

ÁRA: 396 FORINT

2001. január

Interjú
Béres
Alexandrával

A NŐ, AKI VÁLLALKOZIK

BŐVÍTI A MEMÓRIÁT!

JOB B, MINT AZ IGAZI

Erotikus
játékok –
számítógépen

KUKKOLÓK

Kémprogramok figyelhetik
minden lépésünket!

TUCC CSETELNI?

Helyes(?)írás
a csevegőszobákban,
szópárba
a szerkesztőségben

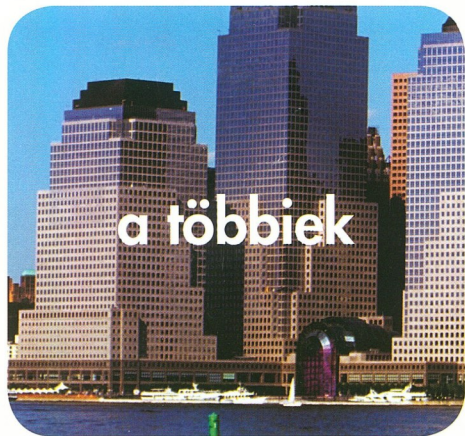

hp deskjet 990cxi

- PhotoREt III fotónyomatás: 2400x1200 dpi
- megnövelt sebesség, hatékonyabb tintafelhasználás
- infravörös adatátvitel
- automatikus papírtípus felismerés

kimagaslik

a többiek

közül

Lehet-e tökéletesíteni a hibátlant?

A hp-nak sikerült. A hp deskjet 990cxi nyomtatón készült fotónyomatok a – számtalan iparági díjat besöpörő PhotoREt III színrétgazó technológiának köszönhetően nem egyszer felülmúlják a hagyományos fényképek minőségét.

Percenként akár 17 fekete vagy 13 színes oldalt nyomtathat vele – kiváló minőségben. Az infravörös adatátvitelnek köszönhetően pedig mobiltelefonjáról, fényképezőgépéről vagy pocket PC-jéről közvetlenül is nyomtathat. Ráadásul a hp deskjet 990cxi automatikusan felismeri a használni kívánt papírtípust és annak megfelelően optimalizálja a nyomtatást.

hp nyomtatók — ahol a papír életre kel

Ha kíváncsi még valamire: www.hp.hu

invent

társalgó

Társalgó

ÜDVÖZÖLJÜK A TÁRSALGÓBAN!

E hasábkon az Önök leveleit, hozzászólásait, a gépekel kapcsolatos történeteit szeretnénk közreadni. Feltétlenül írják meg nekünk véleményüket, kritikai észrevételeiket, illetve lapunkkal kapcsolatos ötleteiket, javaslataikat. A véleményünk szerint legnagyobb érdeklődésre számot tartó leveleket a Társalgóban leközöljük. Kérjük, írjanak!

LEVÉLCÍMÜNK: Kliikk, 1300 Budapest, Pf. 210.
E-MAIL: kliikk@vogel.hu

Tisztelt Szerkesztőség!

...Nem értem, hogy miként történhetett meg, hogy egyébként igen korrekt lapjukban, a karácsonyi mobiltelefon-választékról szólva nem az aktuális akciók árakat tüntették fel a készülékek képei mellett. Sokkal jobban segíthették volna a döntést, ha az igazi költségeket mérlegelhették volna a vásárlás előtt...
Üdvözlettel: **Németi Erika**

Kedves Olvasóink!

Mint az cikkünkben is kiderült, munkatársaink minden tőlük telhetőt meglettek, hogy megtudják a decemberi aktuális készülékárakat. Valamennyi szolgáltatót megkerestek, de választ kérdéseikre sehol sem kaptak. A magyarországi szolgáltatók egytől egyig hétpécseletes titkokkal kezelik új akcióikat és ezekről még a sajtót sem hajlandók idő előtt informálni. Reméljük cikkünk – a megváltozott árak ellenére – azért használható segítséget tudott nyújtani a készülékek közötti választásban.

Tisztelettel: **Sütő Kálmán** főszerkesztő

Helló, kedves Kliikk!

Szerintem elég sajátos kérelmes fordulókat felétek, de remélem tudtok válaszolni, ha nem is az újság keretein belül, de egy levélben, akkor azt megköszönöm. A kérdésem az, lehet-e internet nélküli (modemmel) SMS-t küldeni, és ha lehet, hogyan? Az újság nagyon tetszik, bár először azt hittem, ez sem az én újságom. De mikor kinyitottam, rájöttem végre egy újság, ami nem a legújabb játékokról ír. Tetszettek azok az ötletek, amiólt ez az újság, más, mint például a szöszedet és a virtuális társadalmat érintő témák részletes taglalása (gondoltam itt a vírusirtás ismertetésére). Ami hiányzott (nekem) az a hardverismertetés, úgy értem, írhatnátok a legújabb alaplapokról és egyéb hardverekről. Az újság összegezve nagyon jó, minden hónapban venni fogom...
Előre is köszönöm. **Pepe alias Spike**

Kedves Pepe!

Röviden: lehet e-levelel SMS-t küldeni. Például Pannon-előfizetők esetében az eljárás a következő. Kedvenc levelezőprogramod megfelelő módzót így kell kitöltened:

Címzett: 3620xxxxxx@sms.pgsms.hu

Tárgy: valami

Üzenet: amit gondolsz, de röviden!

Partnered a következő üzenetet olvashatja készülékének kijelzőjén:

Pepe@****.hu(valami) amit gondolsz, de röviden!

A dolgnak egyetlen árnyoldala van, hogy a fogadó fél csak olyan lehet, aki előfizetett Pannon Mobil Posta szolgáltatásra, havi nettó 300 forintért. Más: természetesen minden számunkban írunk a hardverről is, most például a szkennerekről. Sor kerülünk majd az alaplapokra is...

Elsmerő soraidat köszönve:
Bánhegyesi Zoltán rovatvezető

Tisztelt Szerkesztőség!

Novemberi számukban megjelent ingyenes e-mail küldő szolgáltatásokkal kapcsolatban lenne egy kér(d)ésem. A Drótposta különleges szolgáltatásában írták meg az SMS-ben történő kijelzést új e-mail érkezése esetén. Ennek aktiválása, ill. beállításának módja érdekelne. Mivel a dpq.drótposta.hu oldalon nem találtam bővebb kifejtést ezzel kapcsolatban, ezért önöket kérem, hogy ennek mikéntjét írják meg nekem.
Pazdernyik Máté

Tisztelt Pazdernyik Máté!

Az újságcímsalók ilyenkor szoktak – jobb híján – a nyomda örökögére hivatkozni. Tény: novemberi számunkban az egyes ingyenes levelezők különleges szolgáltatásai tévesen (elcsúsztatva) jelentek meg. A helyes adatok:

Freemail	Drótposta	Egon	Mailbox
Speciális	Titkosítás	SMS-értesítés új levél érkezésekor, automatikus válasz	automatikus válasz, feltételes továbbítás automatikus válasz

Tehát a Drótpostánál az adott szolgáltatás nem létezik. A hibáért Olvasóink elnézését kérjük.
A szerkesztőség

Tisztelt Kliikk!

Ez igazán szuper lap! Én valóban kezdő felhasználó vagyok, ezzel együtt meglehetősen keveset értek meg a számítógépesek által használt nyelvből! Ez az újság valóban segít nekem. Néha még én is elhiszem, hogy van esélyem komolyan beletanulni ebbe a világba! Köszönöm az olvasók nevében az érthető, ponton pontra követhető útmutatókat. Például ennek köszönhetem, hogy be tudtam állítani a levelezőprogramot, és el tudom küldeni a hozzászólásomat e-mailen.
Köszönettel: **Kmetyone Krisztina**

Tisztelt Kmetyone Krisztina!

Levele megérkeztenél nagyobb dicsőretet nem is kaphattunk volna! A többi már csak ráadás...
Várlaki Tibor felelős szerkesztő

Tisztelt Szerkesztőség!

Kezembe jutott első kiadásuk, melyet nagy érdeklődéssel olvastam. Úgy gondolom, sikerült eltalálni azt a „hangnemet” amely egy kicsit kritikus (főleg szoftverek összehasonlításánál), de nem részrehajló, illetve tényleg sikerült nem kimondottan rugy nyelven megírni az újságot. Javaslát: Jó ötletnek tartottam a szoftver-összehasonlítást, és szívesen olvassuk meg ilyenek a piacon nagy számban elterjedt programokról! Illetve az új programokról, hogy érdemes-e rájuk áttérni, használni stb...
Tisztelettel: **Ozsváth Tamás**

Tisztelt Ozsváth Tamás!

Szoftverek – szándékunk szerint objektív, ha kell kritikus, de mindenképpen „emészthető” – bemutatásánál, összehasonlításánál minden számunkban fogunk helyt szórítani, hiszen a számítástechnika világa leginkább a programok sokoldalúsága miatt színes és érdekes (és talán kicsit bonyolult).
Bánhegyesi Zoltán rovatvezető

Helló!

Sajnos a honlapotokat nem lehet megnézni. Mi az oka??? Vagy nem jó honlapcímet írtam volna be? Várom válaszotokat.
Tamás Attila

Kedves Attila!

Sajnos igazad van, a honlapunk technikai okok miatt valóban nem volt elérhető. Reméljük, hogy mire mostani számunk a kezdebe jut, már megtalálható lesz az oldalunk a www.kliikk.hu és a www.kliikkmagazin.hu címen egyaránt.
Szabó Viktor webszerkesztő

AJÁNDÉKOZZON KLIKKET – INGYEN!

Ha újságunk tetszett,
szerezzen vele örömet
barátjának, munkatársának!

Részletek a 97. oldalon

Társalgó 3

Hírek 7

**Webbetyár
nagyamám**

Házirobotok

**Mire „buknak” a német
lányok?**

**George Lucas szakít
a filmmel**

Az ember 12

A nő, aki vállalkozik

Béres Alexandrának saját internetes
magazinja van

A háló 15
16

Gyere ki a h(ál)óra!

Ha tél, akkor (is) utazás. Kiválasztjuk,
megrendeljük, elindulunk – hogyan
és hova?

Őrültek a lejtőkön 19

Téli extrém sportok az interneten

**Mi legyen,
ha nagy lesznek?** 22

Pályaválasztási információk a világhálóról

Tovább a lenini úton 24

Rövidesen itt van újra az érettségi
és a felvételi. Tananyaggyűjtő körutazás
az interneten.

E-diák 26

Hogyan
működik
napjainkban egy
e-gyetem?

Kábeli csőr-csavar 27

Hol, mennyiért internetezhetünk
a kábeltvé-hálózatban?

Tucc csetelni? 29

Helyes(?)írás a csevegőszobákban,
szópárba a szerkesztőségben

Jobb, mint az igazi? 32

Erotikus játékok
a számítógépen

Barangolás A-tól Z-ig 35

Autóverseny, e-bolt, fitness,
kártyajátékok, reklámirtók,
telefonutadokok...

Klikk-klakk 38

Válogatott sztorik a hálóról

A gép 39

Ami sok, az sok 40

Mennyibe is kerül egy számítógép,
ha minden költséget összeadunk?

Képarazslók 42

Teszt: szkennerek házi használatra

Előnyösen lapos 44

Kipróbáltuk a Canon, Canoscan N1220U
nevű szkennert

Komputer ovisoknak?! 45

Gyermeklélektan és számítógép

A program 49

Kukkolók 50

Kémkedő programok a munkahelyen
– és otthon!

Tanáréni helyett 53

Alapfokú számítástechnikai
tankönyvsorozat mindenkinek

**Nem mindegy,
hogyan mekkora!** 54

A képtárolás rejtelmei és a formátumok

Ecset nélkül 57

Képfeldolgozó programokról röviden

Van mááásik! 58

Ismertetünk egy újabb csevegő-,
és egy merevlemez-figyelő és egy
böngészőkiegészítő programot.

Tartalom

Fortélyok

Fénygépalbum

Írásunkban a képbevitel rejtelmeibe szeretnénk betekintést adni.

Rend a lelke...

A számítógépünkön futó programok és tárolt adatok karbantartására mutatunk két egyszerű, de fontos és hasznos segédeszközt.

Elveszett? Megkeressük!

Emlékfoszlányok alapján is a siker reményében kísérletezhetünk az elkallódott fájlok megtalálásával.

A telefon

Mobilisítúra

Vigyük sielni telefonunkat! Egy kis segítség az utazáshoz...

Beszélgessünk, drágaságaim!

Két nagy tudású készülék: a Nokia 6210 és a Motorola Timeport 250 tesztje

A nagydarab svéd

Az Ericsson A2618s-t próbáltuk ki

Kártyaszonglórók

Trükkök a SIM-kártyákkal

Utánam a hírózón!

Hogyan jussunk hírekhez a telefonunkon WAP nélkül?

59

60

62

64

65

66

68

71

72

74

Szép új mobilvilág

Mit hoz a jövő a mobiltelefonióban? Kádás Endrével, a Nokia üzletfejlesztési igazgatójával beszélgettünk

Igénytelen rabszolgák?

Kell-e törődnünk a mobiltelefonok akkumulátoraival?

Hang & kép

Ezeregy csatorna meséi

Egy digitális műholdvevővel több száz kódolatlan csatornát nézhetünk tökéletes minőségben.

A Körüti nindzsa és az Esti mérleg

Beindult az első hazai webrádió és felkerült egy magyar tévécsatorna az internetre.

Befogják a hálót

A tévécsatornák ott vannak a világhálón is.

Lakjunk moziban?

Sokáig lényeges volt a különbség a moziban és a házimoziban átélt filmélmény között. Ma azonban

76

78

79

80

84

86

88

már egyre jobban közelítenek egymáshoz – és a tökéleteshez.

Jó képet vágunk hozzá

A filmek átmásolása egyben alkalom a képek „sejlettezésére”, vagyis vágására is.

Szem-füles

Pletykák itthonról és a világból, film-, video-, DVD- és CD-ajánlók.

Rejtvény

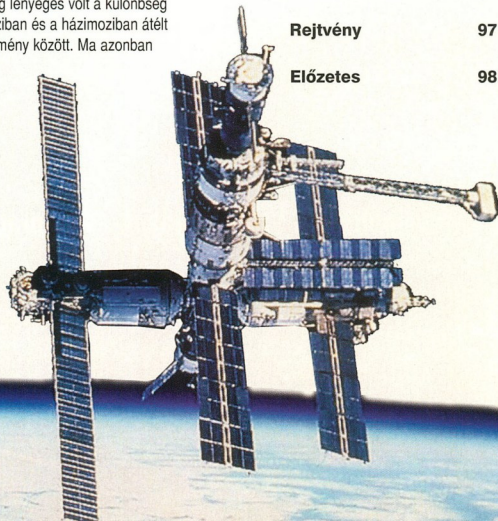
Előzetes

90

92

97

98

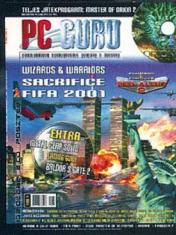
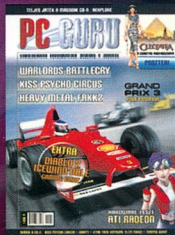
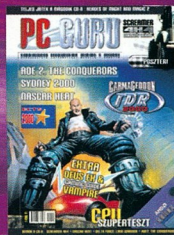
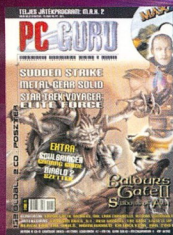
Minden hónapban teljes játékkal!

PC GURU

Szórakoztató Informatikai Magazin
132 oldal * 2CD * POSZTER

A PC-s játékpia legfrissebb hírei * Játékleírások * Bemutatók * Hardver tesztek * Extrák

A háló

Webbetyár nagymamák

Már beszámoltunk arról (Klikk, október), hogy – legalábbis a tengerentúlon – egyre több az idős netező. Most arról kapunk hírt, hogy Amerikában komoly problémát okoz némely – hímezés-, szabás- és kötésmintákat forgalmazó – cégek, hogy étesebb korú vevőkörük a minták megvásárlása helyett egyre inkább – szerintük illegálisan – internetes cseriberével jut a hön öhajított remekhez. A nagyik csevegőszobákban tárgyalják meg, s levelezőlistákon cserélik ki az előzetesen beszélneml mintákat. Az egyik érdekel, az amerikai Pegasus Originals forgalma 40 százalékos csökkenéséről számolt be. Képviseelője a komputertagokat ugyanolyan hackereknek tartja, mint zenecserélgető unokáikat.

Hivatalos betörés

A Népszabadság adott hírt arról, hogy számítógépes szakemberek egy kísérlet keretében mindössze nyolc perc alatt feltörték az egyik nagy bank központi számítógépének védelmi rendszerét. Az akcióhoz csupán az úgynevezett home banking szolgáltatásra előfizető ügyfelek részére készített – és az ügyfélnél otthagott – telepítőlemezre volt szükségük – meg egy kökorszakinak számító 486-os gépre. A titkosszolgálatok munkatársainak jelenlétében néhány hónapja végrehajtott kísérlet egyértelműen bebizonyította, hogy a vizsgált – az érdekeltek kérésére meg nem nevezett – bank számítógépes rendszere gyakorlatilag védtelen. Szakemberek sze-

rint a legtöbb magyar bank számítógépes rendszerének védelme hasonló, azaz nem képes megakadályozni egy jól előkészített külső támadást.

Ingyenes internet itthon is

Decemberben két új internetszolgáltató jelent meg a magyar piacon, gyakorlatilag egyik napról a másikra: a Kiwwi (www.kiwwi.hu) és a Freestart (www.freestart.hu). Mindez önmagában nem is lenne annyira különös, figyelembe véve, hogy az internetszolgáltatás, mint üzlet nagyon jövedelmező. Na de ingyen? Igen, a dolog lényege pontosan ez: a fenti cégek ingyenes internetelérést nyújtanak nekünk, ami a gyakorlatban annyit je-

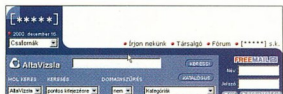

lent, hogy a telefonszámlán kívül nem kell más költséggel számolnunk. A Start egyelőre csak Budapesten indítja nem fizetés internetszolgáltatását, de reményeik szerint már a jövő év elején kiterjesztik azt az ország egész területére. A Kiwwi a fővároson kívül már Budaörsön, Győrben, Székesfehérváron, Debrecenben, Miskolcon, Szegeden és Pécsen is elérhető. Az érdeklődés óriási: hírek szerint csak a Freestartnál az első három nap alatt több mint tizezer felhasználó regisztráltatta magát.

Origo = mindenkinet

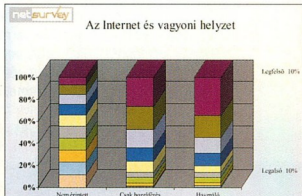
A Fővárosi Bíróság a Matávnetet az Origo név használatának ideiglenes felfüggesztésére kötelezte. Magyarország egyik leglátogatottabb internetes portáljának azért kellett megválnia nevétől, mert az azonos néven ingatlan-adatbázist működtető Dunaholding Informatikai Stúdió Kft. védjegyjelölté magát. A világhálót használók 70 százaléka a társadalom két legvagyonosabb rétegéhez tartozik. A felhasználók legnagyobb része 30 év alatti, mintegy 60–40%-a férfi, nők aránya. Ezekkel az adatokkal Magyarország az európai rangsor első harmadában foglal helyet, nagyjából Portugáliával és Romániával azonos szinten.

címre irányítják át. A per február végén folytatódik a Fővárosi Bíróságon. Becslések szerint a hazai internetezők egyharmada napi rendszerességgel látogatja az „ötszilagos” portált, akár a régi – jelenleg átirányított – „origo”, akár az új „mindenkinet” szavakat használja.

A felső tízezer az internet?

Az internet növekvő fontosságának lehet jele, hogy több közvélemény- és médiakutató cég is elemzéseket tett közzé a hazai internetezőkrol. A KÖD Piac-, Vélemény- és Médiautató Intézet eredményei szerint a magyarországi háztartások 17-18 százalékában található személyi számítógép, amelynek mindössze 3-4 százaléka csatlakozik az internetre. Az 1500 főre kiterjedő országos vizsgálat szerint a háztartásokban működő számítógépek egyötöde négyéves vagy annál régebbi, csak harmaduk vásárolták az elmúlt két évben. A tanulmány szerint – a telefondíjak miatt – a következő két évben nem várható az otthonról internetezők számának érzékelhető növekedése. A NetSurvey Internetkutató Intézet a magyarországi internethasználatról indított kutatásorozata szerint a lakosság 14 százaléka tudja használni az internetet, otthoni eléréssel azonban csak 8

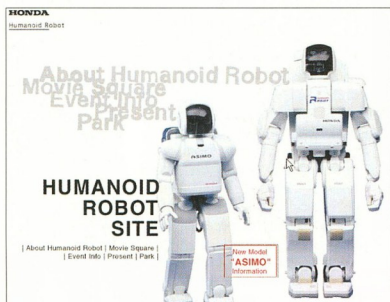
százalék rendelkezik. A világhálót használók 70 százaléka a társadalom két legvagyonosabb rétegéhez tartozik. A felhasználók legnagyobb része 30 év alatti, mintegy 60–40%-a férfi, nők aránya. Ezekkel az adatokkal Magyarország az európai rangsor első harmadában foglal helyet, nagyjából Portugáliával és Romániával azonos szinten.

hírek

A gép

Házirobotok

Az Albo robotkutyák után a Sony egy emberszabású szórakoztató robot elkészítésén dolgozik. A fél méter magas, SDR-3X nevű droidnak egyelőre még csak a próbaváltozata készült el. A masina hallgat a jó szóra: körülbelül húsz szót képes „megérteni” és kijelteni, megismeri a különböző színeket. Mi több: ellejti a para-para táncot, és szívesen focizik. Érdekes, hogy a Honda szintén robotgyártásba kezdett. Asimo nevű masinájuk körülbelül

120 centiméter magas, egyelőre néhány egyszerű tánclépést ismer, sétál és integet. A Honda jelenleg a beszéd- és képfelismerő képességek „betanításán” dolgozik. Egyébként a Sony továbbfejlesztette kutyusát is: az új Albo mintegy ötven utasítást ismer fel és – ha jól van beidomítva – megfelelően is reagál azokra. A simogatásnak örül, ha pedig rápaskolnak, akkor duzzogni kezd, és „vérben forog” (pirosan világít) a szeme.

Önképző csomag

A Panem Kiadó és a Szofi Oktató Kft. olyan oktatáscsomagot mutatott be, amelynek segítségével autodidakta módon megszereshető a világ 26 országában elismert ECDL (European Computer Driving Licence – Európai Számítógép-használati Jogszertvény elnevezésű) bizonyítvány. Az

ECDL a felhasználói szintű számítógép-használatra helyezi a hangsúlyt, azokra az ismeretekre, amelyek napjaink informátikai „láthatóságát” jelentik. A

képzés kiterjed a szövegszerkesztésre, a táblázatkezelésre, az adatbázis-kezelésre, az általános gépkezelési ismeretekre, az internet gyakorlati használatára, az elektronikus levelezésre és böngészésre, továbbá a bemutatók készítésére is. A mintegy 30 ezer forintba kerülő „pakkt” mindazt tartalmazza, amire az egyéni tanulás során szükség lehet.

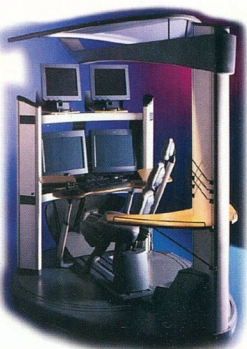
Őrző-védő szolgálat

Az amerikai Probotics cég által gyártott – mindössze 42x25x13cm-es Spy Cye nevű robottírral megbízhatóan őrzi a házat, amíg a gazda távol van. A robot rádióan keresztül tartja a kapcsolatot az otthoni számítógépünkkel, szoftvere lehetővé teszi, hogy térképen adjuk meg a robot által felügyelendő területet. Ha az „őrjárat” útvonalát gondosan tervezzük meg,

a robot elnavigál egyik helyiségből a másikba, kikerüli a bútorokat és egyéb akadályokat. A Spy Cye percenként mintegy 50 métert tud haladni, és legfeljebb 320x540 felbontású képek továbbítására képes. A fáradszóról hátrózzó most ezer dollárért vásárolható meg a www.personalrobots.com internetcímen.

Pilótaasztal

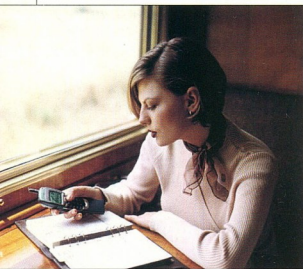

A Poetic Technologies amerikai cég „megköltötte” a harmadik évezred íróasztalát. A high-tech elemekkel telepakolt, leginkább pilótafülkére emlékeztető berendezésben akár négy monitor is elhelyezhető. A szék, a billentyűzartató, és a lábtámasz leginkább komfortos beállításáról tíz villanymotor gondoskodik. Természetesen a háttérvilágítás is szabályozható, hogy mindenki szemének leginkább megfelelően állíthassa azt be. Az egész munkahelyiség akár 120 fokban is elfordítható, részben a munkatársakkal való kommunikáció, részben a napfény káros csilllogásának kiküszöbölése miatt. A dolgozóasztal megálmódói még szelídítő- és levegőszűrő készüléket is beleépítettek remekükbe. A jövő technikáért természetesen fizetni kell: a különböző típusok ára 3200 dollártól majd’ 8000 dollárig terjed.

A hírepek telefon

Egyre több a nő és a fiatal

A Westel Mobil Távközlési Rt. ügyfeleinek száma 2000. december közepén átlépte a másfél milliós határt, ami azt jelenti, hogy a piacvezető mobilszolgáltatóhoz az elmúlt kilenc hónap alatt félmillióan csatlakoztak.

(A bővös egymillió ügyfélszámot ugyanis 2000. március 17-én érte el a cég). Az előfizetői tábor gyarapodása elsősorban a fiatalok körében népszerű Domino-kártyáknak köszönhető. Az ügyfeleknek már csaknem a fele Dominót használ, és a részarányuk folyamatosan emelkedik. Az előfizetők összetétele is változik, egyre több a nő és a fiatal, az egyetemista korosztály mellett folyamatosan növekszik a 14–19 év közötti diákok által használt maroktelefonok száma is.

PanaGotchi: csibe a mobilban

December 20-án megszületett a Pannon GSM – SMS-en és WAP-on keresztül is nevelhető – tamagotchija, a PanaGotchi. Az új interaktív szolgáltatás nem más, mint a pár évvel ezelőtől verzió sláger mobiltelefonra alkalmazott verziója, amely elméletileg a Pannon GSM összes előfizetője számára elérhető. A játék erősen épül a látványra, hiszen a készülék kijelzőjén kísérhetjük figyelemmel kedvencünk állapotát, igazán a WAP-ot támogató mobiltelefonok, illetve az operátorlogókat kezelni ké-

pes Nokia készülékeken élvezetes a tamagotchinevelés. A kis kedvencünk örökbecsűségét hamarosan követi a születés: a telefonra egy tojást ábrázoló operátorlogó érkezik, majd néhány PanNap (ez emberi időszámítás szerint pár órát jelent) múlva a tojásból előbújik a csibe, esetleg egy ür-lény vagy Telpapó – attól függően, hogy milyen „állatkát” rendeltünk meg. Innen-től fogva naponta 3–5 új operátorlogón keresztül tudatja velünk a készülékben rejtő-ző lény, hogy éhes, szomjas vagy esetleg unatkozik. Etetni, gondozni SMS-ben vagy WAP-on lehet, pontosabban kell gondozni, hisz a kis kedvencünk folyamatos törődést vár el tőlünk. Amennyiben úgy érezzük, hogy legszívesebben megszabadulnánk már PanaGotchinktól, mert túlságosan a fejünkre nőtt, akkor végszükség esetén ezt is megtehetjük a tületetés módszerével. Ekkor a kis drága előbb-utóbb felrobban, és a mennybe száll.

Nokia 8250

A Nokia ismét nagyot, pontosabban igen kicsi telefont alkotott: az új 8250 számot viselő készülék mérete mindössze 102,5x45x19 mm, súlya 81 gramm. A forma a 8210-eshez áll a legközelebb. Amint ez lenni szokott, a kis méret itt is igen nagy tudással párosul: WAP-böngésző, vibráló hívásjelző, infra port a számítógéphez való könnyű csatlakozhatóság érdekében, hívócsoportok, illetve a 3310-esben bevezetett chatfunkció is helyet kapott a készülékben. A típus megjelenése 2001 első fel-ében várható.

Új szolgáltatások a Vodafone-tól

2000. december 4-től a Vodafone és az OTP Bank között létrejött megállapodásnak köszönhetően a Vodafone előfizetői SMS-ben is információkat kaphatnak pénzügyeikről az OTP Mobil TeleBANKon keresztül (ha az OTP-nél vezetik a folyó-számlájukat). Ez az információ lehet a tulaj-donos aktuális számlaejegye, illetve a bankkártyával végrehajtott on-line művele-

SZOLGÁLTATÁSOK

Értékesítő Szolgáltatások Területi Ügyfélszolgálat Vodafone Interaktív Érték Szolgálat

ATE Hangod 1800

SMS küldése E-mail címre

OTP Mobil Hang a Hálón -
Telebank VoIP
CIB Banki SMS Német Hangposta

tek adatai. A Vodafone más új szolgáltatást is biztosít ügyfelei számára. Szintén december 4-től a cég hálózatához kötődő mobiltelefonokról szöveges üzenet küldhető e-mail címekre is. Az üzeneteket a 06(70)7000-767-es számra lehet küldeni. A szolgáltatás minden ügylet számára elérhető, díja az aktuális tarifacsomag SMS-küldési díjával egyezik meg.

Mire „buknak” a német lányok?

Egy németországi telefonos magazin fiatal lányokat kért fel WAP-os mobilok tesztelésére, kizárólag női szemmel. A megkérdezett lányok szerint a legnépszerűbb modellel az Ericsson R380-ast (1400 márká, kb. 180 000 forint), valamint a Psion Revo mobil bitlétek. A teszt további két versenyzőjét – a Nokia 7110-est és az Ericsson R320-ast – túl férfias telefonoknak tartották a lányok. Az egyik kérdésre (fontos-e, hogy egy srácnak milyen mobilja van?) a legtöbb esetben nemleges válasz született, bár néhány anyagias kis-lány jobban kedveli a gizdább mobilos fiúkat, mint a konzervatívabbakat.

Hang & kép

George Lucas szakít a filmmel

Mindez nem azt jelenti, hogy a Csillagok háborúja alkotója nem rendez többé. Csak nem filmet. Lucas ugyanis a digitális technika mellett kötelezte el magát, a klasszikus filmtechnikát drága, körülményes és lassú eszköznek tartja. A legújabb generációs nagy felbontású digitális eszközök Lucas szerint már felveszik a versenyt a 35 milliméteres mozifilmmel. A digitális felvételek nagy előnye – egyebek mellett –, hogy minőségromlás nélkül lejátszhatók és sokszorosíthatók.

Házimozivásár

A kölni vásárprogram egyik rendezvényén a – február 9–11. között első ízben megrendezésre kerülő – HEIVA nemzetközi házimozivásáron, több mint száz bel- és külföldi kiállító jelezte részvételi szándékát. Az élmény- és gyakorlatközpontúság kerül előtérbe. Az – egyre szélesedő – termékskála (tévékészülékek, lapos kép-

ernyők, projektorok, video- és audioelektronika, vételi- és irányítástechnika, software és hálózatkiépítés) bemutatása mellett fórumok, élő bemutatók segítenek átfogó képet adni a szórakoztató elektronika legerőteljesebben fejlődő ágazatáról.

Beleszólni a tévéműsorba?

Egy németországi felmérés szerint az emberek 70 százaléka azonnal igent mondana az interaktív televíziózásra. Ezt a rendkívül népszerű Big Brother sorozat hatásának tulajdonítják. (Önkéntes vállalkozók egy hónapon át bekamerázott helyszíneken élnek, és a nézők szavazatai alapján maradhatnak benn a műsorban.) Nem csak az efféle interaktívítás

bizonyul azonban vonzóknak: vásárolni, játszani és e-mallezni is szeretnek Nyugat-Európában a televíziók segítségével. A kontinens előnye Amerikával szemben ebben a tekintetben csaknem másfél év. Állítólag azért, mert erre felé kevesebb a számítógép. A tengerentúlon viszont az internet térhódítása előzi meg Európát.

Kalózok ellen

Elton John és Paul McCartney is felemelte a szavát az internetről in-

gyen letölthető zenék hallgatása ellen. A brit zenészek kampányához csatlakozó két világhíresség arra hívta fel a figyelmet, hogy aki nem fizet a zenéért, maguknak a zenészeknek okoz kárt (de tegyük hozzá a lemezártságoknak is, és ki tudja melyiküknek nagyobbat). Egy internetes cég felmérése szerint egyébként 2005-re hárommilliárd dollárral csökkenhetnek a lemezzipar bevételei, ha a világhálón továbbra is ilyen mértékben hódít az illegális zenekereskedelem.

Hibamentes zenei élvezet

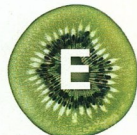
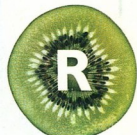
Ezt ígéri a Multicast Technologies új multifunkciós zenei lejátszóprogramja. Az MCT Player teljesen ingyen hozzáférhető www.mctplayer.com honlapon. Az élvezet azert lesz hibamentes, mert egy új

technológiájának köszönhetően az elvesztett adatok helyét kitölti a program, így az ebből adódó fennakadások tompulnak.

www.kiwwi.hu

internet

Ez itt a
kiwwi matrica helye.
Valaki gyorsabb
volt nálad?
Még nincs késő!
Küldj e-mailt a
következő címre:
office@kiwwi.hu
vagy hívj minket a
06-1-432-0033-as
telefonszámon.

Nyerd meg a
VW-Beetle-t vagy a száz
számítógép egyikét!

A kiwwi ingyen Internet-hozzáférést ad,
valamint kisorsol 100 számítógépet
és egy VW-Beetle-t! Szerezz egy matricát
és olvasd el a részleteket!

Az internetről
letölthető
világbajnok

A NŐ, AKI VÁLLALKOZIK

Béres Alexandra maga az élet, erő, egészség. Azon túl, hogy a fitnessben mindent megnyert, amit csak lehetett – volt országos bajnok, világ- és Európa-bajnok – arra is jutott ideje, hogy a sportban megszerzett tudományát a civil életben kamatoztassa. Amikor megnyitotta első fitnesstermét, sokan kétkedtek, hogy sikerül-e az üzleti vállalkozás, és maga Alexandra sem volt biztos benne, hogy ilyen nagy kockázatot valóban érdemes volt-e vállalni. Az ötlet azonban bevált – és a világbajnoknő már a harmadik terménél tart. A mai kor üzletasszonyaként, az előrejutáshoz természetesen igénybe vette a

technika vívmányait, de nem rabja egyiknek sem. Sokáig ellenállt, mobiltelefonja például csak két éve van.

– *Miért tartózkodott a mobiltelefontól?*

– Mert azt láttam, hogy akinek mobilja van, annak nincs egy nyugodt perce sem. Aztán rájöttem, hogy nem a mobiltelefon a hibás, hanem az, aki használja. Borzasztó, hogy az ember mindig elérhető, hogy egy kicsit sem lehet magában, nyugodtan. Én felcséreltem a telefonjaimat, csak magáncélra használom a mobilt. Aki munkával kapcsolatosan szeretne beszélni velem, az munkaidőben, a munkahelyemen hívjon. A

mobilt a családom, a barátaim miatt tartom. Gyakran azonban ők is panaszkodnak, hogy nem veszem fel a telefont, hiába csörgetik hosszán. Ez azért van, mert edzés alatt senkivel sem beszélek, addig a tanítványaimé vagyok.

– *Milyen készüléke van?*

– Nagyon jó kis masina,

az „Év sportolója” díj átadásakor kaptam. Korábban is ilyen gyártmányú készülékem volt, az is megfelelt a célnak. Nem vagyok telefonőrül, ezért nem tulajdonítok különösebb jelentőséget annak, hogy a legmodernebb készülékem legyen. A tartozékait sem nagyon használom, a head-set például nekem retentően hangos, egyszerűen képtelen vagyok azon keresztül beszélni.

- Az internetet használja?

- Igen, van is egy honlapom, valamint egy internetes magazinom. Az első kifejezetten velem foglalkozik, az én nevemet viseli, míg a magazin számos egyéb információt is tartalmaz. A férjemmel, Barna Krisztiánnal készítjük együtt. Ő egyébként fotós, és rengeteg tapasztalata van ebben a témában.

- Ki írja a cikkeket?

- Van egy újságíró, aki rendszeresen dolgozik velünk, de a férjem és én is írunk anyagokat. Az internetes magazinról azért tudni kell azt, hogy nem éppen az irodalmi nyelvezet a jellemző rájuk, inkább a hétköznapi, lazább nyelvezet a használatos. Az ember olyan dolgokról, ame-

lyekhez ért, sokkal könnyebben ír. Éppen ezért az én területem a fitness és a táplálkozás, de olyan témákkal is foglalkozunk, mint például az utazás vagy a párkapcsolat.

- Ez utóbbi témában milyen tanácsokat tudnak adni?

- Éppen azért változtattuk a téma- nevet szerelemről párkapcsolatra, mert mi nem pusztán a férfi-nő viszonyokat akartuk kielemezni, inkább azt szerettük volna, ha a segítségünkkel például edzőpartnerek is egymásra találhatnak. A párkapcsolat tehát sokkal tágabb fogalom, ez már inkább a mi profilunkba illik.

- Honnan jött egyáltalán ennek a magazinnak az ötlete?

- Valahogy adta magát. Sok fitness-magazin volt már a piacon, de úgy éreztük, hogy a legtöbb nem elég közérthető, túlságosan is szakmai oldalról közelíti meg a témát. Azt hiszem, mi mindenki számára „fogvaszthatóak” vagyunk. Ráadásul segítséget is kapunk, hiszen rengeteg a visszajelzés, sokan megírják az igényeiket. Azt is

mondhatnám, hogy egy kicsit irányítva vagyunk, ami csak használ a magzinnak.

- Milyen a viszonya az internethez és a számítógéphez?

- Tipikus felhasználó vagyok. Mindent meg tudok nézni rajta, amire kíváncsi vagyok, de ha már egy bonyolultabb művelethez érek, akkor szakember segítségét kérem. Szerencsére megvan erre az emberünk. Úgy érzem, hogy ez így normális, nem érthet mindenki mindenhez.

- A munkájából adódóan sok technikai berendezés veszi körül. Melyik a legfontosabb az Ön számára?

- Talán a videokamera az egyik. Rengeteget segít abban, hogy a tanítványaimmal ki tudjunk javítani egy-egy hibát. Rendszeresen felveszem őket, és a visszatekintésnél sokkal könnyebben tudom elmagyarázni, hogy mi a gond, ha azt ők maguk is látják. Amikor még versenyeztem, rendszeresen felvettük az én gyakorlataimat is.

- Említette, hogy a férje fotós. Ntán ő áll a kamera mögött?

- Korábban előfordult, hogy igen, de már nagyon beletanultam a felvételekbe.

Söt nyaraláskor mostanában az is gyakran előfordul, hogy ő fotózza a tájakat, én pedig az embereket. Bármit lekapok, ami megtetszik, egy-egy érdekes mozdulatot, egy-egy jópofa arckifejezést. Már egészen önálló vagyok.

- Otthon viszont, gondolom, mindig is önálló volt, hiszen a háztartás, a konyha általában a nő birodalma.

- Nálunk is így van. Mosok, főzök, takarítok, minden géppel megvagyok. Amikor egy új berendezést veszünk, szívesen elbűty-

kölök vele, van türelmem ahhoz, hogy kitapasztaljam a használatát. Ez egy videóra persze már kevésbé igaz, inkább a háztartási berendezésekre gondolok.

- Nem esik nehezére - rengeteg más elfoglaltsága mellett - vezetni a háztartást?

- Nem, sőt főzni kifejezettem szeretek. Mivel a sport miatt nem eszünk meg bármit, sokszor kísérletezek valami újjal, de ez egyáltalán nem teher a számomra.

- Mit szeretnek és mit nem?

- A sertésen kívül mindent, szárnyast, halat, bélszint és vadat. Rengeteg zöldséget, de figyelünk arra is, hogy mit mivel fogyasztunk. A kombinációról, az újdonságokról én gondoskodom.

- Visszatérve a fitnesztermekhez: ott sem lehet könnyű dolga, hiszen három különböző helyen tart órákat, három egymástól eltérő technikával. Nem keveri össze ezeket?

- Ebben a tekintetben is az a jellemző rám, hogy az első hibáig mindent megoldok. Igaz, előfordult már, hogy elkezdtem szerelgetni a magnót, ha valami gond adódott, de az már nem az én műfajom. Amit még szoktam használni, az a fejmikrofon. Amikor nagyon sokan vannak az órámon, és már nem jut el a hangom a terem végébe, akkor ezt használom. Nagyon hasznos, hiszen így mindenkihez tudok szólni, de jobban szeretem, amikor e nélkül mondhatom az utasításokat, mert úgy sokkal személyesebb.

- Hogyan fogja bírni a három terem irányítását? Hiszen a szakmai munkáért ön felel.

- Meg fogom oldani. Van, ahol kevesebb órát tartok, de mindhárom helyszínen nagyon sok időt fogok eltölteni, hogy nyomon tudjam követni a történéseket.

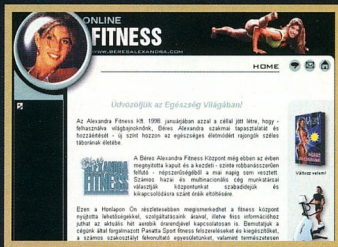
Nem hiszem, hogy gondot jelent majd ennek az újabb teremnek a vezetése.

- Anyáigilag sem volt kockázatos belevágni?

- Ebből a szempontból az első volt az óriási kihívás, de úgy alakultak a dolgok, hogy ma már azt mondha-

tom, megérte vállalni ezt a nagy kockázatot.

Amikor erőből beszélék, akkor érzem át igazán a vállalkozó kifejezésnek az értelmét. Ma már sok a kényszervállalkozó, de korábban valóban azért hívták így azt, aki belevágott egy üzletbe, mert vállalkozott arra, hogy abból a helyzetből - bármilyen akadályokkal is találkozik - jól jön majd ki. Mi is vállalkozók vagyunk, és amit elterveztünk, az bejött. Nagy álom volt, hogy sikerüljön, és tudtam, hogy ha sokat dolgozom érte, akkor összefő. Hiszek a munkában, azt valom, hogy ha valaki valamit nagyon akar, akkor sikerrel jár, az ötle- te eljut a megvalósításig. Persze, vannak balszerencsés külső tényezők is, amelyek néha hátráltatják az embert.

de ha van reális esély, akkor nem szabad megfutatomni.

- A versenyzéssel végleg szakított?

- Azt hiszem, már nem lenne szerencsés, ha versenyeznék. Sok tanítványom van, például az országos bajnokság női versenyének első három helyezetteje, a férfibajnok, és két gyerekbajnok is tőlünk került ki. Hát hogy nézne ki, ha én most versenyre kelnék tanítványaimmal? Tavaly még visszatértem az országos bajnokságra és az Európa-bajnokságra. Mindkettőt meg is nyertem, de egy kicsit úgy éreztem, hogy hátba támadom saját neveltjeimet. Nem szeretnék többször ilyen helyzethez kerülni.

- Akkor maradnak a termekkel járó elfoglaltságok?

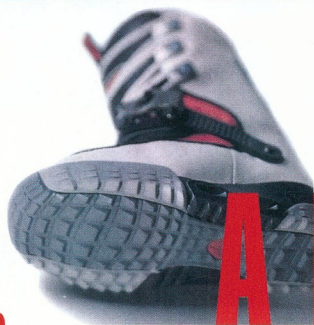
- Igen, és egyre inkább szeretnék terjeszkedni. Azt szeretném, ha kialakulna egy olyan hálózat, hogy bármelyik terembe tér be a vendég, tudja használni a kártyáját: ugyanazt kapja az egyik helyen, mint a másikon. Ez azonban egy roppant bonyolult feladat, egyszer talán majd ez is sikerül. Egy tévéműsorral is bemutatkozom. Januártól az egyik kereskedelmi tévésatornán hetente egyszer jelentkezem majd egy - kétszer ötperces - adással. Az első öt perc torna lesz, a második öt pedig az életmóddal foglalkozik.

- Akkor nem sok ideje van tétlenkedni.

- Valóban „be vagyok táblázva”, de nem bánom. Mindig is vállalkozó szellemű voltam, most megvalósíthatom az álmaimat, s ez nagyon szép feladat.

Tamás Rita

Fogy az idő!
Néhány röpké hónap
és itt van újra
az érettségi és
a felvételi.
Segíthet-e ebben
az erőpróbában
a világméretű
könyvtárként is
emlegetett internet?

**ŐRÜLTEK
A LEJTŐKÖN**

**TOVÁBB
A LENINI
ÚTON**

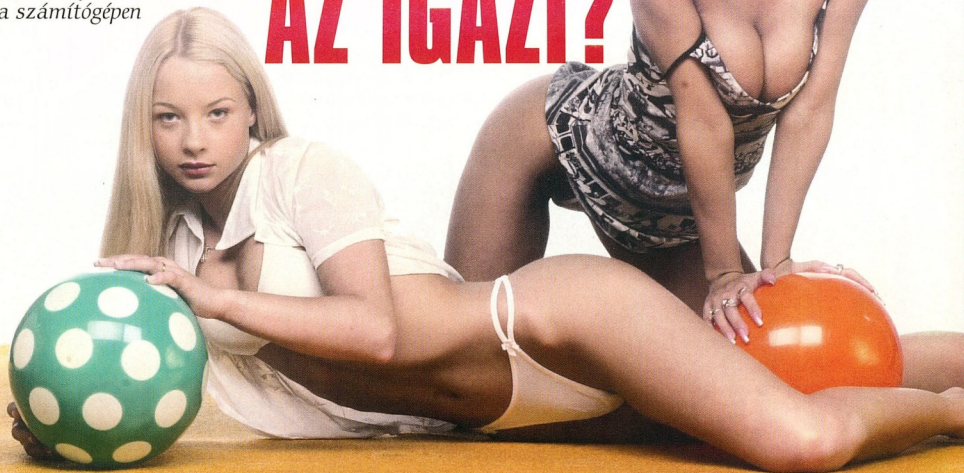
**TUCC
CSETELNI?**

Állítólag a legtöbb emberben
ott lappang az örültségre
való hajlam. Az úgynevezett
extrém sportok segítségével
könnyen olyat
csalogathatunk
elő magunkból,
amin még mi is
meglepdünk.

Helyes(?)írás
a csevegő-
szobákban,
szópárbaj
a szerkesztő-
ségben

**JOBB, MINT
AZ IGAZI?**

Erotikus játékok
a számítógépen

Téli utazási programok az interneten

GYERE KI A H(ÁL)ÓRA!

Az élesebb szeműek észrevehették, hogy az utóbbi időben kicsit hideg van. Egyre többen járnak bundában, nagykabátban. Az autók csúszkálnak az úton, és sokan keresnek menedéket valamilyen jól fűtött helyen. Más szóval tél van. Márpedig, ha tél van, akkor egy belső kényszer hatására a magyar utazni akar, és utazik is.

Az útra kelők két osztályba sorolhatók: akik szeretik, és akik nem szeretik a telet. Előbbiek télen mindig olyan helyre szeretnek utazni, ahol még inkább tél van, utóbbiak pedig az olyan helyeket részesítik előnyben, ahol a télen még a nyoma sem található. Céljaik tehát merőben különbözők, ám át kell élniük ugyanazt a sorscsapást, ami nem más, mint az utazás megszervezése. Akármennyire szereti is valaki a telet, nehéz elképzelni, hogy abban lelje örömet, hogy a

hideg, latyakos időben utazási irodákba járkaljon, hogy éjjel-nappal horribilis összegekért különböző szálláshelyekre telefonálgasson. Mint amnyi mindent, sokkal egyszerűbb ezt is interneten intézni.

SZÁLLÁS, UTAZÁS

Az utazással kapcsolatban az egyik legfontosabb kérdés a szállás. Elsőként tehát célszerű gondoskodni alkalmas szálláshelyről. Ilyet viszonylag könnyedén, és önállóan találhatunk az utazási irodák ajánlataiban, az utazási irodák mellett döntök könnyű helyzetben vannak, mivel az irodák honlapjaira igazán könnyű rálelni. Az Altavista kereső (www.altavista.com) például az „utazási iroda” kifejezésre több mint harminc értekelhető találatot adott. Senki nem marad te-

hát ajánlat nélkül. A télen is nyaralóknak például a Neckermann (www.neckermann.hu) a Kenyában található Hotel Neptune Paradise Village-ben kínál egyhetes programot All Inclusive („minden benne”) ellátással potom 217 900 forintért fejenként. A síelőknak remek választás lehet a Sierra Nevadában található négycsillagos Hotel Meliá körülbelül tízezer forint fejenként és éjszakánként, amint azt a Tensí (www.tensi.hu/tensisi) kínálja. Hazai utazás megszervezése céljából a www.miwo.hu oldalt érdemes megnézni.

Az utazási irodák honlapjain általában található valamilyen keresési lehetőség: például ország, vagy régió, esetleg szolgáltatás vagy ár szerint. Ez igen hasznos, hiszen a valamilyen különleges szolgáltatást keresőknek nem kell az összes szálláshelyet felkeresniük, hogy megtudják, van-e ott ilyen.

Amikor már a megfelelő szálláshely kiválasztása megtörtént, meg kell ejteni a szobafoglalást, vagy – utazási irodák esetén – jelentkezni kell az utazásra. A jelentkezés/foglalás minden esetben egy űrlap kitöltését jelenti, amin a legfontosabb – azaz a személyi – adatokat kell megadni, valamint azt, hogy mikor szándékozik az utazó az adott szolgáltatást igénybe venni. Fontos megjegyezni, hogy ez a foglalás még többnyire nem végleges, a véglegesítéshez személyesen, postán, esetleg átutalással be kell fizetni még egy meghatározott előleget. Ha ez is megtörtént, akkor a szolgáltató megerősíti (véglegesíti) a helyfoglalást. A pontos kondíciók mindig

megtalálhatók a felkeresett weboldalakon.

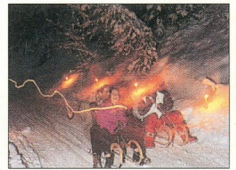
Hasonló a helyzet a szorosan vett utazás megszervezésével is. Amennyiben a szállás már biztosított, akkor „csak” az odautazásról kell gondoskodni. A magukat utazási iroda mellett elkötelezők a szállásfoglaláskor dönthetnek, hogy csoportosan vagy egyénileg kívánna e eljutni az kiválasztott céljig. Csoportos utazás esetén a szervezés az iroda dolga, minden más esetben személyesen kell ezt megtenni.

A repülőjegyárak felől érdemes széles körben tájékozódni, itt ugyanis igen jelentős tételek takaríthatók meg. A legtöbb Magyarországon is működő légitársaságnál lehet inter-

neten jegyet rendelni, ám ha a kiválasztott társaságnál esetleg ezt mégsem így lenne, akkor sem kell elkésredni, mert könnyen elképzelhető, hogy valamelyik utazási irodán keresztül ez mégis megoldható.

Hasznos segítséget nyújt a megfelelő társaság kiválasztásánál a www.utazas.com portál, ahol összefoglalva találhatók meg a különböző légitársaság ajánlatai, akciói, utazási feltételei és – egyes esetekben – még az adott járaton felszolgált menü is. A repülőjegy megrendelése szinte szóról szóra ugyanúgy megy, mint a szállásfoglalás.

A célszág belföldi közlekedéséről általában kicsit nehezebb információhoz jutni, de azért nem lehetetlen. Nagyon sok államnak van ugyanis hivatalos honlapja, aminek segítségével el lehet találni az ország különböző tájegységeit, városait. Így továbbhaladva a szőröző előbb-utóbb biztosan eljut egy olyan site-ra, ahol megtudhatja a különböző buszok menetrendjét.

“ÖRÜLTEK A LEJTŐKÖN”

Állítólag a legtöbb emberben ott lappang az örültrege való hajlam. Az úgynevezett extrém sportok segítségével könnyen olyat csalogathatunk elő magunkból, amin még mi is meglepődünk.

Vajon mitől növekszik rohamosan az extrém sportok szerelmeseinek a száma? A feltűnési viselkedés, a kalandvágy, a kihívások keresése, a divat, az újat akarás, sportteljesítmény – mind-mind lehetséges motiváció. Mindenesetre, aki benéz a www.xsport.hu-ra, erre a kitűnő kiindulópontokra, az választ aligha kaphat erre, viszont megismerkedhet az ember sportszerelmének sajátos leleményeivel.

Körképünket kezdjük a legelterjedtebb téli különlegességgel, a hódeszkázással, azaz a snowboarddal, aminek a története (természetesen?) Amerikában kezdődött, a 60-as években! Nagyon sokan lovagolták meg a hullámokat, szörföztek, de a gördeszkásoknak is népes tábor alakult ki. Ezeknek a sportoknak a zomban

csak nyáron hódolhattak. Mihez is kezdhettek a hideg teleken? 1966-ban Sherman Poppen bemutatta a két sílécéből összerakásból snurfert, amiből a sport atyjai (Sims, Burton-Carpenter és Borfoot) a 80-as évek elejére kifejlesztették a snowboardot. Az ötlet bejött.

Mint azt a pályákon is tapasztalhatjuk, mára már majdnem annyian deszkáznak, mint síelnek.

Mielőtt azonban lerohannánk a sarki boltba, hogy minden szükséges felszerelést megvegyünk, előbb el kell döntenünk, hogy a sport-

ágon belül melyik stílus mellett kötelezzük el magunkat.

Stílusok

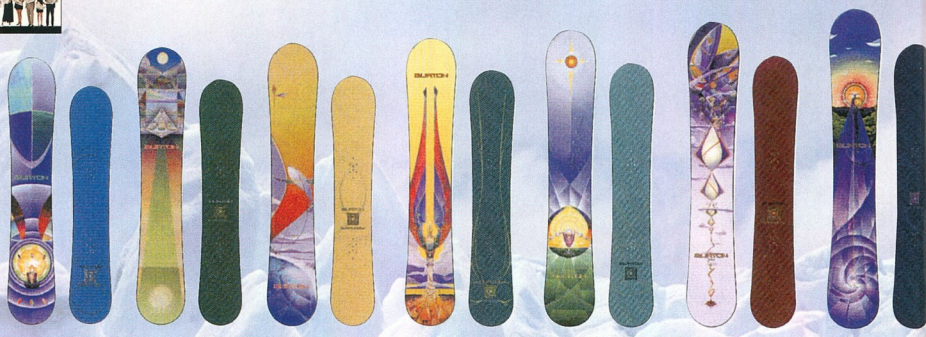
A sípályákon végeredményben bármilyen lecsúszhatunk, de a snowboardban természetesen kitálalták

erre a terepre is a speciális deszkát.

Ilyen helyekre az alpin lapok, más néven a lesiklólapok valók. Ezek a deszkák keskenyek, merevek, mivel nem szokás velük ugrálni. Az alpin deszkázás azoknak való, akik szeretik a nagy sebességet, a mélyen bedöntött kanyarokat, és a hatalmas elveket, valamint nem vágnak elkalandozni a kijelölt pályák haváról.

Akiknek a levegőben látott bizonyult, extrém trükkök jelentik a kihívást, azoknak a freestyle irányzatot kell kipróbálniuk. Itt a deszkák rövidebbek, de szélesebbek, mivel a rövidebb lapokat a levegőben

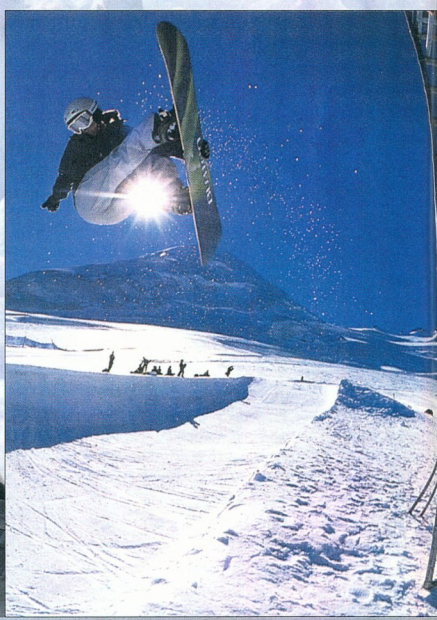

Felszerelés

könnyebb kezelni. Ezek a lapok nagyon rugalmasak, mivel nagy igénybevételnek vannak kitéve földet éréskor, illetve eséskor. Vigyázat! A freestyle azoknak való, akik nem félnek a gyakori bukásoktól! Nagyszerű freestyle-os válhatnak azokból, akik a veszélyérzetnek híján vannak!

A hatalmas szűzhavas lejtőkön, erdőkben, letöréseken, sziklákon való száguldozás a freeride lényege. Az élmény óriási: az embert felviszik a hegy csúcsára (mondjuk helikopterrel), kinéz a völgyben egy távoli pontot – oda kell lejutni, mindegy, hogy min keresztül. Itt egyesül a siklás élménye a látványos ugrásokkal, és a természet adta útvonalak kiszámíthatatlan sokszínűségével. Ebben a stílusban minden benne foglaltatik, amitől a snowboard hallatlan népszerűsége származik.

Nélkülözhetetlen, viszont annál költségesebb része a dolognak a bevásárlás. Kezdjük a deszkával, ami önmaga átlagosan 50-100 ezer forintba kerül (és akkor még csak nem is ver-

senydeszkáról beszélünk)! Természetesen kell rá egy kötés, ez mintegy 25 ezer forint. A speciális cipő (akár puha, akár kemény) 35-50 ezer forint. A teljes vízhatlan ruházat ára akár 70 ezer forint is lehet. (A vízhatlanság azért is különösen fontos, mert a kezdő, de még egy profi is rengeteg időt tölt kedvenc sportjának hódolva a hóban). Mindenesetre érdemes megfontolni a kéz alatti vételt, akár az Xsport Börze oldalán is.

Másképp síelők

Természetesen a téli örületek nem érnek véget a hódeszkázással. Az utóbbi időkben szaporodik a carving, és a telemark sízés kedvelőinek táborára, s ki tudja, nem lesznek-e népszerűbbek nála?

A kanyarsízés (carving) a sízés egy, a szép ívű kanyarokra specializálódott változata. Az itt használt lécek jóval rövidebbek, mint a hagyományosak, és hajlékonyabbak

Kapcsolatok

Ha bővebben szeretne olvasni az egyes stílusokról és versenyekről, látogasson el a **www.xsport.hu**-ra! Találhatunk még itt használt felszereléseket, olvashatunk más extrém sportokról és azok történetéről is.

A Magyar Snowboard Szövetség (sic!) oldala a **www.snowboard.hu**-n található. Az oldal még „Ánder konztráksón” (fejlesztés alatt), de így is találhatunk hasznos segítséget a felszerelés kiválasztásához, versenynaptárt, rangsorokat szemléltethetünk meg, sőt még a sport múltjába is belemélyedhetünk.

Ha elszánt internetezésünk közepette a **www.fun-sport.hu**-ra tévedünk, érdekes cikkeket olvashatunk az extrém sportok világából.

Hőjelentésért, pályák szerinti eloszlásért keressük meg a sokak által jól ismert **www.zoldpont.hu**-t!

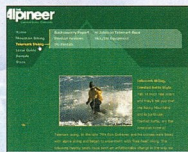
A carvingról bővebben olvashatunk a **www.ho.hu**-n. De van itt hőjelentés, szállásajánlat, felszerelési tanács, SMS-küldési lehetőség is.

A **www.xgames.com**-on nyaktörő mutatóványokról nézegethetünk képeket, olvashatunk trükkleírásokat.

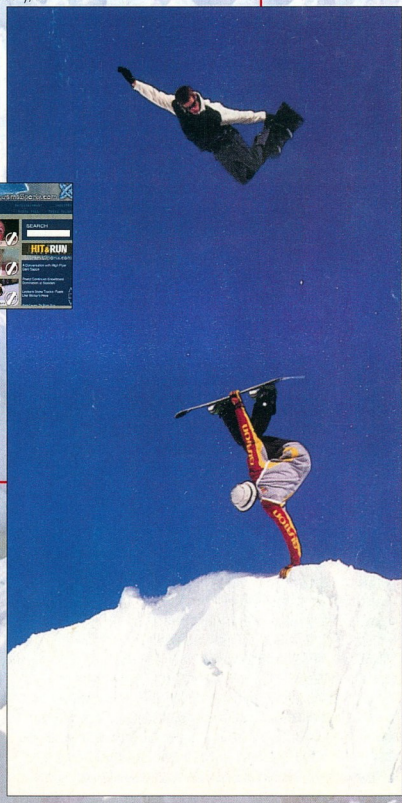

A **www.snowboarding.com**-on álláshirdetéseket, híreket fűrkészhetünk, s megtekinthetjük a különböző gyártók jobbát termékeit.

A telemark síelésről a **www.alpineer.com**-on tudhatunk meg többet.

A **www.extremesports.com**-on a deszkázás, a motorkerékpáros gyorsasági tekerpervensy (a motokrossz), a vízisíeléshez hasonló wakeboard és a hődeszkázás (a snowboard) szerelmesei egyaránt jól érezhetik magukat. Láthatunk itt képeket nyaktörő mutatóványokról, s

vadonatúj holmiktól. Ezek mellett olvashatunk érdekes híreket is, és tájékozódhatunk a különböző versenyek időpontjáról.

is, de a legszembetűnőbb a hatalmas, úgynevezett telemark ívük, minek következtében a lécs felülzetben babapiskóta formát mutat. Rövidebb, ezért könnyebb elindítani a fordulást, kanyarban kevésbé lassul, mert az élre döntött és ívesre meghajlott lécs igyekszik belevágni magát a hóba (a carving szó vágást, fariagsalást jelent).

A hetvenes évek elején Coloradóban, néhány kalandvágyó fiatal megmunka a zsúfolt pályákat. Távol

a tömegetől, hosszú ívekkel akartak síelni, ehhez pedig az íves szélű, sarokrogrógzítés nélküli lécs voltak a legmegfelelőbbek. Hamarosan az amerikaiakhoz hasonlóan, nálunk, Európában is divatba jött elszakadni a megszokottól: sízni telemark módra. Persze nincs új a Nap alatt! A telemark nem más, mint a sízés gyökereire való visszatérés – nagyjából ebben a stílusban siettek a norvég pásztorok.

B. D.

MI LEGYEK. HA NAGY LESZEK?

Pályaválasztási információk a világhálóról

*Töprengés, vita, tanácsstalanság, sok-sok jó tanccsal kombinálva: közel kétszáz-
ezernyi család napi programja mostan-
ság. Itt a pálya- és iskolaválasztás ideje
az általános és
a középiskolát végző
diákok számára.*

A kínálat hihetetlenül széles: szinte az országban több mint 1400 középiskola verseng a tanulókért (ők pedig a bejutásért). Az érettségizőket is félszáznál több egyetem, főiskola várja, majd' kétezer szakon, szakpáron. Hogyan lehet tájékozódni, megbízható, érdemleges információhoz jutni a valóban sorsfordító döntéshez? Segíthet-e ebben az internet?

Jó, ha tudjuk: az elmúlt tanévben jelentősen átalakult a középiskolákba való bejutást szabályozó felvételi rendszer. Az Oktatási Minisztérium illetékesei úgy gondolták, hogy az

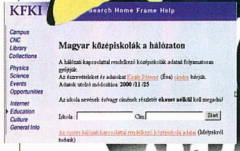
Mindenkinek

Az [origo]-on, pontosabban annak Oktatás rovatában (www.origo.hu/oktatas/) számtalan hasznos információra lelhetünk. Az Iskolák lapon többféle (és több forrásból származó) címjegyzék található: hat és nyolc évfolyamos gimnáziumok, magániskolák, a speciális képzést nyújtó intézmények mind külön csoportosítva tanulmányozhatók. (Sajnos az adatbázisok nem egységesek, és nem is egészen frissek – megszünt intézmények is szerepelnek a listákban). A Felsőoktatás rovatban olvashatunk a megváltozott felvételi rendszerrel, ugrópontokat találhatunk a felvételi előkészítőkhöz, az egyetemekhez, főiskolákhoz. Az Adattárban megtaláljuk a középiskolai felvételi rendszer leírását, a legalapvetőbb jogszabályokat, és az itthon tanulható valamennyi szakmát tartalmazó Országos Képzési Jegyzéket (OKJ) is.

val küzdenek. A fővárosban például közel 300 oktatási intézmény, több mint 20 ezer férőhellyel várja a mintegy 18 ezernyi általános iskolát végző budapesti és a környékén élő diákok. Bizony, nem könnyű a választás, pedig számos középiskolának van honlapja: bemutatkozással, képzési kínálattal és felvételi tájékoztatóval. Hogyan találjuk meg őket? Azt tapasztaltuk, hogy nincs valódi iskolai adatbázis, nincs igazi kiindulópont a keresgéléshez – mint az kereset anyanyelvűnek olvasható.

előző évekre jellemző, kissé kaotikus állapotot úgy lehet felszámolni, ha gyakorlatilag lemásolják a felsőoktatásban már évtizedek óta működő szíszmát – legalábbis, ami az eljárást illeti. A lényeg: a diákok (illetve szülei) kétféle űrlapot töltenek ki. Az egyik az úgynevezett tanulói adatlap, amely a jelentkező adatait kívül a kiválasztott iskolákat, illetve azok tagozatait rögzítik, az elgondolásaikat, vágyaiknak megfelelő sorrendben. Ez a lap a lebonyolításért felelős Országos Közoktatási és Értékelési Központba (OKÉV) kerül. A másik űrlaptípusból (a jelentkezési lapból) – idén már – akárhány kitölthető. Ez jut el a megcélzott középiskolákba, ahol március folyamán – ilyenolyan, de nyilvánossá tett felvételi eljárás után – rangsorolják a hozzájuk jelentkezett tanulókat, s a rangsort (elektronikusan) eljuttatják az OKÉV-hez, ahol is a KIFIR (a Középfokú Intézmények Felvételi Információs Rendszere) fedőnevű program „össze-fűszi” a tanulói sorrendi elképzeléseket a felvételi teljesítményekkel, s kialakítja, hogy melyik diákokat melyik iskolába javasolja felvételre.

Ez azonban csak a technika. Az igazi kérdés még megválaszolatlan: milyen (melyik) iskolába menjen a gyerkőc? Persze, itt eltérő helyzeteket találunk. A kisebb településen lakók számára mindenféle KIFIR és internet nélküli is áttekinthető – a sokszor nem is valódi – választék, míg a nagyvárosokban lakók tényleg a bőség zavarát

A középiskolák végzősei kétszeresen is nehéz helyzetben vannak. Nem elég a pá-

lyaválasztás kényszere (lehetősége?), még az érettségire való jelentkezés is előtűnik áll. Ez utóbbinál persze meglehetősen korlátozottak a lehetőségek: az öt tárgyból négy (magyar, történelem, matematika, idegen nyelv) adott, csak az ötödiket választathatják meg, mégis sok esetben ez sem számít egyszerű döntésnek. Persze, nehezebb a továbbtanulásról határozni. Úgy tűnik, a középiskolások helyzete mégis szerencsebb. Egyrészt a felsőoktatási intézmények száma azért kevesebb (bár ha az előforduló képzések, szakok számát is figyelembe vesszük, itt is igen tekintélyes számot kapunk), másrészt kivétel nélkül minden egyetem, főiskola megtalálható az interneten. Ráadásul: igen jól használható kiindulási helyek, portálok vannak a keresgéléshez.

Bánhegyesi Zoltán

Általános iskolásoknak

A felvételi szabályokról
Az Oktatási Minisztérium honlapján (www.om.hu/j2.htm) előolvashatjuk a rendelet – eredeti, tehát kissé nehezen emészthető jogszöveget – is – szövegét. A KIFIR webhelyén (www.irisz.sulinet.hu/kifir/) a Diákoknak, Szülőknek fülrre klikkelve részletes, alapos tájékoztató olvasható.

Iskolák
A Központi Fizikai Kutatóintézet adott helyet (www.kfki.hu/education/) az interneten elérhető középiskolák – a SuliNet program jóvoltából elvileg teljes – listájának. Kár, hogy az adatbázisban csak név szerint lehet keresni, s hogy a lista aktualizása megkérdőjelezhető. (Erre a „társadalmi munkában” fenntartott listára az iskolák küldik az adatokat.)

Magyar Oktatási Tájékoztató honlapján (www.mot.hu) elvileg név és képzés jellege szerint is kereshetünk. Sajnos ez utóbbi korlátozottan működik: míg számítástechnikai képzést keresve számos szakközépiskola bukkanunk, addig ilyen gimnáziumra nem talál a rendszer, pedig sok-sok gimibem működnek ilyen jellegű tagozatos osztályok.

A választáshoz
Az ELTE Számítógépes Szolgáltatának számítógépén (www.mars.elte.hu/verseny/) néhány kritérium (tanulmányi eredmények, felvételikken elért eredmények) alapján hasonlítják össze a középiskolákat. Tudnunk kell, hogy szakmai szempontból az itt szereplő adatoknak mind pontosságát, mind érvényességét sok kritika éri – de ezek még így is információk a javából.

Középiskolásoknak

Az egyetemek, főiskolák felé kacsingatók egyik kiváló kiindulópontja lehet a www.palya.hu címen fellelhető „felsőoktatási supersite”, ahogy a lap beköszöntő szövege meghatározza önmagát. Található itt jól használható kereső, felvételi feladatok több évre visszamenőben, tételek, ponttáblók, rövid pályaismeretők, linkek a felsőoktatási intézményekhez, sőt: UCCU! néven ingyenesen kipróbálható tantárgyi tesztek is.

A másik jól használható vonatkozásos pont lehet a www.felvi.hu címen leleléző hivatalos portál, az Országos Felsőoktatási Felvételi Iroda által üzemeltetett webhely. Itt megtalálhatjuk – az idén némileg megváltozott – jelentkezési szabályait, a felsőoktatási intézmények listáját (karonként és szakonként) s a tavalyi ponttáblákat, valamint egy határidőnaplót, illetve egy titeltárciumot is.

A SuliNet honlapján (www.irisz.sulinet.hu/) is sokoldalú információkat találhatunk. A Továbbtanulás fülrre kattintva tanulmányozhatjuk az előkészítő tanfolyamokat, a Nyílt napok listáját. Az Érettségiről részben tanulmányozhatók a tavalyi feladatok és megoldások, a vizsgaszabályzat és a tantárgyi követelmények. A lehetséges szóbeli tételek és a diákok által kidolgozott feleletvázlalatok mellett jó tanácsok és érettségire kapcsolódó történetek is gazdagíthatják információkkal az érdeklődőt. A FelsőFokon címűre klikkelve a főiskolák, egyetemek adatait találjuk meg.

Fogy az idő! Néhány röpké hónap és itt van újra az érettségi és a felvételi. Segíthet-e ebben az erőprózában a világméretű könyvtárként is emlegetett internet?

TOVÁBB

A LENINI ÚTON

Tanulni, tanulni, tanulni...

Májusban majd' százezer diák fog az ország különböző intézményeiben érettségizni és felvételizni. Hatalmas mennyiségű adatot kell összegyűjteniük és megtanulniuk ezekre a vizsgákra. Nekik próbálunk segíteni, elsősorban a megtanulandók összegereblyezésében. Kutakodásunkat a kötelező érettségi tárgyak körére (magyar, történelem, matematika, idegen nyelvek) szűktettük, hiszen az interneten valóban óriási mennyiségű tananyag található. Már egy egyszerű kereső is nagyon sok oldalt talál. A legtöbb összeállítást lelkes diákok készítettek sorstársaik iránti szolidaritásból. Legyünk azonban óvatosak, ne vegyünk mindent készpénznek, mert aránylag sok a „sajtóhiba”.

A MINDENESEK

A keresélest érdemes olyan – profik által készített – oldalakon kezdeni, amelyek fő profiljuknak az oktatást tekintik. Ezek közül talán a legkézenfekvőbb választás a SuliNet honlapja (irisz.sulinet.hu). Várakozásunkban nem is csa-

lódunk: az Oktatás fültre kattintva tucatnyi tantárgy jelenik meg előttünk. Kiválasztva a bennünket érdeklőt, már ugorhatunk is a Tananyag menüpontra, ahol tárgyanként eltérő mennyiségű segédletet lelhetünk. Hasonlóan nagy támaszt jelenthet a Továbbtanulás pont alatt található – tizenhét tantárgyat felölelő – internetes felvételi előkészítő tanfolyam, amely a hagyományos előkészítő tanfolyamokhoz hasonlóan, az elméleti tananyag ismertetésével, kidolgozott példákkal és sok-sok gyakorlatfeladattal próbál segíteni az egyetemet, főiskolai felvételre készülőknek.

Az Origo oktatási csatornájának Diákoldalon (www.origo.hu/oktatas/diak/) található Tantárgyi kínálat is számos hasznos ugrópontot (linket) tartalmaz a tantárgyak többségéhez. Ugyanitt a Nyelvtanulás menüponthoz tájékozódhatunk a nyelvvizsga szabályairól, a nyelvviskolárról, de találunk on-line szótárakat, s linkeket is a fontosabb, népszerűbb nyelvekhez.

A felvételire készülőket nem hagy-

hatják ki az előző évek írásbeli feladatainak kitöltését sem, ezeken keresztül „akklimatizálhatják” magukat a felvételhez. Ezeket időről időre kiadják könyv alakban, de megtalálhatók a Pálya.hu-n is. (www.palya.hu/feladatok).

Szintén a felsőoktatásba készülők érdekében tarthat számot a Népszabadság és az eFEB2000 közös webhelye (www.efeb2000.hu/efeb/bevezet.htm), ahol a legnagyobb érdeklődésre számot tartó tantárgyakból, magyarból és történelemből, valamint matematikából és közgazdaságtanból hetente jelennek meg tesztsorok.

MAGYAR

www.moricz-bp.sulinet.hu/zolinet_tetelek/

Élég régen frissített honlap, 74 linket sorol fel, melyek közül azonban csak mintegy 50 él. Ugyanakkor több mint másfél ezer tétel közül válogathatunk, s ezek többsége le is tölthető.

www.agg.hu/links/

Az Alternatív Közgazdasági Gimnázium honlapja, tananyagok és segédanyagok címen 607 linket ígér, melyek közül 38 tartozik az irodalom témakörébe, nyelvtan azonban sajnos nincs.

www.diakoldal.banknet.hu/

Az órarendre kattintva különböző témák közül választhatunk, van irodalom: /orarend/literature/index.html és nyelvtan: /orarend/grammar/index.html is.

w3.swi.hu/bel/

Nyelvtan-, irodalom-, történelem-, matek-, számítástechnika- ÉS nyomdaiipari tételek kínál.

www.extra.hu/chrome

Itt angol-, töri-, irodalom- és nyelvtantételek lelhetők.

www.k2.jozsef.kando.hu/~guczi/gimi.htm

Kínálatában: biológia-, fizika-, földrajz-, magyar- és matektételek szerepelnek.

TÖRTÉNELEM
www.gyakg.u-szeged.hu/tantargy/tor/tar.htm

Farkas Zoltán történelemweblapján összefoglaló kérdések találhatók az elsőtől negyedik osztályban tanultakig. Ezen túl multimédiás órák, fogalomtár, történelmi linkek, felvételi tesztek, interaktív gyakorlófeladatok, filozófia érettségi tételek segítik a felkészülést.

www.inf.bme.hu/internet.galaxis/kozepisk_ig.html

A BME honlapjáról nyíló Intenet Galaxisban nemcsak a történelemtanuláshoz, hanem más tárgyakhoz is találunk anyagokat. Az oldal elég régen volt frissítve, számos ugrópontja már nem él.

www.moricz-bp.sulinet.hu/zolinet_tetelek/

Érdekes oldal a „Zolinet” a Móricz Zsigmond Gimnázium egyik (volt?) diákjának lapja. Itt rengeteg kidolgozott tétel található, illetve sok link egyéb lapokra.

www.rubicon.hu

Végül, de nem utolsósorban ajánljuk a kiváló történelmi folyóirat, a Rubicon honlapját, ahol megtalálhatjuk a folyóirat nagyon jól használható mellékleteit, továbbá egy egészen profi kereső is segíti tudás-szomjunk kielégítését.

MATEMATIKA

www.pluto.szikszai.hu/~raniko/matek/
Ezeken az oldalakon komplex egyetemi felvételi feladatsorokat találunk. Az önálló feldolgozás után (vagy akár közben is) a megoldásokhoz lapozva ellenőrizhetjük tudásunkat.

www.gyakg.u-szeged.hu/tantargy/mat/felv.htm

Ezen a címen szintén egyetemi felvételi fel-

adatokat találunk. Nem tanfolyam ez, nem is egymásra épülő feladatsorok, hanem egyes gyakorlófeladatok. A „csak” érettségizni szándékozóknak is javasoljuk megoldásukat.

www.nexus.hu/matek-erettsegi/home.htm

Az oldalon kidolgozott matematikaérettségi-tételek és a korábbi matekérettségi-feladatok olvashatók, a közismert „zöld könyv” alapján. A tételek le is tölthetők.

www.gyakg.u-szeged.hu/TANTARGY/mat/

Az oldal elképesztő méretű matematikai linkgyűjtemény. Hogyan készüljünk a matematikaórára? Egyéni önképzésre és önlehetőzésre szolgáló anyagok, problémák, feladatok, matematikai játékok gyűjteménye, és más effélék szerepelnek a fontosabb témakörök között.

IDEGEN NYELVEK

Az egész internet nem más, mint egy kiváló nyelvtanulási lehetőség. Ugrás, mondjuk egy litván honlapra, s már kezdhettük is tanulni/gyakorolni a nyelvet... Persze, vannak olyan helyek is, amelyek ki-mondottan a nyelvtanulásra vannak kihegyezve.

www.nyelvkalauz.swi.hu/

Az angoltól a zuluig közel negyven nyelv közül választhatunk. Alapszinttől a haladóig kapunk segítséget, útmutatást a tanulásához, s on-line szótárak is a rendelkezésünkre állnak.

www.nyelviskola.hu/

A minősített nyelviskolák listája található meg ezen a webhelyen. Az itt felsorolt városokban jelentkeztünk is a „tetszőleges” nyelvtanfolyamra.

www.eslcafe.com/

Dave „kávészója” a világ angolul tanulóinak és tanítóinak egyfajta internetes találkahelye.

www.englishlearner.com/tests/test.html

Ingyenes English by e-mail oktatási program található ezen az oldalon. A beginner-től az advance szintig tesztek, olvasmányok segítik a tanulmánygyókat.

Ha már nagyon elégünk van a tesztekből és egyéb borzalmas nyelvi gyakorlatból, akkor látogassunk el a SuliNet nyelvtanulási oldalára! Az országismereti játék biztosan felfrissít bennünket. A Barangolások Európában szinten egy kis kikapcsolódást nyújthat azoknak, akik a nyelvtanuláson kívül az országok kultúrájával is szívesen megismerkednének.

A szükséges tételek begyűjtésével azonban még nem ért véget felkészülésünk az érettségire! Az anyagok színvonala meglehetősen egyenletes – nem szabad elfelejtünk, hogy többségüket „éretlen” diákok készítették, tehát csak kellő kritikával használhatóak. Az összegyűjtött tételek olvasgatása különösen helyesírásunkon ronthat sokat, hiszen a rosszat mindig könnyebb megjegyezni...

Isteni rendszer az egetemen

Úgy tűnik, életünk elé is lassan odatehetjük a szövszetételekben az elektronikust jelentő e betűt. E-vásárlunk, e-szórakozunk, e-leveleket írunk, e-könyvet olvasunk és egyre többen járnak e-gyetemre is.

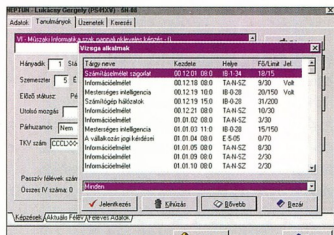
Természetesen az egyes felsőoktatási intézmények különböző mértékben „számítógépesedtek” el, látványosabb a változás a tudományhoz, technikaához közelebb állókban. Konkrét példaként lássuk a Budapesti Műszaki Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Karát! Itt gyakorlatilag minden ügyintézés elekttronikusan, az interneten keresztül történik. Kezdve onnan, hogy a hallgató a félév elején (az úgynevezett regisztrációs héten) a NEPTUN nevű program segítségével felveszi tárgyait és ezzel együtt automatikusan be is iratkozik. A NEPTUN interneten keresztül érhető el, tehát akár otthonról, kényelmesen hátradőlve is elvégezhetjük a félév eleji legfontosabb teendőket. A felvehető tárgyakról természetesen minden információt megtudunk (tematika, a tantárgy „értékét” jelző kreditpont, a tanárkö

neve, az órák időpontjai, a számonkérés formája stb.) Miután kiválasztottuk a megfelelő tárgyakat, a NEPTUN összelítja az órarendünket, amin, ha nem tetszik, addig igazgatunk, míg megfelelőknek nem találjuk. A félév végén esedékes vizsgákra szintén a NEPTUN-on keresztül lehet jelentkezni, és a – különösen fájdalmas – pénzügyi tranzakciókat (ismétlővizsga díja, késedelmi pótlék, tandíj) szintén egy-két gombnyomással elintézhethetjük.

A tárgyak többségénél a házi feladatokat (esetleg személyre szabottan) az internetről tölthetik le a hallgatók, és a megoldást természetesen ugyancsak a hálózaton kell beadni. (Egy pontosan előírt formátumú állomány beadása esetén a minőség ellenőrzése, az osztályozás teljesen automatikus is lehet).

Az érdemi ta-

E-DIÁK

Munkában a Neptun rendszer

nulmányi jellegű párbeszéd a levelezési listákon keresztül zajlanak. Hatalmas lehetőséget jelent, hogy egy itt feltett kérdést ötszáz másik ember is elolvassa, akik közül legalább egy biztosan tudja a helyes választ. A tanárok is rendszeresen használják az „levlistákat” az egész évfolyamot érintő közlendők megtételére vagy az éppen aktuális eredmények ismertetésére. Nem egyszer előfordul – hozzá kell tenni: sajnos –, hogy megfelelő jegyzet nem lévén, az érintett tárgyhoz szükséges segédanyag is csak a hálózaton keresztül érhető el.

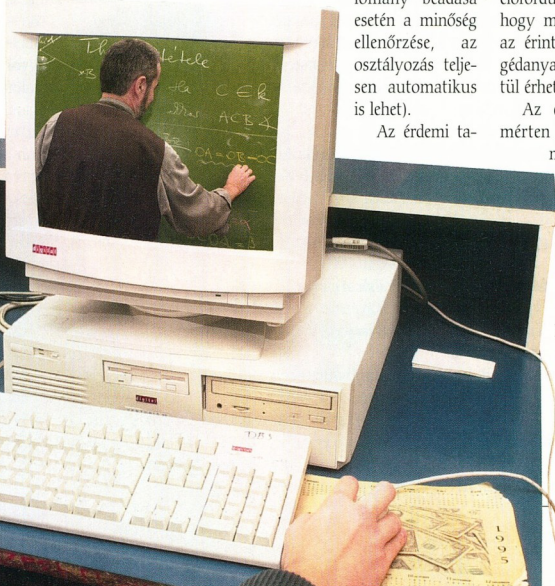
Az egyetem, a lehetőségeihez mérten igyekszik a hallgatóinak mindezt ingyenesen biztosítani. Az egyetem egész területén rendelkezésre áll számos számítógép, melyeket a diákok ingyen használhatnak. Másrészt az otthoni gépiükre modemmel dolgozóknak a BME ingyenes internet-elérést biztosít. A hallgatóknak csak a telefonszámlát kell állniuk. Az már más kérdés, hogy a telefonvonalak a legtöbb esetben foglaltak...

Lukácsy Gergely

SZÓTARTÓ

Levelezési lista

(mailing list)
Olyan levelezőcsoport, melynek tagjai egy közös e-mail postafiókon keresztül tartják egymással a kapcsolatot. A csoport tagjai feliratkozhatnak a listára, és törölhetik róla magukat, a közös címre küldött leveleket pedig minden tag megkapja a saját postafiókjába.

Ne nőjön
a telefonszámla!

KÁBELI

CSŰR-CSAVAR

A kábeltévhálózaton nem csak műsorok garmadáját nézhetjük, már az internet is elérhető rajta. Rádásul: igen gyorsan és ha mindent összeadunk, nem is olyan drágán.

Egyre több módja van annak, hogy lakásunkat a világhálózathoz csatlakoztassuk. Mindegyiknek megvan a maga előnye és hátránya úgy az árat, mint a használhatóságát tekintve. Ma még a leggyakoribb a modemem keresztüli kapcsolat. Ilyenkor a kommunikáció a hagyományos telefonvonalon keresztül zajlik. Ha van telefonvonalunk, akkor egy modem vásárlásán kívül már csak egy nekünk tetsző szolgáltatónál kell előfizetnünk, és máris használhatjuk az internetet. Ez persze azt is jelenti, hogy netezés közben gyakorlatilag telefonálunk, tehát fizetjük az aktuális telefonpercdíjakat is. A modem a mai „szineszagos” weblapokkal összevetve lassúnak tűnik, sokszor foglaltak a szolgáltatónk vonalait, és a telefont is használná a család...

Újabb lehetőség az ISDN vonal használata-

ta, ami ugyan gyorsabb, s lehetőséget ad arra is, hogy netezés mellett telefonálhassunk is. A sebessége azonban még mindig nem kielégítő és az ára is borsos (lásd táblázatunkat!).

Magyarországon – mondhatni – bombaként robbant be a kábeltévéziós hálózaton keresztüli internetezés lehetősége, bár ez Nyugaton már elég jó ideje virágzó üzletág. Arról van szó, hogy az a kábel, amin a tévéjeleket kapjuk, kiválóan alkalmas nagy sebességű kéttirányú kommunikációra, így akár internetezésre is. Alapfeltétel, hogy úgynevezett csillagpontos rendszer legyen kiépítve lakóhelyünkön. (Ez azt jelen-

ti, hogy a szolgáltató lakásról lakásra tudja szabályozni, hogy például ki, melyik tévéadást nézheti.)

Jelenleg két cég, a TVNET Kft. és az UPC Magyarország Kft. nyújt ilyen szolgáltatást Budapesten, illetve az UPC vidéken is: Miskolcon, Nagykanizsán, Szolnokon, Nyíregyházán és Debrecenben. Az UPC a fővárosban az úgynevezett Chello szolgáltatást nyújtja, vidéken pedig a Broadband fedőnévűt.

Térjünk rá arra, hogy mit kapunk, ha előfizetünk egy ilyen szolgáltatásra! Először is nagyon-nagyon gyors internetelérést, ami higgyük el, sokkal többet jelent annál, mint hogy „egy perc helyett, most csak húsz másodpercet kellett várnom, na és?”. Ilyen sebesség mellett (az UPC hálózatában ez például 512 kbit/s) ami több, mint tízszer

SZÓTARTÓ

1) ISDN
(Integrated Services Digital Network) Digitális kommunikációs szabvány; a hagyományos modem megoldásnál gyorsabb átviteli sebességet biztosít. A vonalon párhuzamosan folyhat telefonbeszélgetés, fax-, vagy adatátvitel.

2) kbit/s
Az adatátviteli sebesség mértékegysége. A modeméknél leggyakoribb 56 kbit/s sebesség, ami másodpercenként mintegy hátezer karaktert (kb. három könyvoldalnyi szöveg) letöltést jelent.

3) ADSL
Az Asymmetric Digital Subscriber Line (ADSL) technológiát tíz évvel ezelőtt találták fel. Lényege, hogy általa a normál telefonkapcsolat átviteli sebességének százszorosára érhető el.

gyorsabb, mint az átlagos modemelés). Ezzel már előben nézhetünk televíziós közvetítéseket, hallgathatunk MP3-at hálózaton keresztül. A különbség tényleg ég és föld, de ez még messze nem minden. A kábeles internetszolgáltatás ugyanis napi 24 órában vehető igénybe. Azaz amikor bekapcsoljuk gépünket, máris internetezhetünk, levelezhetünk, függetlenül attól, hogy csücsődös van vagy éppen hét vége. Akár éjjel-nappal is bekapcsolva maradhat, így folyamatosan a világhálózat részei vagyunk. Telefonszámlánk nem növekszik, hiszen nem a telefonhálózatot használjuk netezésre. Az internetezés teljesen függetlenül válik a telefonvonalaktól. Az egész szolgáltatás havi átalánydíjas, tehát az előre megállapított, állandó összegért annyit lógathatunk a világhálón, amennyit csak akarunk.

www.chello.hu

www.matavnet.hu

www.tvnet.hu

Összehasonlító táblázat

Kapcsolat jellege	Modem	ISDN ⁽¹⁾	Kábelnet	ADSL ⁽²⁾
Sebessége (kbit/s)	33-56	64-128	300-500	64/384-384/1500 ⁽³⁾
Elérhetőség	Csomagtól függ	Csomagtól függ	Napi 24 óra	Csomagtól függ
Ár (előfizetés)	Kb. 3000-7000 Ft +telefonszla. ⁽⁴⁾	Kb. 8000 Ft +telefonszla.	kb. 10 000 Ft átalánydíj ⁽³⁾	16 000 Ft-310 000 Ft

(1) Részletesebben: Klikk, 2000. október (2) Bővebben: Klikk, 2000. december (3) UPC-nél havi 10 900 Ft, TVNET-nél havi 10 000 Ft (4) Fel- és letöltési sebesség, a csomagtól függ.

Most kéne következnie az árnyoldalnak. Nyilván azt gondolják: ez szép, de biztos megkérik az árát, és innentől kezdve a dolog tárgyátalan. Ennek éppen az ellenkezője igaz! A szolgáltatás havi díja (mind a TVNET, mind az UPC) esetében durván havi tízezer forint. Ami egyáltalán nem sok (bár elsőre talán igaztörök tűnhet), ha összeadjuk, hogy például ténylegesen mennyit fizetünk egy modem interneteléréstért, és ahhoz képest mennyit nyújt többet nekünk a kábelnet. Egy dolog azonban sajnos leheveszthatja az arcunkról a mosolyt: egy úgynevezett belépési díj is, amit ki kell fizetnünk a szolgáltatás megkezdésekor. Ez az UPC esetében 25 ezer forint (tavaly év végéig azonban ezt még elengedték), a TVNET esetében 48 ezer forint (náluk viszont fizethetjük részletre is). Fontos hangsúlyozni, hogy ezek csak egyszeri kiadások.

A Chello forgalomkorlátozás nélküli szolgáltatása a „fair use” elv szerint működik. A gyakorlatban ez

azt jelenti, hogy ha elérünk egy bizonyos kvótát (ez jelenleg havi 5 Gbyte-os forgalom, ami egy átlagos internetezőnek bővegesen elegendő), akkor a hónap hátralévő részében csak csökkentett sávszélességgel – sebességgel – netelhetünk. Ez konkrétan 64 kbit/s-ot jelent, ami az ISDN vonalak sebessége. Nem szabad azonban elfelejtenünk: a korlát elérése után is korlátlanul használhatjuk az internetet, csak kissé lassabban.

A kép teljességéhez hozzátartozik, hogy a MATÁVnet 2000 októberétől elindította ADSL-techno-

UPC
I., II., XI., XIII. kerületben

TVNET
V., IX., XIV., XIX., XXII. kerületben

logiára **4)** alapozott nagy sebességű szolgáltatását. A rendszer – mely ISDN vonalon működik – a hagyományos

(modemes) internetelérésnél akár huszonháromszor is gyorsabb lehet. A MATÁVnet a jelenlegi három különböző sávszélességű szolgáltatáscsomagjához négy különböző internetszolgáltatást kínál – nem otthoni felhasználóknak való áron. (A belépési díj: 30-75 ezer forint).

Lukácsy Gergely

www.klikkmag.hu
www.klikkmagazin.hu

KLIKKEljen RÁNK!

TUCC GSETELNI?

Szinte látom magam előtt, ahogy minden – magára valamikéft is adó – magyar ember felkapja a fejét a cím láttán, s azon kezd töprengeni, hogyan kerülhetett el ez a durva hiba a szigorú olvasószerkesztő figyelmét. Megnyugtatóslam (?) közlöm: ez még nem is számít durvának az on-line kommunikációban... Talán már hibának sem.

Minden internethasználó, aki életében először lép be egy chatroomba (1) (az úgynevezett csevegőszobába) helyesírási hibák, elütések tömkelegével találkozhat. A gyengébb idegzetűeknek talán már ez is elég ahhoz, hogy – kis képzavarral élve – többé be se tegyék a lábukat hasonló helyekre. Valószínűleg helyesírás-ellenőrző programunk is lefagyna, ha bereszthetnének egy ilyen szobába.

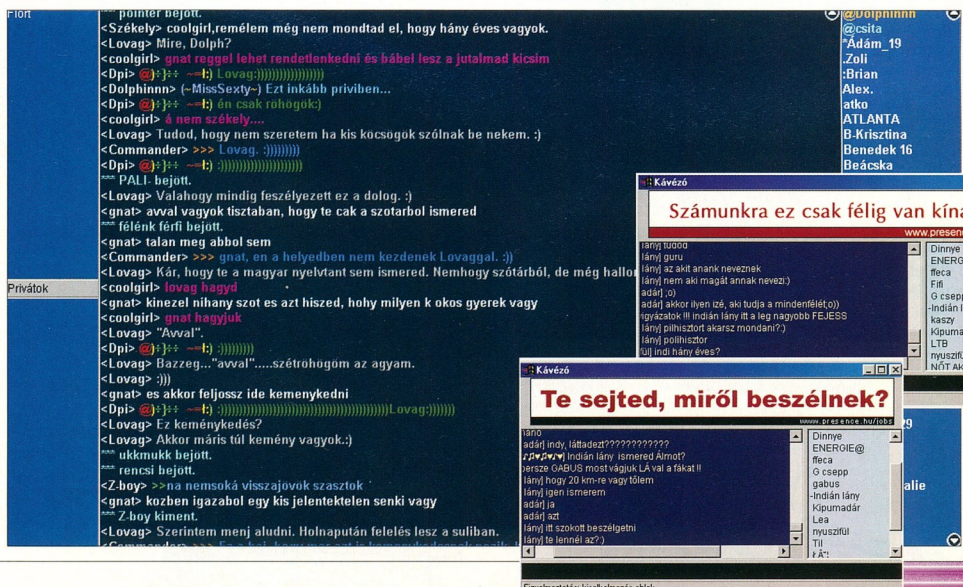
Az on-line csevegés – visszagon-

dolva középiszólás koromra – az óra-közi levelezésre hasonlít leginkább, vagyis a szóbeliség és az írásbeliség sajátosan vegyített formája, ami – lényegét tekintve – mégis csak a beszédhez áll közelebb. Éppen ez a sajátosság fejeződik ki a nyelv látszólagos (2) eltorzulásában.

A legszembeütőbb hibák ugyancsak azoknál a szavaknál kerülnek elő, amelyeket máshogy frünk le, mint ahogy kimondjuk (szándékosan pró-

báloom kerülni a nyelvészet terminusaikkal (3)). Ilyen például a címben szereplő tucc, vagy szerec, esetleg lefexem vagy a meximnt szavak. Első ránézésre mindenki azt gondolhatná, csupán tatarckóssági okai lehetnek ezeknek az összevonásoknak, hiszen így kevesebb betűt kell lepötyögni a billentyűzeten, és így az írott szöveg már a gyorsaság miatt is egyre közelebb a beszélthez. (4) De vissza kell rögtön vonnunk ezt a feltételezünket az olyan szavak láttán, mint például a hagyvál, mongyad, végyéyl meg, vagy mencecl meg, hiszen ezekben az esetekben egyetlen betűt se spóroltunk meg. Az olyan szavaknál, mint a mondhattuk vagy a láthattuk ennek

A magyar nyelvű netikett (hálózati illetlen) megtalálható a www.mek.iif.hu/porta/szint/muszaki/szamech/wan/kultura/rfc1855h.hu címen.

SZÓTARTÓ

1 Chatroom

Csevegőszoba, internetes csevegőhelyek.

2 Emoticon

Írásjelekkel az érzelmek kifejezésére szolgáló eszközök.

3 Netikett

Az internet írott és íratlan etikai szabályai

épp az ellenkezője történik. Az amúgy valóban bonyolult magyar helyesírás leegyszerűsítésének tehát az lehet az oka, hogy ha már az írásbeliséget – mint akadályt – el kell véselnünk annak érdekében, hogy tőlünk több száz kilométerre ülő ismerős vagy ismeretlen embertársainkkal beszélgethesünk, akkor legalább csökkentsük az írott és a beszélt nyelv közötti különbséget, azaz próbáljunk mindent úgy leírni, ahogyan kimondjuk.

Persze a spórolásra is vannak példák, hiszen az *lútt, szésges, 5let, megmondótom, esetleg mítix* (működik) stb. szavak éppen a szöveg leírásában rejülő előnyöket használják ki, hiszen így kevesebb időt kell a billentyűkkel babrálni, miközben az érthetőség fenntartása mellett stílusosak [E] is vagyunk.

Természetesen nem csak az említett nyelvtani jelenség az egyetlen eltérés a szóbeliség és az írásbeliség között. Az internetes társadalom kreativitását [E] bizonyítandó, nem csak ilyenfajta [E] hibákkal találkozhatunk. Barátainkkal cseveve többször előfordul, hogy egyes szavakat nem mondunk ki teljesen, hiszen mi „fél szavakból is megértjük egy-

mást”. Ezért ütközhet a gyanútlan látogató a magyar chatroomokban olyan szavakba, amelyeket szinte csak akkor ért meg, ha előtte [E] hangosan kimondja: *mér, tod, nemá nemtom*.

Az utolsó két példa egyben annak is ékes bizonyítéka, hogy írásban is használhatjuk a hanglejtés és hangsebesség kifejezőeszközeit, hiszen a szorosan összetartozó, szóban egy szuszra kimondott szavakat egybeírhatjuk: *mongyamámegvalaki, holvan mégegy ilyen yo [E] csetszoba?* – olvastam épp az imént a monitoromon nyitva lévő chatroomban. Bármennyire is sok dolga lenne ezzel a mondattal egy általános iskolai nyelvtanárnak, bevallhatjuk, igen szemléletesen fejezi ki a mondat kiütőjének lelkiállapotát [E].

Az érzelmek kifejezésére – az arcjáték helyett – sajátos eszközöket is kifejlesztett a világháló társadalma. Az úgynevezett *smiley* vigyorgókról [E], az emoticonokról (:-)) [E] már olvashattunk a Klikk októberi számában. Ezeken a – többnyire hangulatokat és küllemet kifejező – képsékeken túl az írásban történő „beszélgetés” során a hanglejtést és hangsebességet, de még a hangrősséget is kifejezhetjük az írott szavakkal. Mivel csetelés közben általánossá vált, hogy nem

NÉHÁNY ISMERTEBB MAGYAR CSEVEGŐHELY

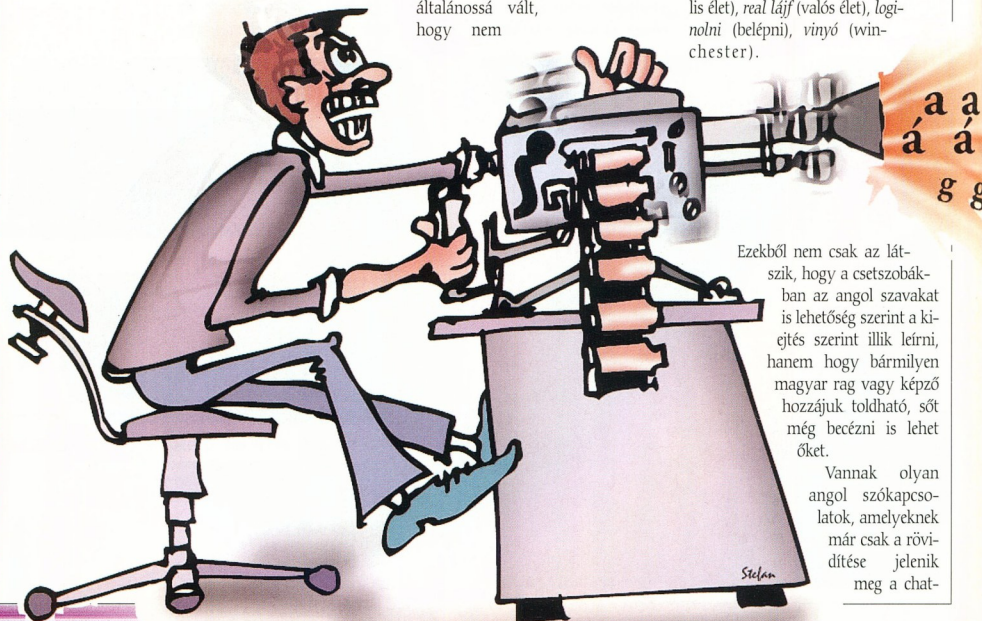
- www.accentcomm.com/talkcafe
- www.interpest.com/chat.html
- www.ttc.hu/chat/index.html
- www.tilos.hu/chat/index.html
- www.chat.gyaloglo.hu
- www.chat.trefort.net/
- www.nepszabadsag.hu/nepszabi/szoveglada/default.asp

bífelőünk a nagybetűváltó billentyűvel (ezzel is időt nyerve), a mondatok elejéről és a nevekől szinte teljesen eltűntek a nagybetűk (szóban sem teszünk különbséget kis- és nagybetű között), ezért szerepük teljesen átalakult. Így az írott formában is „beszélhetünk” halkán, de ha lelkiállapotunk megkívánja, akár KIABÁLHATUNK is. A régi *motoros* csetelőt [E] szinte már idegesíti az az ember, aki a netikett [E] szabályait megsértve mindent nagybetűvel ír. Gyakran többen is rászólnak az illetőre: *ne ordics, kérlek*.

Kis elemzésemben már én is többször említettem a *cset* (chat), *csetelni* vagy *csetelő* szavakat. Mivel az internet nyelve alapvetően az angol, még több ilyen szó is elborzaszthatja az arra érzékenyeket: *virtuál lájff* (virtuális élet), *real lájff* (valós élet), *loginolni* (belépni), *vinjó* (winchester).

Ezekből nem csak az lát-szik, hogy a csetszobákban az angol szavakat is lehetőség szerint a ki-gyjtés szerint illik leírni, hanem hogy bármilyen magyar rag vagy képző hozzájuk toldható, sőt még becézni is lehet őket.

Vannak olyan angol szókapcsolatok, amelyeknek már csak a rövidítése jelenik meg a chat-

szobákban, szigorúan nagybetűvel: IRL (in real life – valós életben), LOL (laughing on the land – földön fetreng a nevetéstől) stb.

Szerény véleményem szerint (cseteseknek: szvsz) a betűkkel és a helyesírással tűzött – játéknak tekinthető jelenség valójában az egyéni stílus kifejezésére is kiváló eszköz lehet. Az egyes chatroomok törzstagjai már szinte a köszönésből (de legkésőbb az első mondatokból) megismerik egymást. Még akkor is, ha az illető adott esetben álnevén jelentkezik be. Csak a kreativitásunktól ☺ függ, hogy kialakítsuk saját „írott entünket”. Van, aki például az ly-t és a j-t cseréli fel tudatosan magyar szavakban (*húje, malyom, hejes*), van olyan, aki a magyar szavak egy részét is az angol helyesírás szabályai szerint írja (*megnevulik, hooszonli, youtalom*), esetleg a szóközökkel bánik teljesen önkényesen (*nem tomeg mondan imerte szik*). Természetesen találkoztam már olyanokkal is, akik éppen azzal tűntek ki, váltak ismertté és felismerhetővé, hogy mindent mindig pontosan, már-már tírdíj helyesen :- írtak le.

Sokan éppen az említett jelenségek miatt a magyar – azon belül is az írott – nyelv végét jósölják, s mindezért az internetet hibáztat-

a a
g á
k k

ják. Én azt mondom, nem baj, ha kreatívak vagyunk, de ne feledjük, nagy különbség van a virtuális és a valós élet között, tehát őrizzük meg a helyesírásunkat IRL (azaz a valós életben). Belépve egy csetszobába azonban nyugotn megmutathatjuk az írásunkal, kítisvagyunk valójában :-P.

alees w.

Szópárbaj

Olvasószekerestőnk (– his) természetesen nem hagyhatta annyiban a dolgot. Véleményét és a szerző (a. w.) erre adott választás szokásunktól eltérő-
en most közreadjuk. Várjuk az önök véleményét, hozzászólásait is, ennek kapcsán szeretnénk a témára még később visszatérni.

A Kihagynám a „látszólagos” szót. Meggyőződésem szerint ez valóságos nyelvrongálás. – his – Én fontosnak tartom, hiszen – tapasztalataim (valós) szerint – nem nyúlik tovább a virtuális világnál ez a fajta nyelvrongálás (a. w.)

B Ne kerüljük el! A zárójelben a következőknek kéne szerepelni: (a részleges és teljes hasonlúsokról, a mássalhangzó-összeolvadásról és más hasonló hangjelenségekről van itt szó). – his – Nem szerettem volna ezeket használni, nekem túl tanáros... (tanár vagyok ☺), de nem vagyok ellene... ha muszáj (a. w.)

C Noha ez sem indokolná nyelvünk kerébtörését, de ez a – legalább logikusnak tűnő – magyarázat is megold. – his – Megdől, hiszen nem MINDIG igaz, a lényeg a helyesírás (mint akadály) elkerülése... ez minden nyelvben zajlik, elkerülhetetlen (isd angol night vs nite) (a. w.)

D Mihez képest bonyolult? A némethez, vagy az angolhoz, esetleg a franciához képest? Az eszperantó maga összesen huszonvalahány nyelvtani szabállyal kétségele nélkül egyszerűbb. – his – Nem mihez képest gondoltam, hanem abszolút értelemben (lévén német nyelvet is tanított, ahhoz képest pl. bonyolult, bármennyire is az Goethe szépen csengő nyelve ☺) (a. w.)

E Ez csacsíság! Miféle stílus? Pongyolaság? A számhellyettesítés szószekerestés egy ideig bohókas ötletnek tűnhet, amikor azonban (igen rövid idő után) általánosan használtá válik, már nem több pusztá közhelynél. – his – Ez így igaz, de a cseten

mindenki egy-egy részét használja csak, nem mint stílust, de mint stílusjelet. EZ a lényeg. (a. w.)

F Alkotókedv? Itt rongálókedvről lenne helyesebb beszélni. – his – Ez csak egy (úgy látom sorozatosan visszatérő) véleménykülönbség, én nem tartom annak... (a. w.)

G Óvodásként? – his – Meg én is ☺!!!

H És tessékmondanikiazentelektüellakimeg tudjaindokolnihogymiertjobbispionnalnriajobanajebetüésmiindokoljarövidit?? – his – ÉN (vics volt – unom a szájjakat)!! Pedig így használják a neten, s ez egy IDEZET (hanem is ☺) (Y). A-tól). (a. w.)

I Csak tippelve: kóros? – his – ROSSZ TIPP (a. w.) ☺

J Tisztelt olvasószekerestő úr, egyetlen ön által javított szóval nem értek csak egyet: a 3. oldal 3. bekezdésének 2. sorában semmiképpen sem szabad a SMILEY szót VIGYORGÓRA módosítani, ez annyira nagy hiba lenne egy ilyen jellegű lapban, mintha a „software” helyett „lágy árut” használnánk. (a. w.)

A vigyorgó nekem tetszik, ezért juszti is benne hagytam. – vt – felszerk.

K Ezt hívja a nyelvtudomány a maga terminológiájával képzavarának (motoros csetelő)? Aláhúzottat elhagynám. – his – O. K. motoros kihúzható. Éljen a klasszikus nyelvtudomány! (a. w.)

L Már megint: alkotókedv! Igaz állítólag Nérót is ez vezette, amikor felgyújtotta Rómát egy megfurdol vers kedvéért. – his – Bizony-bizony!! Többféle van belőle ☺ (a. w.)

M Mutasd az írássod, s megmondom ki vagy! – mondták a régiek, s nem is alaptalanul. A kézírás és a fogalmazás stílusa szinte mindent elárul a szerzőről. Meggyőződésem, hogy a csetmagyarul fogalmazók ugyanígy leleplezik önmagukat. A pongyolaság, a nyelvi igénytelenség, a foghegyről kezelt nyelvtanszabályok, az unos-untalan ismételt, elszúrt nyelvi sziporkák, szemlelemfogott, olvasatlan, magyartalan, hányaveti emberre utalnak. Az agygyűző fogalmazás és a nyelvtani szarvashibák – forduljon elő papíron, nyomtatva, vagy csetszalomban – minden esetben primitív személyiséget sejtetnek. – his – Egyetérték a fogalmazás stílusát illetően (a kézírás meg evidens), ebben a pontban leírt véleménye az eddigiekből is kiderült, és elfogadom, sokan tartják így. Egyre többen viszont nem, én is az ellenkező oldalon állok (gondolom, ez is kiderült), és ERRÓL SZÓL A CIKKEM!!! (a. w.)

Erotikus játékok a számítógépen

Erotikus kalandozásaink első három részében vizsgálódásaink elsődleges segédeszköze a világháló volt. Minden internetező életében elérkezik azonban a remek pillanat, amikor internet-szolgáltatójával, addig felhőtlennek tartott kapcsolata hirtelen megszakad: az információs autósztroda bedugul, és ő ott marad négy szemközt a számítógépével. Gond egy szál se: a cyberszex nevű sportág ugyanis nem kizárólag on-line űzhető! Netmentes napokon is akad betevője a nyughatatlan hormonoknak. Feltéve persze, hogy rendelkezünk a megfelelő programokkal, amelyek legtöbbször – a téma természetéből adódóan – játék.

JOBB, MINT AZ IGAZI?

Mivel az erotika a második leggyakrabban előforduló dolog a homo sapiens gondolatvilágában, megjelenése a számítástechnikában tulajdonképpen egyidős a gyakorlati felhasználók feltűntével. A lyukkártyák (sic!) egész napi unalmas tologatása közben az embernek nyilvánvalóan valami lényegesen izgalmasabb téma irányába kezdenek kalandozni a gondolatai, bár – lévén, hogy a cybererotika a maga korlátai miatt elsősorban a vizuális érzékekre hat – e kalandozásoknak kezdetben gátat szabott a megfelelő minőségű megjelenítő hiánya. A kizárólag karakteres megjelenítést használó nyomtató- vagy grafikus termináloknál egy szexi XX- vagy XY-karakter sorozat mondjuk maximum egy-egy orvosjelölten, netán egy sorállományú katonai szolgálatát töltő felhasználóban kelthetett erotikus képzeteket (bár

utóbbiakat rendszerint már egy szóköz megpillantása is tűzbe hozta). Mindaddig, amíg az élelmes felhasználók ki nem sütötték, hogy a karakterek bizonyos sűrűségű elrendezése egészen egyértelmű alakzatokat hozhat létre a képernyőn, vagy még inkább: nagyobb mennyiségű leperellón! (E sorok írója például egy teljes heteszentelt életéből annak a szakmai kihívásnak, hogy egy lengyel gyártmányú R-40 nagyszámítógép nyomtatóján valami hasonlót hozzon létre. Ugyan a Magyar Néphadsereg leperellófogyszatása az állandó bétateszt időszakában sosem látott méreteket öltött, a Nyinocsának kereszttel végeredmény minden előzetes várakozást felülmúlt!) A karakteres őscyberszex egyébként a mai napig is használatban van. Egy csomó olyan programcskát találhatunk szerte a neten, amelyek normál, pixelekből felépülő képeket karakteres grafikára képeznek le, így a grafikusfelület hiányában dolgozó felhasználóknak sem kell egy másodpercre sem nélkülözniük – mondjuk – Racquel Darrin hozzávetőleges körvonalait.

Az erotikus témájú szoftverekben minőségi előrelépést a személyi számítógépek nyolcvanas évek elején történő robbanásszerű elterjedése jelentett. A Sinclair ZX Spectrum és a Commodore 64 számítógépek olcsóságuk miatt, felhasználók széles rétegeinek váltak hozzáférhetővé. Bár grafikai képességeik manapság már mosolyfakasztók, a maguk idején azonban tökéletesen megfeleltek arra a célra, hogy teljesen egyértelmű képeket juttassanak el egy-egy „speciális” szoftver felhasználója látoidegeihez. Néhány pihent agyú programozópalántának köszönhetően, ekkor alakult ki az erotikus játé-

kok két klasszikus vonulata: az ügyességi és a szöveges/grafikus kalandjáték.

Az előbbi kategória elég egyszerű sablonra épül: a játékosnak valamilyen ügyességi vagy logikai feladatot kell teljesítenie, hogy jutalma valamilyen kép/akció/stb. legyen. (Noha elnézve egyes játékok képminőségét, ez néha akár büntetésnek is felfogható). Klasszikus példa a vetkőzöpoker. A játékos a gépet megszemélyesítő hölgy ellen pókerezik (huszonegyezik, passziánszozik – a lehetőségek határtalanok), aki zsetonjait elveszítve megszabadul egy-egy ruhadarabjától. A sztríppókerek majdnem egyfől egyfől nagyon gyenge mesterséges intelligenciával

íródtak (vagy inkább: eleve vesztre játszanak).

Egy-egy felajzott játékos a munkaidő végére rendszerint jelentősebb hölgykoszorút is megszabadíthat a ruházatától. Ennek variációi különböző ügyességi játékokon (pl. Arkanoid-szerű falbontós játék, Tetris, puzzle) alapulnak, ahol a játékos eredményessége csalogatja elő a várva-várt képet. Akad „light verzió” is azon játékosoknak, akik – finoman szólva – nem tartoznak a szellemtörténet óriásai közé (ebben csak kattintgatniuk kell, és ha mondjuk két hastot dobnak, már kapják is a következő képet). Az ebbe a családba tartozó játékok kétségtelen előnye, hogy kortól és nemtől teljesen függetlenek: akár fátyolos szemű tinik és éltes matrónák is vetkőzethetik Leonardo DiCapriót, Ricky Martint, netán Woody Allent.

Az erotikus kalandjátékok már elsősorban férfiaknak íródtak, ahol a játékos egy többé-kevésbé bonyolult történet főhőst alakítja. A „bonyolultabb” történetek közé tartoznak a szélesebb vevőkör számára készült, nem XXX minősítésű játékok, mint például a Sierra cég Larry sorozata, ami a kilencvenes évek elejétől játékosok százezreit ültette a monitorok elé. A sorozat hat részében egy Larry Laffer nevű, alacsony és kopaszodó playboyt irányítottunk, aki természetesen folyamatosan élete nagy szerelmét kereste – de azért nem vetette meg az útjába akadó egyéb hölgyeket sem. (Egyiket sem!) Egy-egy rész története

nemritkán 80-100 órányi játék alatt alakult ki, és legalább annyi nőnemű

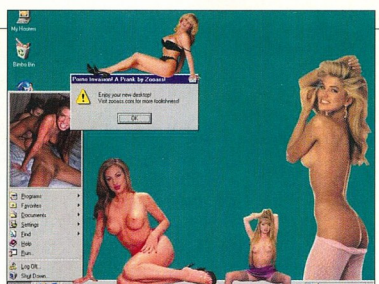
játekot szórakoztatott, mint az erősebbik nemhez tartozók: a sikamlós erotika ugyanis csak a kulisszákat szolgáltatta a történehez, a játékban sokkal inkább dominált a humor, mint a kím... direkt utalások. Larrynél jóval közvetlenebb, de az XXX besorolást azért még el nem érő eszköztárral variált – a PC-n minden kétséget kizáróan legnépszerűbb erotikus kalandjáték – a Knights of Xentar. Grafikáját tekintve a japán hentai eszköztárát (erotikus képregénystílus – bővebben a Klíkk múlt havi számában) használta, de egyébként a számítógépes szerepjátékok hagyományait követte, és felvonult benne Piroskától és Hóféhéértől kezdve a hét farkasig mindenki. Azt, hogy ez a sajátos keverék milyen jól sikerült, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az 1995-ben megjelent játéknak még a mai napig is működnek netes rajongóklubjai.

A „kevése bonyolult” történetűek tulajdonképpen már nem is igazán sorolhatók a klasszika értelemben vett PC-s kalandjátékok közé. A játékos ténykedése ugyanis ezekben kizárólag a mozgásra, s nagyrítkán kommunikációs parancsra korlátozódik, a „játék” nagy része ezeken kívül automatikusan zajlik. Az e kalap alá tartozó rakásnyi játékból éppen tizenkettő egy tuat. Szinte mindegyik ugyanúgy néz ki, gyártóik egyszer megírtak egy egyszerű kezelőfelületet, amelynek egyes moduljait (a „történetet” és az azt kísérő hantai állóképeket) cseréberélve futószalagon tudják gyártani az újabb és újabb epizódokat. Az ipari mennyiségű játékra azért van szükség, mert a fizetős szexhonalapok legfőbbje ilyen játszmákkal (is) próbálja csalogatni az erotikára kichezett látogatókat. A játékok története pedig – inkább előbb, mint utóbb – kiszámítható merdebe terelődik. A Fatal Illusionben például a játékos a vihar elől egy villába menekül, ahol egy kedves hölgy lakik hat lányával (plusz még van egy cseledény is – ő a halma-

zati büntetés); a Seasons of Sakura pedig egy komplett gimnáziumi lányosztály legmélyére kalauzolja az arra zsurulókat...

Az utóbbi japán stílusú játékoknak megvannak a maguk európai ellenfelei is. Kontinensünk első számú virtuális szexsztárja egy német állampolgárságú hölgy, bizonyos Lula. (Csak így, vezetéknév nélkül). Ő 1997-ben született a Sexy Empire nevű játék részeként, ahol a játékosnak a hölgy karrierjét kell egyengetnie a szexiparban. Kezdetben egy olcsó külvárosi motelben amatőr fotókat kattintgatunk, ám remek meenedzselésünknek köszönhetően nemsokára megalapozzuk hírnevét a filmiparban, majd egy Lula nevével fémjelzett, Hustler-méretű szexbirodalmat hozhatunk létre az USA-ban. Technikailag a játék ugyan egy nagy nulla volt (azok a játéklapok, amelyek egyáltalán értékelték, 20 százalék körüli eredményt ítélt neki), viszont a képregényszerű grafika, és persze a bőgyös címszereplő gyorsan utat talált a közönség szívéhez: Lula a mai napig remek üzletnek számít. Ennek megfelelően elkészült a második játék (Wet Attacks), amelyben Lula a világról meghódítására indul, természetesen az ő kis hiányos szerelésében, de van már Lula flipper is, amelyben különböző érdekes golyókat kell különböző érdekes lyukakba terelni... (Mellesleg most olvashom a www.cdv.de/english/ honlapon, hogy mindössze 595 dollárért megrendelhető egy éltettségű Lula – jelen cikk hardverszükségletében mindenképpen fel fogom tüntetni, mert szerintem az életem nem teljes nélküle!)

Új, a cyberszex által eddig szízen hagyott területre merészkedett a „Lula The Virtual Pet”, amely az elemekkel működő állatpótlékokat, a tamagocsiakat plántálta át Windowsban élő karjaiba. A Lula-féle úttörő munka meg is hozta az eredményét, és most már se szeri, se száma a különféle Gyrlly-Gotchyknak, amelyben egy-egy roppant speciális igényekkel rendelkező virtuális barátot nevelgethe-

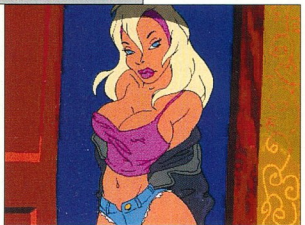
Everything is OK 2000.06.15.

goal	pass	reg	flow	genere	jak	tip
hunger	feelings	desire	health	caprice		day Nu 5
20	92	74	100	94		

Erősen feljavitott Windows-asztal

Sajátos tamagocsi. Viszonyt legalább olyan lelkesen nevelhetjük, mint a zsebbeli változatot

Lula, a legnagyobb virtuális szexsztár

tünk monitorunkon... A Windows kezelő képernyőjét színesítő kis apróságok egyébként igen vidám példát képezik vizsgálódásunk tárgyának. Van például Jenna Jameson (az egyik legfrissebb amerikai pornósztár) nevével fémjelzett naptár. Nem piskóta az Office 2000 apró kabalafiguráinak mintájára készült sztriptízarcosnő sem a jobb alsó sarokban; de az én kis kedvencem mindenképpen a www.zooass.com-ról letölthető Windesktop nevű kis akciósomag, amely mélyreható változásokat idéz elő úgy a desktopunk, mint a rajta sorakozó ikonok látványát illetően is. Szeretett főszerkesztőnk e cikke várán bekapcsolva felejtette a gépét. Sikertől is ez utóbbi alkalmazás segítségével jelentősen feljavítanom operációs rendszerének eddig kissé zölvanna hivatalos arculatát. Fotóssunkkal lesben állva várjuk első szembesülését az emberarcú Excelle...

Ha valaki esetleg hasonló csacskaágokra vágyik, akkor netkapcsolata helyreállítva látogasson el a w3.svi.hu/sexgames/index.htm címre, ahol erotikus játékok és kiegészítők igen terjedelmes csokra várja.

Sexmoney Ákos

BARANGOLÁS

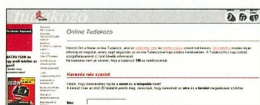

A-tól Z-ig

FIXPONT

Telefonszámok

A Matáv on-line tudakozóját www.matav.hu/tudakozo/ címen találhatjuk, ahol mind az előfizető neve, mind telefonszáma szerint lehet keresni. A keresés természetesen valamennyi

vezeték (nem csak matávos) telefonra vonatkozhat, kivéve a titkosítottakat.

A Pannon GSM tudakozójának eléréséhez a www.pgsm.hu/pannon-plusz/tudakozo/ címet kell begépelniük.

Ennek segítségével azonban csak a Pannon GSM előfizetőinek nevét és GSM-telefonszámát tudhatjuk meg, lakcímeikről adatbiztonsági okokból a rendszer nem ad felvilágosítást.

A Westel900 telefonszámai után a www.westel900.net/ugyfelszolgalat/tudakozo címen érdeklődhetünk. Itt is tudunk telefonszám, illetve név + város alapján keresni. A titkos telefonszámok, illetve a Domino-előfizetők

adatai nem kerülnek megjelenítésre.

A Westel 0660-as családjának tagjai (pontosabban nevük és telefonszámuk) iránt a www.0660.hu/telefonkonyv.asp címen érdeklődhetünk. A lapon természetesen csak azon előfizetők adatai találhatóak meg, akik hozzájárultak adataik megjelenítéséhez.

GSM Info

Új internetes honlap indult a www.gsminfo.hu címen rengeteg friss hírrel, készülékismertetővel, technikai leírással, üzenetek, szolgáltatók listájával – azaz mindennel, amit tudnunk kell a mobilvilágról.

KULTÚRA

Világmuzeum

A <http://www.war.com/> címen található World Wide Arts Resources (hevenyészett fordításban: a világ művészeti forrása), földrajzi elhelyezkedés, művészettörténeti korszakok, és múzeumtípusok szerint sorolja a Földgolyóbis múzeumait. Kereshetünk alkotók, múzeumok, korok és kategóriák szerint is.

A Magyar Természettudományi Múzeum honlapján (www.nhmus.hu) angolul és magyarul olvashatunk kiállításairól, gyűjteményeiről, kutatási területeiről, ismeretterjesztő tevékenységükről. Az élővilág – földtörténeti múltban lezajlott – válságairól, vagy a természet sokféleségéről rendezett virtuális táriatokat is bejáratunk. A honlaponl tovább is lépegethetünk a különböző kontinensek más természetudományi múzeumaiba.

Művészeti trafó

A TRAFÓ – Kortárs Művészetek Háza (www.trafo.hu) Magyarország első olyan helye, amely a kortárs művészetek valamennyi ágának – képzőművészet, zene, film, színház és tánc – egyaránt az otthona. A ferencvárosi Tűzoltó utcában álló múlt századi transzformátorház érdekes helyszínt biztosít a weblapon olvasható programoknak, a különböző műfajokban dolgozó művészek bemutatóinak.

színészek, színésznők: látogassunk el a www.global100.com címre! A közönségsvavazás eredményét mi magunk is befolyásolhatjuk voksainkkal.

Népszerűek

Amennyiben meg akarjuk tudni, hogy a világ netezői szerint melyek a legjobb filmek, lemezek, honlapok és játékprogramok, hogy kik a legnépszerűbb

MIEGYMÁS

Reklámirtók

A **www.adbusters.org** címen található oldal az Adbusters nonprofit szervezet hivatalos honlapja. A szervezet – amelynek tagjai az oldal tanulsága szerint: művészek, tanulók és sportolók – arra törekszik, hogy a jövő század gazdaságában ne a pénz diktáljon. A szervezet újságjára is elő lehet fizetni a látogatás során.

Kártyajáték-enciklopédia

Ha véletlenül elfelejtették volna, hogy mondjuk Afganisztánban hogyan játsszák a kilenclosos Betrinu nevű kártyajátékot, akkor feltétlenül látogassuk meg a **www.pagat.com** címen található Card Games (kártyajátékok) weboldalt. Lehet keresgélni a játékok neve, szülőhazája és típusai szerint. Megbízható forrásnak tekinthető. Az ulti tizenkét oldalas ismertetőjében például hibátlan helyesírással találjuk meg a lapok és bemonások elnevezéseit!

Már magyarul is!

Örömmel jelentjük, már a háló magyar szerzőletében is vannak Harry Potter-helyek. A **www.extra.hu/aranyosikesz/** címen található lapokon olvashatunk a szereplőkről, megtalálhatók az első négy kötet angolul, letölthetünk játékokat, nézegethetünk képeket. Szerzőjének reményei szerint a legnagyobb magyar HP-honlap lesz a **www.lauder.hu/~zballi/** címen megtalálható oldala. A Harry Potter és a száraz tények című oldal (**www.extra.hu/hpszt/**) valóban csak tényeket (szereplők, nevek, növények, játékok) tartalmaz, de abból kötetenként csoportosítva rengeteget. És van már (erősen fejlesztés alatt ugyan) Harry Potter Hungarian Fun Club is (**www.tar.hu/frameset.phtml?path=/hpotter/**).

MOZGÁSBAN

Budapest

A **www.map.budapest.hu** cím alatt rejtező Budapest-térképet tetszés szerint nagyíthatjuk, kicsinyíthetjük, mozgathatjuk. Igazán érdekes lehet,

hiszen az ATM-ektől (pénzkiadó automatától) kezdve, a mozikon át a trafipaxok leshelyéig bármely bennünket érdeklő kategória megjeleníthető ezen a térképen.

Városról városra

A Globopolis.com (**www.globopolis.hu**) olyan tartalom- és kereskedelmi szolgáltató webhely, ami közép- és kelet-európai városkaloazok hálózatából áll. A Globopolis.com friss információkat és szolgáltatásokat nyújt felhasználóinak az életmód-, szabadidő- és utazási témákban a helyi nyelveken, illetve angolul és németül. A hálózat jelenleg Prágát, Budapestet, Varsót, Krakkót, Berlint, Bécsét, Ljubljanát és Pozsonyot foglalja magába. Információi nemcsak webben, hanem WAP-on keresztül is elérhetőek.

Wittman fiúk

Hasonló szolgáltatással örvendeztetni meg a barangolót a Népszabadság is. Etermi kritikusainknak – a Wittman fiúknak – elemzéseit, élménybeszámolóit olvashatjuk a **www.nepszabadsag.hu/Extra.asp?Extra=wittman/wittman_cont** címen, öt évre visszamenőleg, idő- és abcóe rendben.

OTTHON

Kórház a neten

A netkórház (**www.netkorhaz.hu**) elsődleges célja, hogy a barangoló a háló segítségével internetes, vagy akár személyes kapcsolatba kerülhessen egy, a betegséget, egészségügyi problémáját jól értő orrossal. Információkat kaphatunk itt a különböző betegségek természetével kapcsolatban, és megismerhetjük a legjobb kezelési eljárásokat is.

Necc

A Necc Önismereti Kamaszrólada (**www.necc.hu**) azért szerveződött, hogy megértést, biztatást, érzelmi támaszt, szükség esetén pedig tanácsot nyújtson minden tizenévesnek, aki ezt

igényli. Részlet a lap beköszöntőjéből: „A necc.hu olyan hely, ahová bármilyen személyes problémáddal fordulhatsz. Mi meghallgatunk Téged, azaz elolvassuk leveledet, és válaszolunk arra. Nem fogunk kioktatni, nem akarjuk helyettesíteni kitalálni, hogy mit tégy, mit csinálj. Meghallgatás, megértést és együttműködést, tehát valódi kapcsolatot ajánlunk Neked ahhoz, hogy a Tégéd foglalkoztató kérdésekre megtaláld a lehető legjobb válaszokat.”

Fitten

A **www.fitline.hu**-n olvashatunk egészséges ételről, kalandozásról, utazásról. Többek között megtudhatjuk, hogy ki nyerte a legutóbbi Ms Fitness Hungary címet, vagy, hogy ősszel mitől hullik több embernek a haja.

PÉNZ

Műszaki áruház

Az eBolt Kft. (www.ebolt.hu) kizárólag elektronikus kereskedelemmel foglalkozó vállalkozás. Áruházukban a földal tetején látható fülek segítenek a termékcsoportok kiválasztásában.

Az árak megrendelésről fénykép és részletes műszaki leírás alapján döntenünk. Fizethetünk készpénzzel, utánvétellel, de bankkártyával is.

Virtuális agóra

A Vatera novemberben indította el on-line aukciós portálját a www.vatera.hu címen. A Vatera végeredményben egy olyan virtuális piacter, amelynek segítségével mind magánemberek, mind kis- és középvállalatok egyszerűen vásárolhatnak, valamint értékesíthetik új és használt cikkeiket, jelenleg tizenhárom kategóriában.

Az interneten elkövetett bankkártya-visszaélések elkerülését teszi lehetővé a Kereskedelmi és Hitelbank Rt.-nél bevezetett VISA internetkártya, összekapcsolva a Don't worry (Ne izgulj!) szolgáltatással. Ez a kártya csak internetes vásárlásra használható, nem vehető fel készpénz, nem hajtható végre veie interneten kívüli vásárlás. Segítségével viszont minden egyes bankkártyás internetvásárlásról SMS-üzenetel kapunk a megadott mobiltelefonszámra. Bővebben a www.khb.hu/docs/kartya/kartya-s.htm címen.

Don't worry

Az interneten elkövetett bankkártya-visszaélések elkerülését teszi lehetővé a Kereskedelmi és Hitelbank Rt.-nél bevezetett VISA internetkártya, összekapcsolva a Don't worry (Ne izgulj!) szolgáltatással. Ez a kártya csak internetes vásárlásra használható, nem vehető fel készpénz, nem hajtható végre veie interneten kívüli vásárlás. Segítségével viszont minden egyes bankkártyás internetvásárlásról SMS-üzenetel kapunk a megadott mobiltelefonszámra. Bővebben a www.khb.hu/docs/kartya/kartya-s.htm címen.

SPORT

Irány a Szahara!

Az autóversenyek legkeményebb változatai közt tartják számon a híres, embert és gépet egyaránt próbára tevő versenyt, a Párizs-Dakar-rait. Minden elolvashatunk az előkészületekkel, a verseny lebonyolításával, vagy éppen az indulókkal kapcsolatban a www.dakar.com címen. Többek között azt is megtudhatjuk, hogy tervek szerint a 2001-es homokralinak 58 autó, 104 motor és 13 kamion vág neki.

Mindig aktuális

Állandóan frissített oldal, a téli sport összes kategóriájából összeállított rengeteg információval a www.fis-ski.com-on. Olvashatunk híreket az elkövetkezőről és az eddigi versenyekről, interjúkat kiemelkedő sportolárokról. Megtudhatjuk a bajnokságok állását, valamint a rendezvények időpontjait.

Kosár

Nézhetünk érdekes statisztikákat, végeredményeket, csapatösszeállításokat. Olvashatunk edzőkről, az álomcsapatról a www.kosarlabda.com-on. Az oldal készítői ezek mellett gondoltak azokra is, akik esetleg lemaradtak az elmúlt bajnokságok valamelyik meccséről, de akár a következő év menetrendjét is letölthetjük.

TECHNIKA

Űr-lapok

Bár a Mir űrállomás napjai meg vannak számlálva, népszerűsége egyre növekszik. A Maximovon (www.maximov.com/mir/homepage.asp) egy világszerte megtekinthető a Mir aktuális helyzete, olvashatunk a múltjáról és jelenéről. Az oldalon technikai érdeklődésűek is találnak érdekeségeket, leírásokat és képeket az űrállomás moduljairól, és az éppen folyó kutatási munkákról.

A Mir hivatalos honlapja (www.mirstation.com) amellet, hogy kimerítően foglalkozik az állomás történetével és felépítésével, figyelmet szenteltek a készítők a Mir jövőjének is. Megtudhatjuk, hogy az űrkutatás nagy veteránja majdan, az űrutazás általános elterjedésével, fontos szerepet kíván betölteni a csillagközi forgalom lebonyolításában.

A NASA egyik úrrázással kapcsolatos honlapja a www.spacflight.nasa.gov/station/index.html, amely kifejezetten az űrkutatás emberi vonatkozásaira szakosodott. A nemzetközi űrállomásról és legénységéről közötti tengeri információiban lubikolhat az ide látogatók. Elolvashatjuk az aktuális jelentéseket, illetve tájékozódhatunk az űrállomáson folyó tevékenységről is.

Elfelelt programok

A számítástechnika fejlődés egyik következménye, hogy számos – egykor akár kiválóan számító – program mára a felesles homályába merült. Fejlesztésével leálltak, helyüket más termékek vették át. Az abandonware (nagyjából: sorsára hagyott termék elnevezésű) mozgalom honlapján (www.abandonwaring.com) tekinthet az érdekes, részben ma is hasznos – programokról tudhatunk meg többet, s akár le is tölthetjük őket.

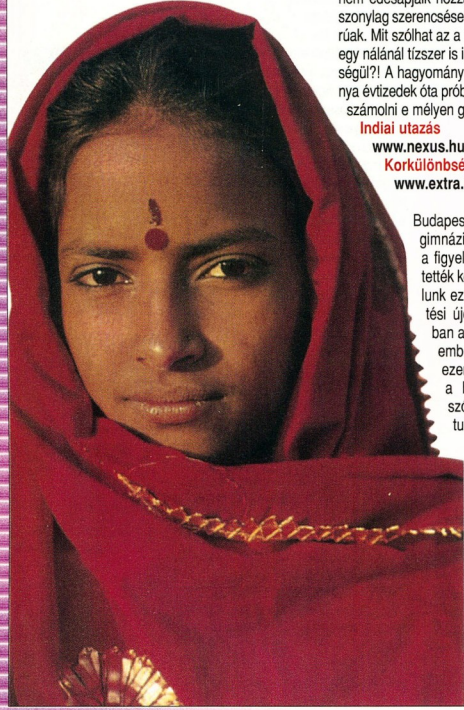

klakk

Heike Tiefenbach nyerte a tavalyi német sörkor-só-emelő női bajnokságot. A müncheni hölgy az 5,5 kg-os versenycsoport 1,46 percig tartotta kinyújtott karral a megkívánt magasságban. Szó ami szó: alaposan rászolgált becenevére. Barátai ugyanis csak Izomrózsaként emlegetik.

A Sörskorso és Poharyújtó Egyesület tagjainak gyűjteményei
www.over-team.hu/egyesulet/collectn.htm
Az angol sör
<http://oktatas.brassai.hu/drog/html/bar034.htm>

Kaliforniában a bíróságok az elvált szülők gyerekeire vonatkozó törvényi előírásokat alkalmazzák a háziállatokról való gondoskodás terén is. Legutóbb egy kétéves, Hank nevezetű kutya esetében kellett lefolytatni az elhelyezési pert. A gazdik szétbutoroztak ugyan, de hű ebükhöz jobban ragaszkodtak, mint egymáshoz.

Az egykori férj, egy építési vállalkozó, tetemes öszszegyet kínált, gyakorlatilag vagyontalan exnejének, aki azonban visszautasította a nagyvonalú ajánlatot. Az eljáró bíró a nőnél hagyta a kutyust, ugyanakkor láthatási jogot biztosított a felperesnek. Mivel azonban jogok Amerikában sincsenek kötelességek nélkül, a volt férjnek hozzá kell járulnia Hank további neveléséhez, ha úgy tetszik: tartásdíjat kell fizetnie.
Újr házasodhatnak-e az elváltak?
www.c3.hu/~idory/ev/ev98424.htm
A házasság jó? (ötszáz vicc)
www.nexus.hu/biroati/alkeret8.htm

A nyolcszázmilliós Indiában becslések szerint tízmillió gyerekasszony található. A 15–19 éves lányok 71 százaléka férjhezett. Az is előfordul, hogy a házasságkötéskor az ifjú feleség alig egyeztetendő és a férj sem több mint a duplája. Az életre szóló fontos döntést – értelemszerűen – nem az érdekeltek, hanem édesapjaik hozzák meg. Ezek a gyerekek viszonylag szerencsések, hiszen legalább hasonló körülmények között nőnek fel, akik 4-5 éves gyerekként egy nálánál tízszer is idősebb emberhez adnak feleségül?! A hagyomány szerint semmit. India kormányá évlítendezek óta próbálja visszaszorítani, illetve felszámolni e mélyen gyökerező népszokást.

Indiai utazás
www.nexus.hu/gergoe/india1.htm
Korkülobőség – Tanár-diák szerelem
www.extra.hu/lighthouse/szere6.htm

Budapesten néhány éve egy végzős gimnáziumi osztály hívta fel magára a figyelmet, amikor óriásplakátokon tették közzé érettségi tablójukat. Nálunk ez számított akkor az év hirdetési újdonságának. Franciaországban az a 27 éves marseille-i fiatal ember vitte el a palmát, aki tízezer példányban kinyomtatott és a helyi polgárok levléadáiba szórótot röplapokon adta tud-tul, hogy szerelmes, s természetesen azt is, hogy kibe. Mivel ellenkampányról nincs tudomásunk, vélhetően célt is ért meglehetősen szokatlan szerelmi vallomásával.

Szél Júlia: Nők és férfiak napjaink hirdetéseiben
www.c3.hu/~jelkep/JK992/szel/szel.htm
Szerelem utolsó látása
www.ps.elte.hu/~ok/jatek/jatek3.htm

Még mindig vannak romantikus szellemű emberek (...és persze ostobák is)! Mi mással magyarázható, hogy Veronába ma is ezrével érkeznek küldemények – a Shakespeare által elhíresült – irodalmi szerelmek – Rómeó és Júlia – címére? Annak ellenére, hogy a róluk szóló színdarab végén mindketten befeszítik földi életüket. Júlia egyébként ötször anyji levelet kap, mint Rómeó. A helyi polgármesteri hivatal megbizottja minden tanácskérő, vagy biztató levélre válaszol, és ő dönt arról is, melyik közzététményt kapja meg az örökítő párnak küldött ajándékokat.
Ha Rómeó Verona Beachben élne
www.agria.hu/hmhiriap/1997/0414/romeo.html
Sikeres üzleti levélminták
www.dashofer.hu/Uzletvez/siklevel.html

Őnöknek, akik el tudták olvasni az eddigi sorokat, talán hihetetlen, hogy vannak országok, ahol ezzel a tudománnyal már akár professzornak tűnének. A világ sok államában gondot jelent az írástudatlanság. Száz felntőtől Mozambikban csak 14, Gambiában 12, Maliban és Szenegálban 10, Burkina Fasóban pedig mindössze 8 ember tud valamelyest olvasni és írni.
A magyar rovásírás
<http://nimrud.eet.bme.hu/rovas/Osszeomlik-e-a-konyvbirodalom/>
www.baranyanet.hu/dn/98dec1/borkokn.htm

A Nyolcvan nap alatt a Föld körül, Verne Gyula híres regénye, ma is a legolvasottabb ifjúsági művek egyike. A Sunday Times annak járt utána, hogy ha a regény hőse, Phileas Fogg ma kerekedne föl, hány napjába kerülne a vállalkozás. Repülőn, az átszállásokat is figyelembe véve: 68 órájába telne a körbeutazás, ám ha csak a regényben szereplő járműveket használhatná, ma elvesztené a húszszer fontos fogadást. Az egykori hajózáratok jelentős részét felszámolták, sőt a vasútvonalak egy részének sincsen már nyoma. Ahol megvannak a sínparók, ott is ritkábbak a járatok. A vízumkényszer is lassítaná az előrehaladást. A brit lap szerint így legkevesebb 102 napot kellene szánni a világkörüli útra.
Henrik 300 nap alatt a Föld körül
www.ivn.hu/henrik/300nap.htm

Ha a szibériai nagy vasút teljesen kiépülne
www.kfkk.hu/%7Echeminfo/TermVII/tv100/tv899/utazas.html

Föltöttebb sok kulturális szabadidővel rendelkező matematikusok kiszámították, hogy egy átlagos életet élő hetvenéves ember, a mögötte lévő hét évtized során 450 millió lépést tesz, s az akkora gyalogútának felel meg, amellyel akár a Holdig is elsétálhatnánk.
Matematikai érdekességek
www.swi.hu/beluard (majd: matek)
Vegyén Őn is Holdtelket!
www.netcontact.hu/holdbolt/faq.htm

A szépirodalmat ugyan nem rófre mérük, José Rumazo nevét azonban valószínűleg több irodalmi tankönyv is meg fogja említeni. (Az is elképzelhető, hogy olyan is lesz köztük, amelyik nem érettentő példaként). Az említett ecuadori úr személyében ugyan is fellelhetően minden idők leghosszabb költeménye szerzőjét tisztelhetjük. Öt ezer oldalas – 230 ezer versszakból álló – művén közel harminc évig dolgozott.
Bényei Tamás: A világirodalom helyei
www.vkdebrecen.c3.hu/aifold/1999/benyei.html
Vilón – Faludy György „fordításában”
www.date.hu/~nasa/vers.html – háes –

A számítógépek otthonokba költözése nemcsak a házas-életünkre lehet (gyakran negatív) hatással, de a gyermeknevelésben is seregyni megválaszolandó kérdést vet fel. Mikor ismerkedjen meg a gyermek a számítógéppel? Mikor kezdjen informatikát tanulni? Kialakulhat-e káros függőség?

KOMPUTER OVISOKNAK?!

AMI SOK, AZ SOKK

Mennyibe is kerül egy számítógép – ha minden költséget összeadunk?

ELŐNYÖSEN LAPOS

Amikor képdigitalizálót, azaz szkennert vásárolunk, éppúgy a márkák és típusok széles palettájáról válogathatunk, mint bármely más számítógép-alkatrésznél. Mi most a CanoScan N1220U nevű terméket próbáltuk ki.

Teszt: szkennerek házi használatra

KÉPVARÁZSLÓK

AMI SOK, AZ SOKK

Mennyibe is kerül
egy számítógép –
ha minden költséget
összeadunk?

Hosszas tépelődés, vívódás után beláttuk: nem élet az élet számítógép nélkül. Sokat hallhattunk már az internet nyújtotta előnyökről, a multimédiás lehetőségekről. Megértettük, hogy akár csak egyetlen levél megírásánál is mennyit segíthet, ha van otthon egy számítógépünk. Már hajlunk is rá, hogy megvegyük, és számolgatjuk, mennyibe is kerül(ne) most nekünk mindez? Első – téves – gondolatunk az lehetne, hogy a számítógép-vásárlás és használata lényegében egyszeri kiadást jelent. Mint látni fogjuk: ez nem igaz.

Kezdő lépésként kiválasztjuk a nekünk tetsző gépet (például lapunk decemberi számának ajánlata alapján, az otthoni munkára kiválóan alkalmazható DTK Apri 27 kódnevűt), megvesszük – persze az áfás árat fizetve –, és hazaviszük. Ez rögtön 233 ezer forintot kóstál. Úgy gondoljuk, megérte, hiszen ez az ár már a monitort és a modemet is tartalmazza, de a megírt levelünkkel nyomtató nélkül nem tudunk mit kezdeni, tehát újabb beruházás szükséges. Rövidesen tehát, egy házi használatra ajánlott, olcsónak számító HP DeskJet 610C nyomtatóval gazdagabbak, és bruttó 29 ezer forinttal szegényebbek leszünk.

Ezután jelentkez(het)nek is az első problémák. Az odáig teljesen természetes, hogy ha friss szerzeményünk nem tudjuk magunk üzembe helyezni, akkor néhány ezer forintért szakemberek megteszik ezt helyettünk. Az is előre látható dolog, ahová a gépet, a monitort elhelyezzük. Ez azért nem annyira egyértelmű, mint először hangzik. Saját egészségünk érdekében ugyan-

Számítógép (DTK Apri 27)	233.000,-
Nyomtató (HP DeskJet 610C)	29.000,-
Microsoft Office 2000	205.000,-
WinZip	19.000,-
Windows Commander	14.000,-
	<hr/>
	500.000,-

is nem mindegy, hogy hova (milyen távolságra, milyen szögben) helyezük el a monitorunkat. Az is fontos, hogy tud-e kellően szellőzni a gépünk.

Az első „meglepetés” akkor érhet minket, mikor bekapscsoljuk számítógépünket, és nem történik semmi. A gép ugyanis nem működik szoftverek, programok nélkül. Ezek közül a legalapvetőbb az operációs rendszer, legtöbb esetben a Windows valamely változata. Egy átlagos, otthoni operációs rendszer ára elég borsos is lehet. Példaként a Windows ME (vagy 98) ára kb. 84 ezer Ft-ba kerül (áfával együtt). Komplet, összeszerelt konfiguráció esetén viszont, ma már az árban többnyire benne van valamilyen operációs rendszer. (Most derül ki, hogy milyen jól választottunk gépet: masinánkat a Windows 98 magyar változatával kaptuk!) Amennyiben azonban mi magunk válogattuk össze (esetleg több helyről is) gépünk részeit, ilyen kedvezményre ne is számítsunk!

Fontos tudnunk, hogy csak úgy önmagában egy számítógép nem képes kielégíteni a vele szemben támasztott elvárás-

sainkat. Maga az operációs rendszer általában nyújt bizonyos szolgáltatásokat (például alapszintű szövegszerkesztő, kis grafikusprogram, videolejátszó, internetböngésző, levelezőprogram s más efféle lehet kínálatában), de ez a legtöbb esetben messze nem elég. További megfelelő programokra van szükségünk.

Érdelem feltenni magunknak a kérdést: mire szeretnénk használni a gépünket? Szövegszerkesztéshez, táblázatkezeléshez, adatbázis-kezeléshez ugyanis mind-mind megfelelő programok kellenek. Ezeket legtöbbször nem kapjuk automatikusan számítógépünkkel. Szükségesnek tűnik tehát irodai programcsomag megvétele, mellyel az előbb felsorolt ügyletek elvégezhetőek. Az e területen piacvezető – „szabványként” működő – hivatalokban, vállalatoknál általánosan használt Microsoft Office 2000 nevű csomag ára egyszerűen megrázó: áfával együtt 205 ezer forintba kerül! (Nem járunk sokkal jobban akkor sem, ha nem a teljes csomagot veszünk meg. Bármelyik összetevőjének – például a Wordnek – az ára egymagában 136 ezer forint.) Ehhez képest a többi szükséges program ára szinte elhanyagolhatónak tűnik. Kellhet még egy tömörítőprogram (például a WinZip – áfástul 19 ezer forintért), vagy egy – Windows Intézőt kiváltó – fájlkezelő (mondjuk a Windows Commander, ami megvan már bruttó 14 ezer forintból).

Hagyjuk most figyelmünk kívül, hogy a játékszani szeretnénk gépünkkel, játékokra is szükségünk van, melyek szintén pénzbe kerülnek (5-10 ezer forint átlagosan), vagy hogy a grafikával foglalkozó embereknek még mélyebben kell a pénztárcába nyúlniuk.

Ha ez mind nem lenne elég, akkor figyelembe kell venni, hogy előbb-utóbb programjaink elavulhatnak.

Ezért ha szükséges, frissíteni kell programállományunkat (ez hívják upgrade-nek). Egy upgrade program jóval olcsóbb, mintha az új verziót vennénk meg, de azért így is jelentős költség lehet.

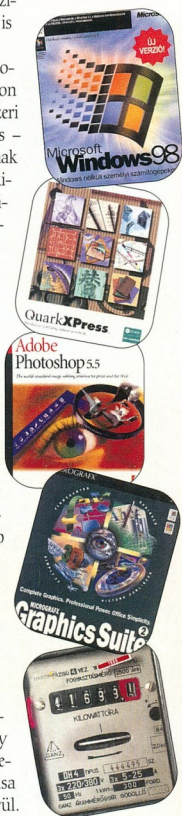
Eljutottunk addig az állapothoz, mikor gépünk immáron használatba vehető: az egyszerű kiadás bizony igencsak borsos – eddig kerekítve félmillió forintnak hágtunk a nyakára –, de ezt a kisebb vagyonba került apparátust használni is fogjuk. Nézzük, milyen rendszeres kiadásokkal kell még számolnunk!

Ha internetezni, e-levelezni szeretnénk, akkor szükségünk van egy internet-előfizetésre, ami havi 4 ezer forintot biztosan jelent (választhatunk persze drágábbat is), és erre jön még a telefonszám: ez átlagosan szintén 4 ezer forintra becsülhető havonta.

Nyomatotónk rendszeresen használva előbb-utóbb kénytelenek leszünk észrevenni, hogy egyetlen tintapatron sem feneketlen. A gyártó adatai szerint 450-500 (úgynevezett 5%-os fedettségű, azaz gyakorlatilag csak szöveget tartalmazó) A/4-es oldal után bizony cserélni kell, ami azt jelenti, hogy – a választott nyomtatónk esetében – egy oldal nyomtatása kerekítve húsz forintba kerül. Feltételezve, hogy igencsak takarékosan, napi tíz oldalt nyomtatva használjuk, ez újabb havi hater ezer forintot jelent.

A teljesség kedvéért meg kell említeni gépünk áramfogyasztását is, ez azonban nem jelentős költség: ha számítógépünket éjjel-nappal járattuk, ez akkor is csak kb. évi tízezer (azaz: havi nyolcszáz) forintnyi többletköltséget jelent. Összegezve: az „üzemeltetési” költségek évente közel 180 ezer forintra rúgnak.

Hol tudunk faragni a fentiekből? Meg lehet-e valahogy úszni, csökkenteni például a szoftverek árából fakadó költségeket? A kérdésre a következő számainkban visszatérünk.

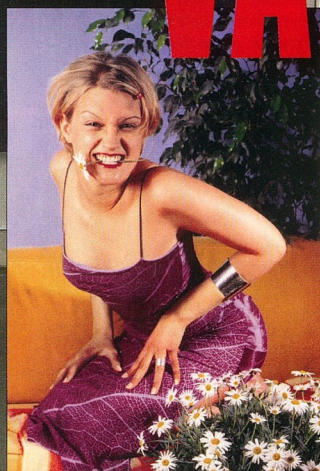

Szkennerek házi használatra

A számítástechnika egyre inkább része lesz az otthonoknak is. Mind több háztartásban van számítógép, és ezek használói kezdik felfedezni, hogy a játékokon és a szövegszerkesztésen kívül még sok hasznos és szórakoztató célra lehet alkalmazni.

A tesztek a **CHIP** magazin tesztlaborja végezte. A részletes adatok, eredmények a CHIP magazin januári számában olvashatók.

KÉP- VARÁZSLÓK

Ennek köszönhetően az asztalon (asztal alatt) „árválkodó” PC környezete kezd megtelni különféle eszközökkel, például nyomtató vagy lapolvató kerül mellé. Ennek egyik oka, hogy mára viszonylag olcsó eszközökké váltak. A másik, hogy bár egyre népszerűbb a digitális fényképezés, jó minőségű digitális formátumú képek készítése még mindig olcsóbb egy jó filmes fényképezőgéppel és egy jó, de olcsó szkennerral. Szintén nem megvetendő szempont, hogy a modern élet rengeteg iratot, hivatalos levelet, számlát termel. Ha az iratok képét digitális formában tároljuk, akkor némi pluszmunka árán könnyebbé és áttekinthetőbbé lehet tenni az életet.

De mi is az a szkennert? Időnként lapolvasónak magyarrítják, ez azonban nem visz közelebb a gép lényegéhez. Egyik ritkábban használt neve, a képdigitalizáló, már többet sejtet feladatáról. Képeket lehet ugyanis digitális formájúvá alakítani vele, azaz a számítógépbe „bevinni”, hogy ott eltároljuk azokat, majd módosíthassuk, kinyomtathassuk vagy akár elküldhessük valakinek. Az utóbbi pár évben – mindenki számára elérhetővé váló árának köszönhetően – egyre több otthonban lapul meg egy ilyen masinéria is a számítógép mellett. Őnnek van már?

A Chip magazin most házi, vagy kis irodai felhasználásra szánt szkenneret próbált ki – pontosan 12 darabot – nettó 30 ezer forint értékhatárig. A különböző márkák és típusok alapvetően hasonló paraméterekkel bírnak, a köztük lévő különbségek az apró részletekben rejtezik. Ma már jellemző az USB csatlófelület használata, érdemes ilyen csatlóúji készüléket választani. A régebbi konstrukciók még párhuzamos porton viszik át az adatokat. Az USB előnye a nagyobb átviteli sebesség és az egyszerű telepítés. A párhuzamos portra köthető szkennerek általában tartalmaznak egy nyomtatócsatlakozót is, így egy lánca lehet felfűzni a szkennert és a printert.

Mi micsoda?

Őrök probléma a lapolvatók piacán, hogy a gyártók nem mindig adják meg egyértelműen az eszközök paramétereit, például a felbontást. E készülékek legfontosabb jellemzője az optikai felbontás, amely azt jelzi, hogy érzékelőfejük önmagában milyen felbontásra képes. Ehhez képest előszeretettel szoktak megadni interpolált felbontást, amelyet a szkennernek a beolvasott képből szoftveres úton állítanak elő. Ettől ugyan a kép szemcsézettsége finomabb lesz, de nem lesz részletesebb, így gyakorlati haszna igazából nincs. A másik fontos jellemző a színmélység. A szkennernek a színes képeket három alapszínre bontják: pirosra, zöldre és kékre (red, green, blue – R, G, B). Ezeket a színsatormákat egyenként legalább 8 bites számokkal ábrázolják, így alapszínenként 256 árnyalatot lehet megkülönböztetni. A legtöbb képezelő szoftver 8 bites színsatormákat tud kezelni, a professzionális programok pedig 16 biteseket. Az igazság az, hogy a 3x8, vagyis a 24 bites színmélység is elegendő ahhoz, hogy jó minőségű képet kapjunk, a több bit nem hordoz jelentős információ többletet.

A Guillemot vezérlőszoftvere hagyományos felépítésű

Aki professzionális szkennert vesz, annak minden bizonnyal van olyan szoftvere, amellyel a beolvasott képeket fel tudja dolgozni. Ez azonban nem tételezhető fel azokról, akik otthonra, vagy kisebb irodába szánják frissen vásárolt laplapolóikat. Ezért minden szkennelhez mellékelnek olyan programokat, amelyekkel képmanipulálást vagy dokumentumrendezést tudnak végezni.

A szkennerekhez kapott programokat 3 osztályba sorolhatjuk: képszerkesztők, fotóalbumok és karakterfelismerők. A különböző gyártók termékeinek tudása között legtöbbször csak árnyalatnyi az eltérés. A progra-

mok neve után bigy-gyestzett LE (Limited Edition), SE (Standard/ Special Edition) vagy BE (Business Edition) tudásbeli korlátozásokat jelent a boltban megvásárolható dobozos változatukhoz képest.

Képszerkesztők: A képszerkesztő programok a szkennelés nélkülözhetetlen eszközei, hiszen itt tudjuk megtenni a kisebb módosításokat, szín-, kontraszt- és fényerőkorrekciókat, valamint vágásokat a beolvasás után. E funkciók kivétel nélkül minden programban megtalálhatók.

Fotóalbumok: Az otthoni szkennerek egyik jellemző felhasználási módja, hogy családi fényképeket dolgozunk fel vele. A fotóalbumprogramok ehhez az alkalmazási területhez készültek: albumszerűen, megjegyzésekkel ellátva tudják tárolni a digitizált családi fotókat, ami megkönnyíti a későbbi keresést.

Karakterfelismerők (OCR): A karakterfelismerés nem igazán az otthoni szkennerek feladata, bár a készü-

lékek minősége kielégíti ennek követelményeit is. A karakterfelismerők egyik legjobb képviselője a magyar fejlesztésű Recognita OCR program, amely a magyar nyelvet is támogatja. Más karakterfelismerők általában nemigen bírköznék meg az ékezetes betűkkel.

A teszt váratlan eredményt hozott.

A meglepetést az okozta, hogy ezen a piacon kevésbé ismert gyártó típusa maga mögé tudta utasítani a grafikai hardverekben profinak számító nagy nevet. Eredményei alapján a Guillemot Maxi Scan A4 típusa bizonyult a legjobbnak. Nagyon gyors, és a képminősége sem hagy kívánnivalót maga után.

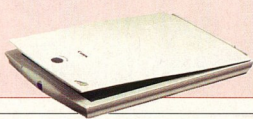
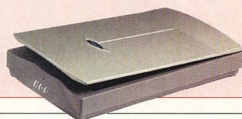
Hasonlóan jó vétel lehet az Acer 3300U – kedvező árához (legolcsóbb a mezőnyben) kompromisszummentes minőség és sebesség társul. Szintén ajánlható a Canon N650U, amelynek képminősége jó, s ehhez járul különlegesen vékony felépítése és tápegység nélküli működése.

Az Acer szkennereinek vezérlőprogramja viszont eléggé high-techre sikeredett

Adatok

Gyártó, típus	Acer 3300U	Canon N 650U	Guillemot Maxi Scan A4
Optikai felbontás	600x1200 dpi	600x1200 dpi	600x1200 dpi
Színmélység (színes/szürkeskálás)	24/8 bit	24/8 bit	24/8 bit
Beolvasható felület	300x219 mm	318x217 mm	300x219 mm
Csatoló	USB	USB	USB
Támogatott operációs rendszerek	Windows 98, 2000	Windows 98, 2000, Mac OS	Windows 9x, NT 4.0, 2000
Mellékelт szoftverek	Ulead Photo Express 3.0, Abby FineReader 4.0, PageManager 98 v4.0	ScanGear ToolBox, ArcSoft PhotoStudio, ArcSoft PhotoBase 2.1, Caere OmniPage SE 8.0	Ulead Photo Express 3.0, FineReader OCR
Forgalmazó	Kelly-Tech	Canon Magyarország	Herta
Telefonszám	350-1246	465-8020	322-2232
Webhely	www.kellytech.hu	www.canon.hu	www.herta.hu
Ár (bruttó)	27 350 Ft	33 737 Ft	23 625 Ft

Kapcsolatok

www.acercm.com/

www.canon-europa.com

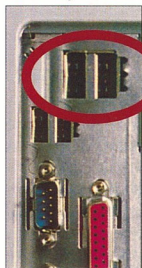
uk.guillemot.com

ELŐNYÖSEN LAPOS

Amikor képdigitalizálót, azaz szkennert vásárolunk, éppúgy a márkák és típusok széles palettájáról válogathatunk, mint bármely más számítógép-alkatrésznel. Igényeink és pénztárcánk vastagsága alapján kell eldöntenünk, hogy milyen képalvást szeretnénk venni. Mi most a Canon Hungária jóvoltából a CanoScan N1220U fantázia(?)nevű terméket próbálhattuk ki. (Olyannyira, hogy Fortélyok rovatunkban is az általa készített képekkel találkozhat az olvasó!)

Az első meglepetés akkor éri az embert, amikor megemeli a szkennert dobozát, olyan pihékönnyű – a masina maga mindössze másfél kiló. Másodsor akkor esik le az álla, amikor kibontja, mert oly kicsire sikerült ez a lapolvasó, hogy nem is hinnénk. Csak 34 mm magas, és kevesebb, mint 26x38 centimétert foglal el az asztalunkon. Az üzembe helyezésénél nem kell sokat bajlódni, mindössze az USB csat-

lakozó egyik végét kell a számítógéphez (amely lehet PC vagy Macintosh is), másikat a szkennerekhez csatlakoztatni, valamint a készülék alján lévő biztonsági zárat kell kioldani, ami a szállítás alatt védte a fejet.

Még külön tápegységre sincs szükség, mert gépünk a feszültséget is az USB porton át szerzi. A szoftverek feltelepítése után, már kezdhetjük is a munkát! Főleg azért, mert bőségesen el van látva a telepítőkészlet minden földi jóval. (Szkennelünk a ma már szabványosnak tekinthető TWAIN felületet használja. E rendszernek köszönhetően egy tetszőleges grafikus programból közvetlenül olvashatjuk be képeinket, így szabadon kiválaszthatjuk a nekünk legmegfelelőbb szoftvert.)

A ScanGear Toolboxsal egy gombnyomásra használhatjuk például fénymásolóként vagy akár faxként is a számítógépünket (természetesen az előbbihez még egy printer, utóbbihoz egy faxmodem is kell).

Az ArcSoft PhotoStudio egy komplett képfeldolgozó program, például különböző effektusok révén akár olajfestményé, grafikává, domborművé alakíthatjuk fotónkat, vagy módosíthatjuk (átszínezhetjük, kontrasztosabbá, lágyabbá tehetjük) a képeket.

A Caere Omnipage egy OCR, azaz írásfelismerő program, melynek köszönhetően a beolvasott szöveg-

dalt egy szövegszerkesztőben írhatjuk tovább – bár a magyar nyelvű, ékezetes szövegekkel nem igazán képes megbirkózni.

Kapunk még egy ArcSoft Photobase nevű terméket is, amivel virtuális fotóalbumot készíthetünk képeinkből, de a csomag nagyjágyúja az Adobe Photoshop 5.0 Limited Edition, a kedvelt profi képfeldolgozó-program kissé lebutított változata.

Maximum 1200x2400 dpi-s felbontás mellett olvashatjuk be a legfejlebb A4-es (pontosabban 216 mm x 297 mm) képeket, s egy ilyen méretű lapot 600 dpi mellett színesen 112, szürkeárnyalatosan és fekete-fehérként 40 másodperc alatt skennelhetünk be. 1200 dpi-nél ugyanez az idő 480, illetve 160 másodperc lesz, bár ilyen minőségre valószínűleg soha nem lesz szükségünk.

Noha ára (57 990 Ft) nem kimondottan alacsony, azt hiszem, legtöbbször mégis szívesen megtérne ebből az elegáns készülékből egyet az íróasztalán. Egy biztos: könnyen elférne.

SZV

S Z Ó T A R T Ó

USB

Az USB egy viszonylag új keletű szabvány, a régebben használatos soros portok felváltására készült. Sok egyéb mellett nagy előnye, hogy akkor is ki-be dughatunk bármit, amikor a gép be van kapcsolva. A ma forgalmazott számítógépeken szinte mindig van ilyen csatlakozófelület.

dpi

A Dot Per Inch (pont/hüvelyk) rövidítése, azaz az egy hüvelykre (kb. 2,54 cm) jutó képpontok száma.

KOMPUTER

Számítógép
és gyermeklélek

OVISOKNAK?!

A számítógépek otthonokba költözése nemcsak a házaséletünkre lehet (gyakran negatív) hatással, de a gyermeknevelésben is seregnyi megválaszolandó kérdést vet fel. Mikor ismerkedjen meg a gyermek a számítógéppel? Mikor kezdjen informatikát tanulni? Kialakulhat-e káros függőség? Nem ígérhetjük, hogy mindenre megnyugtató választ találunk, de mégis érdemes lélektani szempontból is áttekintenünk: miként hathat a kisgyermekre a számítógép.

zéseket alkotnak. A számítógép ebben akár játszótársukká is válhat – persze, ha a szülők hagyják.

BÜGÓCSIGA, KELJFELJANCSI

A kisgyermek fejlődésének kulcskérdése az inger, az információ. A csecsemő élete első

A gyerek fejlődésének van egy természetes rendje. A számítógép – belépve a kicsik életébe – nem előzhet meg olyan fejlődési lépéseket, amelyek az adott életkorban fontosak. A mozgásfejlesztés, a kézügyesség, a rajzolás egy adott fejlettségi szintjét el kell érnie a gyerekeknek. Ugyanakkor azt tapasztaljuk, hogy vannak olyan kapcsolódási pontok, ahol az informatika könnyen be tud illeszkedni ebbe a fejlődési sorba. Ilyenek a számítógépes játékok is. A négy-öt éves gyerekek borzasztóan szeretik az olyan játékokat, amelyben már az információval játszanak, döntéseket hoznak, feltétele-

félévben csak egy-egy dologra figyel, közben felfedezi, hogy egy tárgy színes, puha, könnyű, vagy szúrós és fájdalmat okoz. Egyéves korára már képes két dologra egyszerre figyelni. Egy játékszer formája és mozgása például, vagy saját mozdulata és a tárgy önálló mozgása összekapcsolható számára – tessék csak a bűgöcsigára, vagy a kelfeljancsira gondolni! A második-harmadik évben óriásit lendül a fejlődés: itt már a belerakom, pakolom-lapátolom, odébb szállítom, kiborítom jellegű – bizony, igen bonyolult – játékok lesznek a jellemzők.

ÚRHAJÓN UTAZIK

Háromévesen a rengeteg információ úgy dolgozható fel számára, ha – ugyan a maga nézőpontjából szemlélve – mindent elrendez térben és időben. Építőjátékokban, szerepjátékokban jól megfigyelhető a sorrendiség és a sokszempontúság. Kezdetben – szörnyű berregésekkel és fékcsikorgásokkal kísérve, csak tologatja a kisautóját. Később már egyre magabiztosabban azt is eljátssza, hogy orvoshoz viszi vele a kislfiát,

vagy kirándulni indul. Egy idő után már annak eljátszása sem okoz neki gondot, amit még a valóságban sohasem tapasztalt. Képes, mondjuk úrhajón utazni és a fedélzeti „komputert” kezelni (ígaz: a dolog még erősen emlékeztet, apa volán mögötti mozdulataira, helyenként még a sebváltás és a kuplunghangok is felfeljelnek).

A két-három éves gyermek már nagykanállal eszi, egyenesen beszolja az információkat. Igazi „mindenevő”, így a számítógépes játékok világában is érett mindarra, amit egyébként is szívesen játszik. Mégis érdemes késleltetni ismerkedését a géppel, ám ennek más oka van. Mivel ekkortájt leginkább természeti lény, egészséges fejlődésének legfőbb mozzanata a mozgékonyasága, szemének és kezének összerendezettsége, kezének, gondolkodásának ügyessége. Terveznie, döntenie kell, előzetes elgondolásokat kell kimunkálnia. Ki kell próbálnia minden fogást, amikor – néha nemcsak szét, hanem össze is – szerel valamit, játékok készit, vagy babaruhát

varr! Szerepjátékai megmutatják, hogyan érez, mik a rejtett kívánságai, fájdalmai és örömei.

TAPASZTALATSZERZÉS

Vigyázat: lehet, hogy számítógép mellett ülve a gyerek – felnőtteket is lepipálva – mindent briliánsan elrendez, de az utcai közlekedésben, a házimunkában, a vásárlásban, általában a kapcsolatteremtésben, helyzetek megoldásában is gyakorlatot kell szereznie! Amennyiben ezeknek az életviteli képességeknek, készségeknek megszerzésére most nem kerül sor, később bepótolhatatlan az elvesztetett idő. Nem maradhat ki a mese, a báb, a dramatikus játék sem. A kisgyermekkorban beszűkült érdeklődés, az általános tájékozottság, a helyzetmegoldó készség, a problémamegoldó gondolkodás hiányát eredményezheti. Magyarán: a kisgyermek kiegyensúlyozott fejlődéséhez

elengedhetetlen a minden irányú tapasztalatszerzés, a tevékenység.

EZ ELMENT VADÁSZNI...

Amikor a mozgás nem fejlődik megfelelően, roppant alacsony szinten marad a kézügyesség, ebből írásproblémák (diszgráfia) alakulhatnak ki. Előfordulhat az is, hogy mivel gyenge a mozgás, nem alakul tökéletessé az észlelés, nem rendeződik el térben, időben mindaz, amit megtanul, s irányítvesztő marad, aki a „jobb-bal” alkalmazásával izgalmi helyzetben nem tud megbirkózni. Sajnos gyakori jelenség, hogy a kisgyermek nem tudja megmutatni, hogy melyik ujjá hegyét szorítottuk meg és a megnevezésére sem képes. Az ujjak ismeretének hiánya a számolás kialakulását is gátolja.

Hogyan ismerteressük meg mégis a gyerekekkel a számítógépet? Legszerecsesebb, ha a játékon keresztül ismerik meg az informatikát, a számítógépet, hiszen minden, ami a játékra épül, érzelmileg is elkötelezett teszi a kisgyermeket. A játékos ismeretszerzés beivódik, és olyan – állandó – tudást eredményez, amely szoros összefüggésbe hozható az alkotó gondolkodással.

FÜGGŐSÉG?

Azt is el kell ismernünk, hogy vannak olyan egyéni különbségek, amelyek azt mutatják, hogy minél „férfiasabban” működik az agy, annál erősebben koncentrálnak egy dologra (a nőkre a felszínebb, ámde sok dolgot átfogó figyelemmegosztás képessége jellemző). A gép előtt ülve sokkal több kislány válik függővé, mint kislány. Feltehetőleg a folyamatos ingerlés a frútkban erősebb hormonális válaszokat vált ki, mint a lányoknál. Különlleges energiákat mozgósít, melynek sorozatos megélése olyan új egyensúlyt vagy hiányállapotot alakít ki, mint a kábitószer. A számítógépes játékokkal sokszor az a kényszer alakul ki, hogy mindig mindenkel különölegesen erős ingerekkel (izgalommal, gyorsasággal) kell együtt járnia. Óriási a veszélye, hogy minden, ami ennél lassúbb, pl. a házi feladat önálló elkészítése, rajzolás, szövegtanulás, „tök unalmassá” válik és nem jelent megpihenést, hanem az erős ingerek hajszolásához vezet.

SEGÍTSÉG?

Hol a legnagyobb a szükség, legközelebb a segítség – tartja a régi mondás. A segítség lehetősége is ott szunnyad a számítógépben. A gondolkodásban, felnőttkorban is fontos a találgatás, a véletlenszerű próbálkozás, a „próba-szerencse” tanulás. Aki az informatikával valamilyen módon kapcsolatba kerül, annak a véletlenszerű keresései hatékonyabban lesznek. A gyermek a számítógép mellett próbálgat, miközben felfedezéseket tesz. Olyan kérdéseket tud feltenni, amelyekre használható válaszokat kap, tehát a számítógép segíti a tájékozódásban, előre viszi a tanulási folyamatban.

Ennél azonban kézzelfoghatóbb jótékony hatása is kimutatható. A diszgráfias gyerekek írástanulásában rendkívül hasznos eszköz a számítógép, hiszen nem kell kínlódnuk gyengébb kézügyességük miatt. Lépeket tudnak tartani a többiekkel, mert odaülhetnek a számítógéphez, és akár egy ujjal is beírhatják a szöveget, amely esztétikus formában jelenik meg a képernyőn, majd nyomtatásban is, így a gyerek nem marad le a tanulásban. (Persze, meg kell próbálnunk a kézírását is fejleszteni.)

Ugyanígy segíthet a számítógép azoknak a súlyosan sérült idegrendszertű gyerekeknek is, akiknél – noha

gondolkodásuk ép – csak nagyon késleltetett lehet vagy fel sem merül az írás megtanulása. Náluk a fejlesztésnek az az alapvető célja, hogy gondolataikat érthetővé tudják tenni. Ezért számukra olyan sajátos billentyűzetet csatolunk a számítógéphez, amelyet darabos, rossz mozgásokkal is kezelni tudnak. Ez a megoldás lehetővé teszi, hogy jól írják le a szövegeket, írásban tudjanak „beszélni”, vagyis képesse váljanak gondolataik közlésére.

VIGYÁZZUNK RÁJUK!

A legfontosabb tehát az, hogy a géppel való tevékenység ne előzze meg azokat a fontos cselekvéseket, amelyek az adott életkorban fejlesztő hatásúak. A felnőtt környezet felelőségén múlik annak „kézbentartása”, hogy a gyerekek játsszanak, rajzoljanak, eleget mozogjanak a szabad levetgőn. Az emberpalánták alkatilag nagyon különbözőek. Vannak közötűk, akiket a mozgás éltet, s olyanok, akiket a művészetek ragadnak meg. Akadnak, akik az elvont gondolkodásban már háromévesen is sokkal előbbre tartanak, mint a többiek. Ezek a gyerekek fognak először leülni a számítógép mellé, és rájuk kell majd igazán vigyázni, hogy érdeklődésük ne legyen túlzottan egyirányú.

Dr. Páli Judit
pszichológus

Az ördög
a részletekben
lakozik...

A lap

redkességek: Canon EOS D30, Casio Wrist Camera, Sony CMD-J5

CHIP
SZÁMÍTÁSTECHNIKA ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

www.chipmagazin.hu

XXI. évfolyam, 1. szám • 2001. január • 1190 Ft + ártólajozás BBE Ft

**Vigyázz,
kész, tűz!**

Teszt: 28 joy, 7 kormány,
23 gamepad

Gigások harca
1000 MHz-es CPU 22 ezerért?!

**Az újdonság
varázlói**
Microsoft Office 10

Olvasók találkozója
Teszt: 12 olcsó scanner

A hónap témája: Távlatok
Álmok és rémálmok

IBM
Alap
új kecs
és beyr

Grat
TV...
Ali All
Rudben

Ház
20 sst
teszt

CorelDraw
10 Ugrasz? Lépdz?

Netscape 6
A hatodik

CDROM

StarOffice 3.2 ABC
A Microsoft Security
dome 2000 Security
személyi Veremam
Pascal 2.1 betűm
Ampel Novam
Boris 120
Aquarium 10
Mare 4.4
DVD Player
Mare 4.4
Eztárjáró 3 beta
Creative Play
Faktor 3
Jafak
Gimot
Ems
Sheep

Interaktív Web-oldalak

Az internetes oldalt megismerhetjük az oldaltól kezdve, az oldal minden részét megismerhetjük, és az oldal minden részét megismerhetjük.

amelyben a **KLIKK**-ben olvasottak folytatódnak.

CHIP Számítástechnika és kommunikáció
haladóknak
Magazin

A PROGRAM

NEM MINDEGY, HOGY MEKKORA!

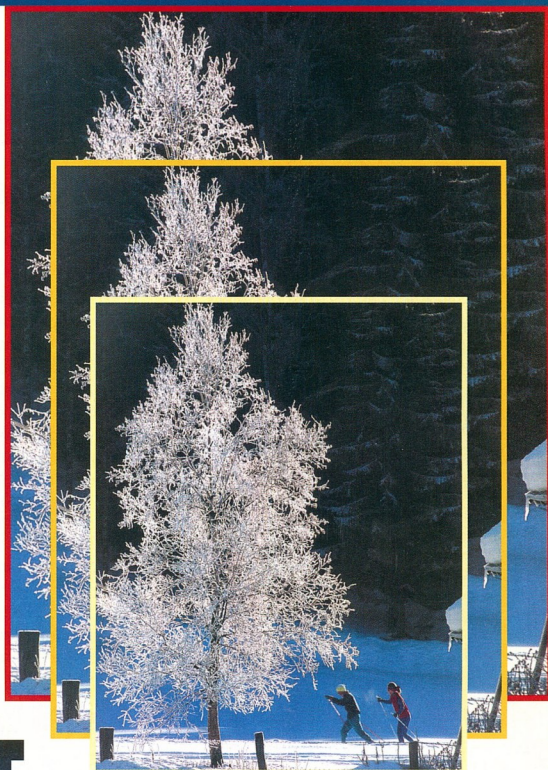
Amikor a számítógépen képeket tárolunk, számos formátumban menthetjük ezeket. Van, hogy nagyobb lesz a fájl mérete, van, hogy kisebb. Mikor melyiket érdemes választanunk? Ebben próbálunk segítséget nyújtani.

Számítógépeket egyre többen használnák képek, fotók tárolására, átalakítására, ne adj' isten, készítésére. A gép és a szándék azonban még kevés – megfelelő szoftverek is kellene.

EGSET NÉLKÜL

VAN MÁÁÁSÍK!

Bemutatunk egy újabb csevegő- és egy merevlemez-figyelő, valamint egy igen hasznos böngészőkiegészítő programot is.

KUKKOLÓK

Amíg korábban széfben, vagy titkos fiókban őrizték a bizalmas leveleket, addig manapság merevlemezen tárolják őket – biztonságosnak vélt helyen. A valóságban azonban digitalizált adataink szinte védtelenek a kretlen érdeklődéssel szemben.

KUKKOLÓK

Kémkedő programok a munkahelyen – és otthon!

Amíg korábban széfben vagy titkos fiókban őrizték a bizalmas leveleket, addig manapság merevlemezen tárolják őket – biztonságosnak vélt helyen. A valóságban azonban digitalizált adataink szinte védtelenek a kéretlen érdeklődéssel szemben.

ÚJ ÜZLETÁG Manapság kereskedelmi forgalomban terjesztik azokat a kémsoftvereket, amelyeket annak idején az internet Rózsa Sándorai (a hackerek hobbiból fejlesztettek ki. Az erre szakosodott gyártó cégek hatalmas érdeklődésről, és eladási rekordokról számolnak be. A Spectorsoft például Spector programjával idén megtízszerezte a forgalmát.

A kémprogramoknak sokféle felhasználási lehetőségük van. A szülők ellenőrizhetik velük gyermekeiket, a feleségek pedig férjük szörfözési szokásait kísérhetik figyelemmel, és a főnökök is tudomást szerezhetnek általuk beosztottaik minden egyes gombnyomásáról.

A FŐNÖK SZEME MINDENT LÁT? A kémsoftverek alkalmazása folyamatosan növekvő ütemben terjed. A vállalatok jelentős része úgy véli: jogában áll tudni, mivel töltik idejüket a számítógép előtt ülő alkalmazottak.

Felmérések szerint az Egyesült Államokban az ezer legnagyobb

cég egyötödénél már használnak kémsoftvereket, miközben egyelőre még csak a megfigyelést szabályozó törvény tervezete készült el. A javaslat biztosítja a munkáltatók hivatali megfigyeléshez való jogát, így a vállalatok ellenőrizhetik a tulajdonukban álló eszközökön folyó kommunikációt, a cégeknek ugyanakkor tudatniuk kell dolgozóikkal a megfigyelés tényét.

Nagy-Britanniában már – heves tiltakozások ellenére – elfogadták a megfigyelési ren-

deletet (Regulation of Investigatory Powers). Ez lehetővé teszi a vállalati vezetők számára, hogy adatokat gyűjtsenek arról, hogy a dolgozók a munkaidőjük alatt milyen webhelyeket keresnek fel, s azt is, hogy bizonyos kulcsszavakat tartalmazó leveleket kiemeljenek. Abban az esetben viszont törvénytést követnek el, ha elolvassák a magánjellegű üzeneteiket is.

Németországban várhatóan 2001 tavaszára készül el a munkahelyi megfigyelést szabályozó tervezet, amely megengedné a cégeknek, hogy dolgozóikat kövesse az internetre, és elolvassák az elektronikus leveleket, a magánüzenetek gyűjtése azonban itt is törvénybe ütközne.

Úgy tűnik tehát, néhány éven belül a dolgozók megfigyelése általános és világszerte alkalmazott módszer lesz.

VÁLÓOK A NETCSEVEJ? Míg – várhatóan – a munkajog némileg korlátozni fogja a megfigyelő, kémkedő programok használatát, addig a magánéletben a jelek szerinti semmi sem szab határt a számítógépes kukkolásnak.

Jellemző, hogy a Spectorsoft a neten szörföző gyerekek nyomon követésére kifejlesztett ellenőrző szoftverét a honlapján ma már egy olyan bemutatóval reklámozza, amelyben a hűtlen férj zafos tartalmú chatelését nyomozza le hites felesége. Ilyen módon ezek a szoftverek igen jó eredménnyel alkalmazhatók akár válóok keresésére is.

Természetesen kérdés, hogy az egyes bíróságok hogyan, milyen mértékben fogadják el a digitális kémjelentést bizonyítékként, azonban a megfigyelés esetleges kiderülése a viszonyt egészen biztosan megrontja. Ennek ugyan viszonylag kicsiny a valószínűsége, hiszen ha a kém nem gyűjt össze kényes, felhasználható adatokat, akkor sosem derül fény a tevékenységére.

TÁMADÁS KÍVÜLRŐL Arról sem feledkezhetünk meg, hogy számos számítógépben van (lehet) olyan kívülről, illegálisan bejuttatott program, amely lehetővé teszi,

Néhány program a gonoszok közül

KEY LOGGER

A Key Logger elrejtőzik a merevlemezen, feljegyzi a webhelyeket, e-leveleket, jelszavakat, sőt még az írás sebességét is a szöveges dokumentumok elkészítése során.

SPECTOR

A program elrejtőzik a merevlemezen, és minden egyes gombnyomást regisztrál. Így még a jelszavak és a chatszövegek is feljegyzésre kerülnek! Ráadásul az összes meglátogatott webhelyről kimutatás készül. A Spector képes megadott időközönként pillanatfelvételeket készíteni a képernyőről. Az eredményekhez csak az fér hozzá, aki a programot telepítette. A számítógép tényleges használója semmit sem vesz észre a háttérben folyó megfigyelésről.

SUB SEVEN

Az egyik kémprogram, amelyet szívesen küldenek a fényposztán (e-mailen) keresztül, a Sub Seven, amely nemcsak az összes gombnyomást regisztrálja, hanem egyben egy trójai faló is, amely a telepítés után lehetővé teszi, hogy a küldője közvetlenül hozzáférjen a fertőzött géphez, és ott fájlokat változtasson meg, töröljön vagy másoljon.

hogy barangolás közben – természetesen a tulaj tudta és beleegyezése nélkül – az internet felől bárki beléphessen a számítógépébe, és ott adatokat töröljön, módosítson, illetve lopjon a gépből, oda gonoszokdó anyagokat töltsön fel, vagy egyszerűen lehetetlenné tegye további működését. Hogy ez mennyire nem vakláрма, arról

Ahogy a kémek dolgoznak

A kémprogramok beépítése leggyakrabban e-mail segítségével, az annak csatolmányaként küldött programok révén történik. A számítógép memóriájába, merevlemezére bejuttatott program ezután az internet felől érkező „kérdésre” válaszol, és a támadó számára kinyit egy kiskaput a gépen. A szoftverek stealth (lopakodó) üzemmódban dolgoznak: „jelentéseiket” titkos e-levelekként juttatják el rendszeresen egy megadott címre. Főbb típusaik:

E-MAILT KÜLDŐ TRÓJAI

A fenti automata trójai azon változata, amely az összegyűjtött információk célba juttatását egy levelező-program segítségével oldja meg.

FTP SZERVER

A trójai egy úgynevezett FTP szerver nevű szolgáltatást indít el a számítógépen. Ez a kukkoló számára lehetővé teszi a wincheste-

rűnkön való kutatást, a fájlok, információk ellopását és/vagy elhelyezését gépünkön.

HAMIS DIALÓGUSABLAK

A program futása során, a képernyőn egy szabályosnak tűnő dialógusablak bukkan fel, például: „Kérem, töltsd ki az alábbi kérdőívet adataival!” A gyanútlanul megadott információk egy fájlban tárolódnak, amíg a támadó „értük nem jön”.

BILLENTYŰZETLEÜTÉS-FIJELO

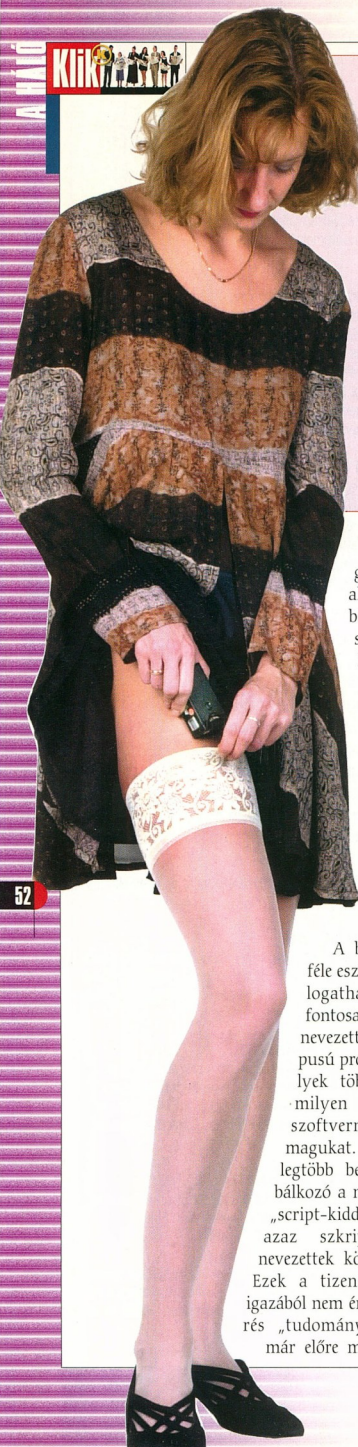
A program működése során feljegyzi a billentyűzetleütéseket, és azokat egy fájlba gyűjti. A támadó a legközelebbi „Játogatásakor” a fájlt egyszerűen áttölti a saját gépébe. Ekként bármilyen adat megszerzhető: azonosítók, jelszavak, hitelkártya, bankszámlaadatok, és így tovább...

TÁVOLI PARANCSVÉGREHAJTÓ (TELNET)

A program lehetővé teszi, hogy a támadó a távolbéli parancsokat adjon a számítógépünknek, mintha csak a gépünk előtt ülne.

AUTOMATA TRÓJAI

A fertőzés után a program az előre beállított információkat összegyűjti, majd a böngészőnket a támadó által létrehozott weblapra irányítja, és a weboldalba épített kérdőívet automatikusan kitölti és elküldi.

Ki és miért kukkol?

A FŐNÖK

Mert szeretné, ha alkalmazottai munkaidejükben dolgoznának, s nagyon nem akarja, hogy információkat adjanak át az üzleti ellenfeleknek.

A HÁZASTÁRS

Mert féltékeny.

A SZÜLŐK

Mert tudni szeretnék, merre barangol a hálón a serdülő vagy serdületlen gyermekük: milyen oldalakat látogat, mire költi pénzüket.

A KONKURENCIA

Mert szeretné kiűrkézni a vállalati titkokat.

A HACKEREK

Mert skalpokat gyűjtenek, sportot űznek abból, hogy hány védtelen, gyanútlan gépre képesek behatolni.

bárki meggyőződhet, aki bármilyen betörésszűrő szoftvert telepít fel a gépére. (Ilyen program a BlackIce, melynek 30 napig működő verziója ingyenesen letölthető le a www.networkice.com címről.)

A betörők többféle eszköz közül válogathatnak. Legfontosabbak az úgynevezett trójai faló típusú programok, melyek többnyire valamilyen ártalmatlan szoftvernek álcázzák magukat. Manapság a legtöbb betöréssel próbálkozó a netszeng által „script-kiddie”-nek, azaz szkript-kölyöknek nevezettek közül kerül ki. Ezek a tizenéves fiatalok igazából nem értenek a feltörés „tudományához”, csak már előre megírt progra-

mokat (scripteket) képesek futtatni. Sajnos a neten rengeteg olyan hely található, ahonnan ezek a programok leírással és tippel együtt letölthetők.

INFORMÁCIÓK Az internet felől érkező támadási lehetőségekről, a védekezési módokról rengeteget megtudhatunk, ha ellátogatunk a www.wigwam.sztaki.hu címre.

Az internet biztonságáért csatabárdot ragadó indiánok egyik leghasznosabb szolgáltatása saját gépünk biztonsági réseinek ellenőrzése. Figyelemre méltó a kémlelő, árulkodó programok terebélyes listája is, nem beszélve az oldalakon olvasható biztonsági tanácsokról.

Köszönet a törzs harcosainak a gonosz sápadarcúak ellen vívott harchoz nyújtott segítségükért!

A VÉDEKEZÉS ESZKÖZEI - NEM CSAK GURUKNAK Fusson a gépünkön egy friss vírusellenőrző program. (Klikk, november, Gyilkosok a gépen)

Végezzük el gépünkön a www.wigwam.sztaki.hu honlap „elsősegély” rovatában elérhető biztonsági ellenőrzést.

Az internet felől érkező támadások kivédésére egy tűzfalat kell telepíteni. A legkönnyebben kezelhető tűzfalprogram a Zone-

S Z Ó T A R T Ó

Hacker
A számítógépes rendszerek gyenge pontjainak felderítését, és nehéz programozási feladatok megoldását élvező ember; tevékenysége célja nem a (szándékos) károkozás.

FTP
(File Transfer Protocol – fájl átviteli szabvány)
Az állományok gépek közötti átmásolását szabályozza.

Script
Speciális nyelven írt program, amely például automatikusan bejelentkezik egy-egy távoli gépre.

Tűzfal
(firewall)
Biztonsági rendszer két hálózat – vagy egy gép és egy hálózat – között. A tűzfalal védett gépekkel csak ellenőrzés után lehet kommunikálni, bizonyos műveletek pedig esetleg teljesen le vannak tiltva.

Alarm, mely magán- és nonprofit célú használata ingyenesen letölthető a www.zonelabs.com címről.

A géphe esetleg bejutott trójai programokat kereső és irtó program is szükséges. (Ezt a feladatot egyes vírusirtó programok önmagukban is ellátják.) A legtöbb trójait a Tauscan ismeri fel, amely a www.agnitum.com címről tölthető le.

Egyes segédprogramok a számítógépről különböző információkat gyűjtenek és küldenek el bizonyos információgyűjtő cégeknek. Az „árulkodós” programok felismerésre és hatástalanítására alkalmas program – az Optout – letölthető a www.grc.com/optout.htm címről.

TANÁRNÉNI HELYETT

A Műszaki Könyvkiadó új sorozatot indított útjára, amely a számítástechnikát tanulóknak lehet majd tankönyve, de minden, a téma iránt érdeklődőnek hasznos segítséget jelenthet. Az egyes kötetek feldolgozák az Országos Képzési Jegyzékben szereplő (úgynevezett OKJ-s) szakmák, az ECDL-vizsgák (European Computer Driving Licence – Európai Számítógép-használói Jogosítvány), és az iskolai informatikaoktatás tananyagát. Mi most a számítástechnika alapjaival, a szövegszerkesztéssel, táblázatkezeléssel és a prezentációval alapfokony foglalkozó köteteket vetünk kézbe.

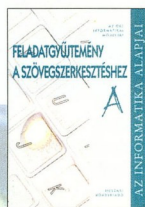
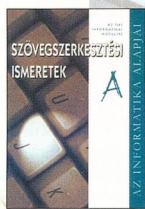
A bevezetőnek tekinthető kötet a **Számítástechnikai alapismeretek A** címet viseli, s Bodnár István Olivér, Kiss Csaba és Krnács András jegyzik, mint szerzők. A könyv lapjain az alapvető számítástechnikai ismereteket foglalják össze, amelyek elengedhetetlenek a számítógép biztonságos használatához. Aki a Windows

operációs rendszert használja, s elsajátítja a kötet tartalmát, az biztosan nem fog megjádni, ha számítógépe „rakoncátlankodni” kezd.

A mai napig a legáltalánosabb számítógépes tevékenység valószínűleg a szövegek írása, szerkesztése. A sorozat ezzel foglalkozó tagja (Kiss Csaba-Krnács András: **Szövegszerkesztési ismeretek A**) bemutatja a leggyakrabban előforduló szöveg-

szerkesztési feladatokat, a leggyesze-
rűbb formá-
zási lehetősé-
gektől a kör-
levél megírásá-
ig. A szöveg-
szerkesztést
(?) módon a legterjedtebb progra-
mon, a Microsoft Wordön keresztül mutatja be, szépen végigvezetve a tanulót az elemi tudnivalóktól a bonyolultabb feladatok megoldásáig.

Feladatgyűjtemény a szövegszerkesztéshez A című kötetet is. A példátár – igazodva az elméleti ismeretekhez – egyre nehezező feladatokon vezet végig a szövegszerkesztés fortélyain, szinte „kézen fogva” az olvasót. A példákat a megoldások rövid összefoglalói, majd lépésről lépésre történő levezetésük, s végül újabb feladatok követik. Olyanok, amelyek megoldását már egyedül kell megtalálnunk.

A szövegszerkesztők mellett alighanem a táblázatkezelők a leggyakrabban használt programok. Krnács András-Kiss Csaba **Táblázatkezelési ismeretek A** című műve ebbe a világba kalauzolja az olvasókat, könnyen érthető magyarázataival és példáival. (Szinte minden új ismerethez

tartoznak ilyenek.) Érdemes magukat átrágni rajtuk, mert az itt befektetett idő később – amikor már eliesen kell dolgoznunk – bőségesen megtérül. Ez a kötet is Microsoft-programot használ, a táblázatkezelés megtanítására: az Excelt. (A táblázatkezelők egyébként is sokkal jobban hasonlítanak egymásra, mint a szövegszerkesztők.) Ráadásul ezek a microsoftos programok (a Word és az Excel) szinte már valamiféle szabvánnyá váltak.

A bemutatóképzést (más néven: prezentációt) és a rajzolóprogramokat tárgyaló kötetből (Kiss Csaba-Molnár Máttyás: **Prezentáció és grafika**) megismerhetjük a színek szerepét, a képek tárolási módját, a Windows rajzolóprogramjait. A könyv leterjedelmesebb fejezete a – Microsoft

Office-csomag részét képező – PowerPoint bemutatóképzítő program használatáról szól.

A sorozat eddigi részei jól átgondolt, egységes szerkezetet mutatnak. Alkalmask az önzöld tanulásra, így aki kedvet kap hozzá, már „csak” egy megfelelő számítógépre és a szoftverekre van szüksége. Na meg időre és türelemre.

Kauders Tamás

NEM MINDEGY,

A képtárolás rejtelmerei és a formátumok

Amikor a számítógépen képeket tárolunk, számos formátumban menthetjük ezeket. Van, hogy nagyobb lesz a fájl mérete, van, hogy kisebb. Mikor melyiket érdemes választanunk? Ebben próbálunk segítséget nyújtani. A miérték megértéséhez azonban szükség van arra, hogy tudjuk: hogyan is tárolja a számítógép a képeket.

HOGYAN LESZ A KÉPBŐL FÁJL?

Amikor egy rajzot vagy fényképet nagyító alá teszünk, nem látunk semmi érdekeset. A vonalak folytonosak maradnak, a különbség csak annyi: minden nagyobb lesz egy kicsivel.

Amennyiben számítógépen akarjuk ugyanezeket a képeket eltárolni, már más a helyzet. Az egyik leggyakrabban alkalmazott megoldás, hogy egy képzeletbeli ráccsal felosztjuk a képet valahány (mondjuk: M) sorra, és valahány (mondjuk: N) oszlopra. Így a kép sok (pontosan: $M \times N$) kis négyzetből áll – ezeket nevezzük pixelnek –, melyek egyenként sok különböző színt vehetnek fel. Ez az $M \times N$ érték lesz a képünk felbontása. (Persze, minél nagyobb ez az M és N szám, annál jobb minőségű lesz a kép). Így már cseppet

sem meglepő, hogy az úgynevezett bittérkép – azaz a fent leírt módon végzett – képtárolás esetén, ha nagyítani próbálunk, minden négyzetekből fog állni, a vonalak például kissé rücskösök lesznek.

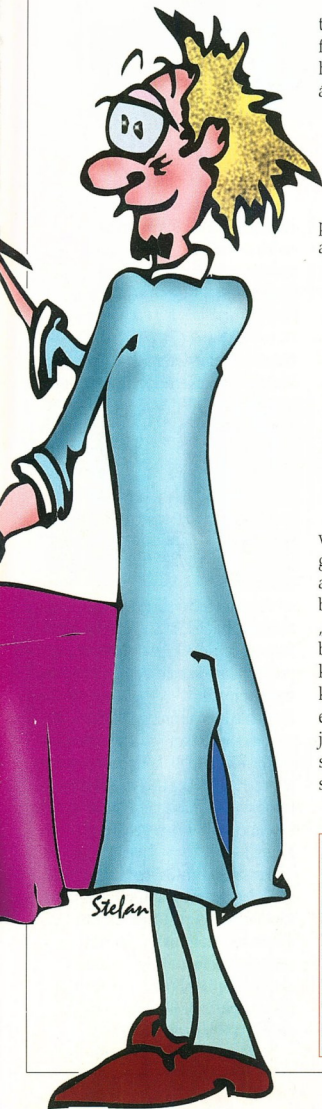
Azt az értéket, ami megmondja, hogy hány színt használhatunk egy pont „kifestésére”, színméllységnek nevezzük. Értelemszerűen minél több-fajta színt használunk, annál több hely kell az adatok

Jól megfigyelhető, hogyan épül fel az apró pixelekből a kép

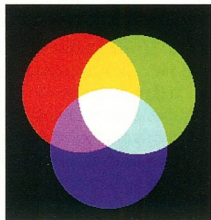

HOGY MEKKORA!

tárolásához, így annál több helyet fog a kép. Rögtön adódik a kérdés: hogyan tárolható a szín a memóriában?

A monitor a piros, a zöld és a kék színek keverésével jeleníti meg az összes többi árnyalatot. Ha mindhárom szín teljes erővel van jelen, akkor kapjuk a fehéret, ha például csak a piros és a zöld, akkor a citromsárgát.

Tároljuk el a három színösszetevő erősségét minden pixelhez. Legyen, mondjuk 0 a legsötétebb, 255 a legvilágosabb érték. Mivel egy byte-on éppen 0-tól 255-ig lehet „elszámolni”, így képpontként 3 byte helyre lesz szükségünk. Más-képpen: 3x8 bit, azaz 24 bit lesz a képpontok által igényelt hely. Éppen ezért a fenti esetben 24 bites, nagyjából 16 millió (~256x256x256) színű, vagyis True Color színmélységről beszélünk.

Sokszor azonban nagy helyet

fognak a képek, illetve nincs is szükségünk ennyi színre. Emiatt további ábrázolási módokra van szükség. Létezik az úgynevezett High Color mód, ahol 15 (illetve 16) biten ábrázolódnak a színek. Az összes megkülönböztethető szín száma miatt 32 ezer (illetve 64 ezer) színű képek is nevezik ezeket.

Ennél lejjebb nem érdemes menni a megkülönböztetett árnyalatok tekintetében, mert rettenetes eredményt kaphatunk. Mivel az összes színre egyszerre soha nincs szükség, jogosan vetődik fel az ötlet, hogy készítsünk egy „palettát”, ami a használható színeket tartalmazza, és ekkor minden képponthoz csak a palettabeli sorszámát kell az árnyalatnak eltárolni. Leggyakrabban ez a paletta 256 vagy 16 szintet tartalmaz, így képpontként 8, avagy 4 bite (tehát 1, vagy fél byte-ra) van szükség ahhoz, hogy eltároljuk a színértéket.

Ha fekete-fehér képet akarunk elraktározni gépünk segítségével, hasonló módon járhatunk el: itt csak egy összetevő, a fehér erősségét mentjük el, 1 byte-on. Így kapjuk a szürkeárnyalatos – angolul: Grayscale – képeket.

Használatos még a valódi fekete-fehér képfórmátum is, ahol minden pixel vagy fehér, vagy fekete. Ekkor minden képpont egy bit, tehát 8 pont fér el egy byte-on.

	Bit/pixel	Színek száma	Egy 800x600-as kép mérete tömörítés nélkül
True Color	24	16 777 216	1 440 000 byte
High Color	16	65 536	960 000 byte
Palettáról	4–8	16–256	240 000–480 000 byte
Grayscale	8	256	480 000 byte
Fekete-fehér	1	2	60 000 byte

Ha egy képet akarunk eltárolni, el kell döntenünk, mennyire fontos a méret, s mennyire a minőség. Fényképeknel minimum 256 színt érdemes használnunk, míg vonalas ábráknál általában tizenhat is elég, fekete-fehér esetén pedig kettő is megteszi.

Még ezeknél is fontosabb a felbontás. Egy 400x400-as képnek négyszer annyi hely kell, mint egy 200x200-asnak. A gyakran használt 1024x768-as True Color képek tömörítés nélkül 2,25 megabyte-ot foglalnak, ami ugyan a mai merevlemezek kapacitásához képest elenyésző, de ha e-mailben akarjuk elküldeni, meglehetősen sokáig tart.

EGY KICSIT A FORMÁTUMOKRÓL...

Mikor a képet el akarjuk menteni, döntenünk kell, milyen formátumot használjunk. Fontos általában, hogy tömörítve legyen, mert sokat nyernék általa. A tömörítésnek két nagy csoportját különböztethetjük meg: az adatvesztést és az adatvesztés nélkülit. Az utóbbi esetben a képet, ha legkezelebb betöljük, pont-ról pontra meg fog egyezni az elmentettel. Az adatvesztéses tömörítésnél viszont apróbb részletek eltűnnek, ám ezért cserébe

Szín, méret, formátum

Ha a fent látható képeket GIF vagy tömörített TGA formátumba mentettük, méretük a következőképpen alakult:

Színmélység	Tömörítetlen	TGA	GIF
24 bit	272 934 byte	258 479 byte	
8 bit	90 978 byte	88 117 byte	61 294 byte
4 bit	45 489 byte		22 307 byte
1 bit	11 373 byte		9 429 byte

Próbaképp a 24 bites papagájunkat JPEG formátumba is elmentettük, különböző minőséget választva. A tömörítetlenül 270 kilobyte-os fájl akár 11 kilobyte-nyira összeszűsügoríthatunk, bár ekkor a minősége szemmel láthatóan leromlott. 22 Kb-os változata azonban már csak alapos megfigyelés után mutatott eltérést, a legjobb minőségű, 110 kilobyte-os JPEG papagájt pedig már az anyja sem tudná megkülönböztetni tömörítetlen testvérétől.

nagyságrendekkel kisebb helyet foglal a képünk.

Nézzük a legfontosabb fájlformátumokat az igen gazdag választék közül!

BMP: A Windows szokásos képformátuma. Tömörítés nélkül képes 2, 16, 256 és 16 millió színű képeket elmenteni. Mérete miatt csak akkor érdemes használni, ha a céllakmazás kizárólag ezt ismeri.

GIF: 2-256 színű képeket menthetünk így el, meghozza tömörítve. Ez az interneten az egyik legelterjedtebb formátum, köszönhetően kiváló adatvesztés nélküli tömörítésének, valamint annak, hogy támogatja animációk készítését is.

JPEG, JPG: Az internet másik legnépszerűbb formátuma. 24 bites és szürkeárnyalatos képek tárolására képes, adatvesztéses tömörítéssel. Általában beállítható a tömörítés, s ezzel együtt a minőségromlás mértéke. Kíméletlen méretcsökkentés érhető el úgy, hogy a különbség szabad szemmel még nem is nagyon látható.

PNG: E formátum a GIF szerzői jogi védelmének bevezetésére választva került a „képhe”, mivel közel

azonos paraméterekkel bír, ám ingyenesen használható.

TGA: 8, 16 és 24 bites képek tárolására alkalmas, választhatunk tömörítés nélküli, illetve gyér adatvesztés nélküli tömörítéssel történő tárolást.

MIKOR MIT HASZNÁLJUNK?

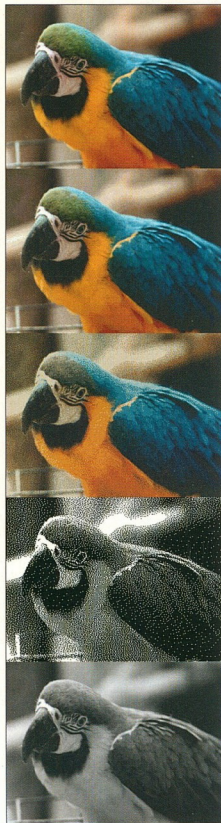
Először tekintsük meg a fényképeket! Ha az embernek nagyon fontos a minőség, érdemes 24 bites, adatvesztés nélküli tömörítést használni (pld. TGA), így nem veszünk semmit az eredeti minőségéből. Ez célserű, ha mondjuk családi felvételeket archiválunk CD-re, ám a legtöbb más esetben válasszuk a JPEG formátumot a radikális méretcsökkenés miatt.

Amennyiben rajzos ábrát kívánunk használni, a GIF fájlok a leginkább megfelelőek. A színek számát pedig a kép színei alapján érdemes meghatározni.

Ha a honlapunkra akarunk képet tenni, akkor a legfontosabb, hogy minél több böngésző ismerje fel, ezért a JPEG, GIF és PNG formátumokat kell használni (JPEG fényképeknel, GIF vagy PNG egyéb ábráknál).

Persze, fontosabb szempont, hogy legyen programunk, amivel az adott formátumba tudunk menteni, illetve az, hogy a környezet, ahol szükségünk lesz a képre, támogassa azt. Így ha Windows-háttérrel készítettünk, csak a BMP jöhet szóba (legalábbis a Windows 95-ig).

Szabó Viktor

Egy kép 16 millió, 256, 16 és 2 színnel, majd szürkeárnyalatosan

Név	Kiterjesztés	Színmélység						Tömörítés		
		True Color	High Color	Gray-scale	256 szín	16 szín	2 szín	Tömörítés nélkül	Adatvesztés nélkül	Adatvesztéses
BMP	.bmp	X	X	X	X	X	X	X		
GIF	.gif			X	X	X	X		X	
PNG	.png	X		X	X	X	X		X	
JPEG	.jpg, .jpeg	X		X						X
TARGA	.tga	X	X	X	X			X	X	

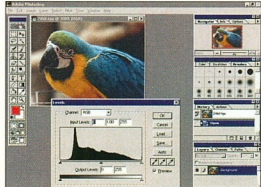
ECSET NÉLKÜL

Képfeldolgozó programokról röviden

Számítógépeket egyre többen használnák képek, fotók tárolására, átalakítására, ne adj' isten, készítésére. A gép és a szándék azonban még kevés – megféléző szoftverek is kellene. A képfeldolgozó programok közül mutatunk be az alábbiakban néhányat.

ADOBE PHOTOSHOP 5.5

Profi grafikusok kedvelt munkaeszköze ez a program, mindent tud, amit kell. Több mint száz szűrője [1] segítségével azt kezdhettünk a képekkel, amit csak akarunk, akár freskóvá vagy grafittképpé varázsolhatjuk a csalá-

di fotókat. Egy gyors mozdulattal eltüntethetjük egy alak hátterét, hogy utána új környezetbe helyezhessük. Mivel az egyes objektumokat külön rétegeként kezelhetjük, a szerkesztés bármely fázisában elmozgathatjuk ezeket, vagy akár megváltoztathatjuk sorrendjüket. Sőt egy teljesen kész képen minden gond nélkül átírhatjuk a szövegeket (próbáljuk ezt meg egy rajzlapon!).

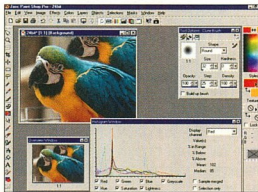
Egy szó, mint száz, a program talán a létező legjobb választás – lenne. Am az ára igen borsos (forgalmazótól és verziótól függően nettó 250–270 ezer forint) otthoni unaloműzéshez, ugyanabból a pénzből egy jó képességű számítógépet vásárolhatunk. Ehhez egy igen gyors masina is kell, sok-sok memóriával és merevlemez-kapacitással ahhoz, hogy képességet megfelelően kiaknázhassuk. Aki viszont teheti, s érdeklik a téma iránt, szerezz be ezt a programot, mert csodákat lehet vele művelni!

PAINT SHOP PRO 7.0

Már hosszú évek óta szorgalmasan jelennek meg újabb és újabb verziói ennek a shareware [2] programnak. Tudása mindig egy-két lépéssel „profi” társa, a Photoshop mögött jár, de ez nem azt jelenti, hogy nem figyelemre méltó a használható segédeszközök palettája.

Mérete elég szerény, a telepítőprogram csak 32 megabyte-ot foglal. De soknak tűnhet ez a mennyiség, ha internetről töltjük le – egy ISDN vonalon 70 perc alatt szerkeztjük meg a fájlt, ha közben mást nem csinálunk, hagyományos, modemes kapcsolattal ez az idő a duplája lesz.

Akár otthoni fotóinkat szeretnénk feldolgozni, szerkesztetni, akár saját weblapunk képeit készítjük el vele, gyors és hatékony társa találunk benne. Szintén lehet rétegeket kezelni vele, itt is rengeteg különböző szűrőt használhatunk, s nem is mondhatjuk, hogy bármivel rosszabb lenne a Photoshophnál, csak másképp. Otthonra talán a legjobb választás, ám ára (100 USD) ennek a programnak is visszariasztó lehet a legközelebb számára, még ha egy nullával kevesebb is...

UGYANEZ INGYEN?

Közönséges halandóknak megfizethetetlen ezeknek a képfeldolgozó programoknak az ára, s ingyen nem is kapunk ilyesmit, hiszen – érthető módon – kevesen fedtetnek ennyi energiát pusztán úri passzióból egy program készítésébe. Bár rengeteg ingyenes apró segédprogramot találhatunk, ha a weben kószálunk, melyekkel az elemibb feladatokat megoldhatjuk, de igazán komplex dolgokat ne akarjunk ezekkel csinálni.

Vizont: a legtöbb szkenerhez kapunk grafikusprogramot, általában ezek jól használhatóak, ha rajzolgatni támad kedvünk, vagy fényképeinken szeretnénk kisebb-nagyobb átalakításokat eszközölni.

A legtöbb otthoni szkener mellé a Ulead Photo Express adják, ami valóban hatékony eszköz a házi képszerkesztés-

hez. A látványos kezelőfelület a képfeldolgozásban kezdők számára nagyon kellemes lehet, mert például az effektusok kiválasztásánál kis mintakonon láthatjuk, hogy az adott művelet milyen változást idéz elő a képen. A program képszerkesztő eszköztárában a színek, a fényerő és az élesség változtatása mellett a kamera fókuszpontjának beállítására, repedések és zajok, valamint a vörösszemefektus eltüntetésére szolgáló eszközök is helyet kaptak. Az esetek és más általános rajzszerkesztő eszközök mellett szerepel klónozó eszköz, kontraszt-, fényerő-, színcserélő és textúrázóeset is. Lehetőségünk nyílik továbbá árnyékolásra, előre elkészített objektumok, képeretek és különböző csi-csás effektusokkal megbolondított szövegek beszúrására is. A program lehetővé teszi fényképeink osztályozását, rendezését, így digitális fotóalbumokat állíthatunk össze.

SZÓTARTÓ

1 Szűrők

A kép egészen vagy egy kijelölt részén végrehajtható, általában matematikai számításokon alapuló effektusok. Ide tartozik például a kép élesítése vagy elmosása, vagy akár egy dombormű hatású kép készítése egy fotóból.

2 Shareware

A program harminc napig működőképes változata korlátlanul terjeszthető, míg a teljes verziót meg kell vásárolni.

Van mááásik!

Programok mindenkinek – ingyen!

Naponta születnek olyan kisebb-nagyobb programok, melyeket szerzőik azzal a szándékkal tesznek közzé, hogy megkönnyítsék a felhasználók életét. Cikkünk most bemutat egy újabb csevegő- és egy merevlemez-figyelő, valamint egy igen hasznos böngésző-kiegészítő programot is.

Csevegjünk magyarul!

Az ICQ kétségkívül az egyik legnépszerűbb „minden egyben” chatprogram, azonban mindig is léteztek trónkövetelők, mint például az AOL Instant Messenger vagy éppen az Odigo. Az Odigo egy ősi görög szó, jelentése: vezető, útmutató. Tudását tekintve azonban semmiképpen sem nevezhető öskövületnek. Gyakorlatilag mindent tud, mi szem-szájnak ingere. Csak néhány nyálkáság: láthatjuk azokat és cseveghetünk azokkal, akik éppen azt a honlapot nézegetik, mint amit mi magunk, sőt: ha éppen fórumot alapítottak ott, akkor bekapcsolódhatunk a párbeszédbe. Minden „hagyományos” dolgot (például SMS-küldés, interneten keresztül hangátvitel, véletlen csevegőpartner-választás) támogat, ráadásul teszi mindezt nagyon kényelmes és néha igen vicces kezelőfelületén keresztül. A program a www.odigo.com címről tölthető le, és az ICQ-hoz hasonlóan szabadsoftver. Mielőtt egy közlegyintéssel elintéznénk a dolgot, mondván nem lehet jobb az ICQ-nál, még két tulajdonságát meg kell említeni: egyrészt a program magyarul (is) beszél, akinek tehát nem erőssége az angol nyelv, jól jár vele, másrészt nem kell

lemondani ICQ-s barátainkról, mert az Odigót használva velük is ugyanúgy cseveghetünk, mint eddig. Az Odigo ugyanis többek közt erre is képes...

Mi mennyi?

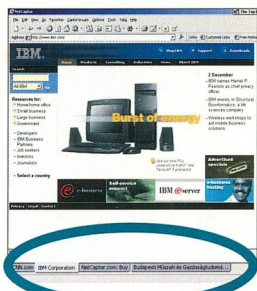
Első gondolatom az volt a SpaceMonger programmal kapcsolatban – mely a „hivatalos” leírás szerint a merevlemezünkön lévő fájlok méretéről, azok elhelyezkedéséről nyújt információt –, hogy nincs új a nap alatt, és ez a téma már amúgy is leragott csont. Meglepetésemre azonban oly módon találja fel nekünk a más hasonló programokból már megismerni vélt információkat, mintha nem is ugyanazok lennének. A program szerkezetileg egymásba ágyazott téglalapoknak képzeli el a könyvtárakat, a továbbiak nem osztottak maguk a fájlok. A téglalapok a szintélmélységükön különböző színűek. Egy könyvtárra klikkelve ráközelíthetünk, azaz láthatjuk annak a belsejét részletesebb

felbontásban is. Rögtön törölhetjük a túl nagyokat és feleslegesnek vélt állományokat, könyvtárakat. A program ingyenes, a legújabb verziója a www.werkema.com/software/spacemonger.html oldalról tölthető le (ez jelenleg az 1.4.0-os).

Barangolás gyorsabban

A Netcaptor 6.1 egy internetböngésző. Joggal kérdezhetnénk, hogyan jön ahhoz, hogy versenyre kelljen lépni azokkal, mint a Netscape vagy az Explorer. A Netcaptor egy Explorerre épülő böngésző, mely csupán hasznos kis pluszokat ad a felhasználónak. A jól bevált és gyors Explorerrel böngészhetünk tehát ezek után is, de új böngészőablak megnyitása esetén nem kell újra elindítani a programot, memóriát és időt takarítva meg ezzel. A Netcaptorral egy új honlap csak egy új fület jelent a

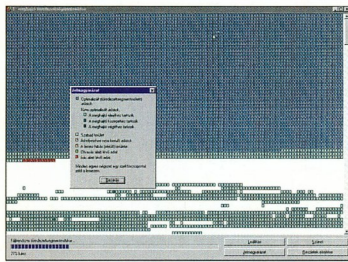

képernyő alján, melyek között kényelmesen és nagyon gyorsan váltogathatunk. Ezek után nem lesz tehát egy időben megnyitva 10-15 böngésző, meggyőzve minket arról, hogy a Windows, ha kell, akár mennyi ikont be tud préselni egy helyre. Mindössze egyetlenegy példányban fog futni a böngészőnk. A programhoz a www.netcaptor.com címen tudunk hozzájutni, akár magyarul is. A program fizetős változata csak annyiban különbözik az úgynevezett free, azaz szabad kiadástól, hogy abban nem jelennek meg bizonyos időközönként reklámok az ablak felső csíkjában. Felhasználhatóság szempontjából semmiféle különbség nincs. **LG**

FÉNYGÉP- ALBUM

Bizonyára nagyon sokan vagyunk, akik karácsonykor családi fotókat készítettünk. Megmutatjuk, hogy egy asztali szkener segítségével, hogyan tudjuk fotóinkat digitális formában eltárolni. Ezután már gyerekjáték lesz a rokonoknak elküldeni vagy a webre feltenni az immár örök életű képeket.

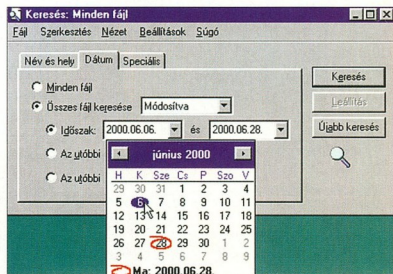

Számítógépünk is igényli a rendszeres törődést, karbantartást. Gondozni kell(ene) magát a gépet, s a rajta futó programokat, a tárolt adatokat is. Most az utóbbira mutatunk két egyszerű, de fontos és hasznos segédeszközt.

REND A LELKE

ELVESZETT? MEGKERESSÜK!

Azt szeretnénk bemutatni, hogy elkutylódott állományaink előkerítése a Windows 98 segítségével akkor sem reménytelen, ha csak emlékfoszlányokkal bírunk tartalmukról.

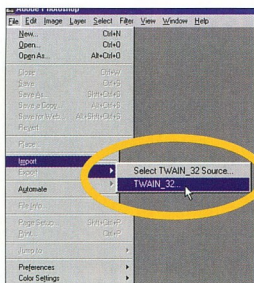

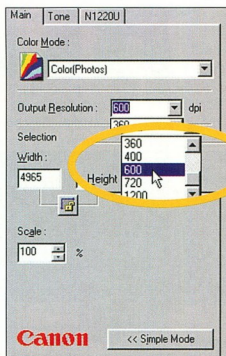
FÉNYGÉPALBUM

Bizonyára nagyon sokan vannak, akik karácsonykor családi fotókat készítettek. Milyen jó is lesz tíz-húsz év múlva elővenni, és visszagon-dolni ezekre az eseményekre. Addigra azonban képeink a legjobb esetben is megsárgulnak, de valószínű, hogy sok-sok gyűrődés, ujjenyomat, és esetleg még egy-két kávéfolt is jelezni fogja az idő múlását. De miért hagynánk, hogy így legyen? Ma már mindenki számára elérhető áron vehetünk asztali szkennert, aminek segítségével fotóinkat digitális formában is eltárolhatjuk, s ha bármikor eredeti szépségükben akarjuk megnézni ezeket, csak a monitort kell egy kicsit megtörölni. Sőt ezután már gyerekjáték lesz a rokonoknak elküldeni vagy a webre feltenni a fotókat. Írásunkban a képbevitel rejtelmeibe szeretnénk betekintést adni.

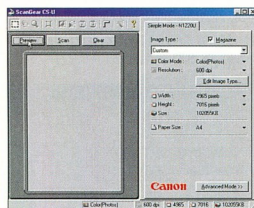
1. Helyezzük a képet a szkennert üveg-lapjára, a megjelölt sarokba. Ha az olvasás indításához van egy külön gomb a készüléken, nyomjuk meg, s elhívog bejön a lehetőségek (opciók) beállításá-hoz használatos párbeszédablak. Amennyiben nincs ilyen gomb, vagy nem történne semmi, keressük meg a grafikusprogramunk megfelelő opcióját (Acquire, Scan, Import/TWAIN).

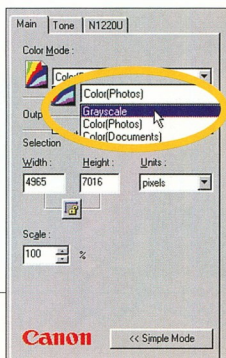
3. Ugyanint más rendkívül fontos dolgokat is beállíthatunk. Első ezek közül a felbontás, azaz hogy egy hüvelyken hány pontról vegyen mintát a szkennert (dpi – dot per inch, azaz pont/hüvelyk, 1 hüvelyk=2.54 cm). A digitalizált kép ugyanis sok apró pontból fog állni, s itt határozhatjuk meg, hogy mennyiből. Érdemes csinján bánni ezzel az értékkel, mert ha túl nagy-nak választjuk, nemcsak a beolvasás ideje fog hosszúra nyúlni, hanem akár a merevlemezünket is gyorsan megtölthetjük (egy 9x13 centiméteres kép például 1200 dpi-vel több mint 74 megabyte-ot foglal el, míg 300 dpi-vel nincs 5 megabyte sem). Ha fotókat akarunk archiválni, nézegetéséhez a kép mérete akkor lesz a legmegfelelőbb, ha a képernyőn használt felbontásban (például 800x600, vagy 1024x768) torzítás nélkül kitölti a képernyő nagy részét.

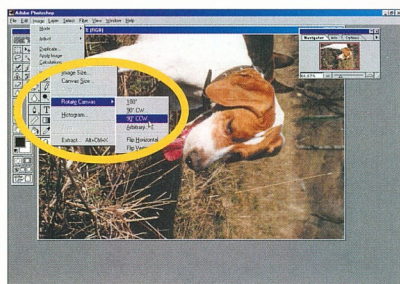

2. A megjelenő ablakban a szkennert felüle-tenek előnézeti (preview) képét láthatjuk, mely kezdetben üres. A preview gomb hatására megnézhetjük, hogy mi van belerakva a gépbe (bár jó esetben ezt eddig is tudtuk), és kijelölhetjük egy méretezhető „gumikeret” segítségével a számunkra fontos részt. Ehhez, ha kis területet akarunk kijelölni, nagyíthatjuk is a képet, hogy pontosabban meghatáro-zhassuk annak határait.

4. Beállíthatjuk továbbá, hogy színes (color) vagy szürkéárnyalatos (grayscale) képet szeretnénk-e kapni, az utóbbit természetesen fekete-fehér fotók-nál érdemes alkalmazni, mert tárhelyet és időt spórolunk vele.

5.
A lehetőségek között szerepel még a fényesség (brightness) és kontraszt (contrast), a fényerő (gamma), valamint az élesség (sharpness), és más effélek beállítása is.

7.
Ha a kép méretével nem vagyunk megelégedve, kérhetjük az átméretezést, ám előtte nézzük meg, hogy a nincs-e kicsinyítve vagy nagyítva, mert ez becsaphat! Mídonn más ezzel is megvagyunk, csak a kép élességét kell beállítani. Miután minden tökéletes, eltárolhatjuk munkánk gyümölcsét. Mindenképp valami gyakran használt formátumban kell menteni a képet. Választhatjuk a tömörítés nélküli megoldást (BMP, TIF, TGA), a minőségőrző tömörítést (TIF, TGA, PCX a szíkeáryalatos képnél), vagy az adatvesztéses tömörítést (JPEG). A legtöbb esetben a JPEG vezet a legjobb eredményre, hiszen a kép méretét akár a tizedére is zsugoríthatjuk, szabad szemmel nehezen észrevehető minőségromlással. Ha azonban a kész képeket például CD-re archiváljuk, kár garaszkodni, jobban járunk egy minőségőrző formátummal.

6.
Ha mindent beállítottunk, lássuk az eredményt (scan)! Némi (általában a beállított felbontással egyenesen, a szkener árvaal viszont fordítottan arányos) várakozás után megjelenik a grafikus-programban a kép. Ekkor még kisebb simlításokra van szükség. Lehet, hogy elforgatva tettük be a szkenerbe a képet (például azért, mert csak így fért el), úgyhogy forgassuk a megfelelő pozícióba. Ha nem pontosan jelöltük ki a beolvasás előtt a kívánt képtérületet, akkor a kijelölőeszközzel most is megadhatjuk a megtartandó területet, majd a kivágás opcióval eldobhatjuk a fölösleges részeket. Amennyiben a fényerő vagy a kontraszt túl nagy esetleg túl kicsi, még most sem késő változtatni rajta.

SVZ

MINISZÉGI KÉP ÉS HANG!

SATSYSTEM

PROFESSIONAL & HOME AUDIO - VIDEO - SATELLITE - CAR HIFI

1148 Budapest, Fogarasi út 14. Tel.: 467-2888, 467-2887 Fax: 467-2885 www.satsystem.hu

DIGITÁLIS MÜHOLDVEVŐK - HIFI A LEGJOBB ÁRAKON!

MINISZÉGI HANGZÁS - MÁRKÁS HANGFALAK - ELEKTRONIKA - KIVÁLÓ ÁRON!

AKCIÓS ÁRAINKBÓL

- Komplet AM mikro szett: **9.990,- Ft**
- Komplet műholdvevő szett: **18.990,- Ft**
- MTV2-Duna TV
- THOMSON 29DJ24E: **729.400,- Ft**
- 72 cm miniszégi Televízió: **129.990,- Ft**
- THOMSON VTH 6050G: **75.000,- Ft**
- 6 lejes, HIFI Sztereó Video
- Infinity BUBO Mélynyomó: **59.990,- Ft**
- (Aktív, 73 W)
- JBL Digital 10 Mélynyomó: **54.990,- Ft**
- (Aktív, 100 W)
- CLARION DRX8575 RDS: **69.990,- Ft**
- PRO Autorádió-CD: **69.990,- Ft**
- CLARION Szett Autorádió-magnó+6lemez CD-tár: **710.000,- Ft**
- **84.990,- Ft**

Műholdvevő-TV-Video-Házimozi-Autó-Hifi, Professionális és HIFI Hangfalak - Hangtechnikai Berendezések **SAKÁRUHÁZA**

Válogatott - tesztelt miniszégi készülékek a SATSYSTEM-ből!

MINISZÉGI PARABOLAANTÉNNÁK A GYÁRTÓTÓL

MÜHOLDVEVŐK és AM mikro szettek

Saját gyártmányú öszet parabolaanténnák, egy és többleges, fix- és forgatható műholdvevő szettek minden miniszégi igényt kielégítő választék!

HIFI Dolby Digital hangfalak is! TECHNISAT, GRUNDIG, VECTOR, SHARP, HUMAX, KAMM, STRONG, XSAT, HIRSCHMANN, NOKIA, BENJAMIN, CHESS, COLUMBIA, TELEMAX, RADIX, TV- és **HIFI** állványok

NOKIA 9800S Médiamaster Akció! 124.900,- Ft

Műholdvevő vásárlásakor **5%-os** utalvány!

TELEVÍZIÓK, HÁZIMOZIK, VIDEO-MAGNÓK, DVD-k

SPECIÁLIS MINISZÉGI KÉSZÜLÉKEK (Black Diva, Black Pearl, Megatron, Projektor, Oriás Wide Screen, Digital-100 Hz, Sztereó, PIP, Zoom stb.) THOMSON, GRUNDIG, SONY, PHILIPS, PANASONIC, LOEWE

MÜHOLDVEVŐK Viszonteladói forgalmazás **383-2008** Szerelés, szaktanácsadás **467-2887** Budapest Hifi - Házimozi - Műholdvevő - AutoHIFI Szaküzlet, **Egyedi Komplex szolgáltatásokkal!**

DVD FILMEK NAGY VÁLASZTEKA

DIGITAL Kristálytisztító **KÉP** Elbűvölő **HANGZÁS**

HITEL ÜGYINTÉZÉS A HELYSZÍNEEN!

NYITVA TARTÁS Hétfőtől - Péntekig: 10 - 18-ig Szombaton: 9 - 14-ig

Aruberakodás az udvarban! Jó parkolási lehetőség!

UPC Direct digitális műholdvevő szett és program-csomag forgalmazás!

Eladóink hangtechnikai-és antenhaszerelő szakemberek, akik bemutatják és megrendelésre telepítik a kiválasztott termékeket!

MINISZÉGI HANGZÁS Hangszórók, Mélynyomók, Tartozékok

HÁZIMOZIK RENDSZEREK nagy választék! Dolby Digital (AC3), Dolby Surround-DTS

Boldv Új Évezredet!

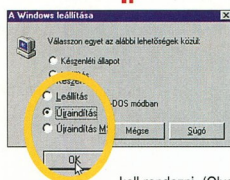
Számítógépünk - mint bármely technikai eszköz, amit használunk - igényli a rendszeres törődést, karbantartást. Gondozni kell(ene) magát a gépet, s a rajta futó programokat, a tárolt adatokat is. Most az utóbbira mutatunk két egyszerű, de fontos és hasznos segédeszközt.

REND A LELKE...

Töredezettségmentesítés

Amikor egy fájlt mentünk egy (merev)lemezre, a Windows megpróbálja eltenni egy megfelelő méretű helyre. A gond az, hogy ez csak elvtelve sikerül, ilyenkor szétszabdajlja kisebb méretű darabokra, s ezeket a szeleteket a lemez legkülönbözőbb helyeire pakolja el. Igen rövid idő alatt – a folytonos másolás, törlés következtében – a lemez ilyen fájl darabocskákkal lesz tele, ami bizony lelassítja a gép működését, hiszen az író/olvasó fejnek ide-oda kell ugrálnia egy szükségessé váló állomány összelapátolásához. A megoldás ennek a töredezettségnek a megszüntetése, a fájlok átpakolása.

1.

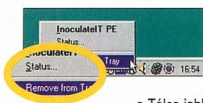

A töredezettség-mentesítés (defragmentálás) nem egyszerű – és kétségtelenül időigényes – folyamat, hiszen az egész lemezt gyakorlatilag újra

kell rendezni. (Olyan ez, mint amikor a könyvespolcon próbálunk rendet tenni: a tisztas eredményhez bizony minden könyvet kézbe kell venni, és többnyire egészen máshová eltenni...)

A legcélyszerűbb, ha első lépésként újra indítjuk a gépet, a Start – Leállítás – Újrindítás menüponton keresztül.

2.

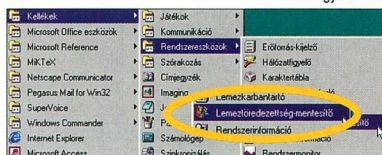

Még mindig nem érdemes a lemeznek nekiesni: a memóriában csúszó (rezidens) programok miatt – melyek ikonjai

a Tálcá jobb szélén, az óra mellett láthatók, könnyen kaphatjuk pakolgtás közben azt az üzenetet, hogy a 'Lemez tartalma megváltozott, újrakezdés...' . Ami azzal jár, hogy a Windows tényleg újrakezdje a pakolgtást, és soha nem jut

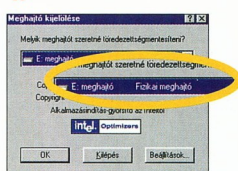
a folyamat végére. A jelenség megelőzése érdekében kattintsunk az egér jobb gombjával az óra melletti kis ikonokra, és a feltároló menüből válasszuk a leállítás (disable), szüneteltetés (pause), vagy a kilépés (exit) pontok valamelyikét. (Aggodalomra nincs ok: gépünk következő indításakor ezeket a programokat újra a helyükön találjuk!)

3.

Most már nekiláthatunk a töredezettség-mentesítésnek. Ehhez a Start – Programok – Kellékek – Rendszereszközök – Lemeztöredezettség-mentesítő utat kell bejárjunk.

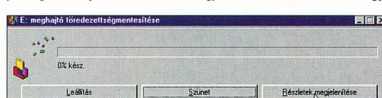
4.

A most megjelenő kis ablakban állíthatjuk be, hogy melyik merevlemez kívánjuk rendbe tenni. A lemez kiválasztása után kattintsunk az OK gombra.

5.

S ezzel kezdetét veszi az ide-oda pakolgtás folyamata, ami alatt legjobb

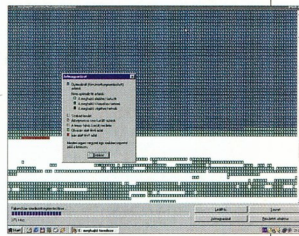

teljesen békén hagyni a masinát. Biztosan lesz időnk egy kávét meginni, nagyobb, rendtelenebb merevlemezek esetén akár még is vacsorázhatunk, mire elérjük a 100 százalékot.

6.

Ha az iménti – meglehetősen ingerszegény – ablakon a Részletek megjelenítése gombra kattintunk, akkor figyelemmel kísérhetjük a tili-tili

folyamatát. Némileg erőbben figyelhetjük a képernyőt, ha a bekapcsoljuk a jelmagyarázat megjelenítését is. A dolognak minden-estre van egy

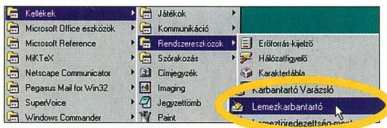
előnye: csökkenti az unalmat, izgulhatunk, hogy vajon honnan, melyik szektorból veszi a gép a következő adatsort, mikor fog beérni a célba. Ami azért előbb vagy utóbb bekövetkezik, s egy-két hétig nyugodtan dolgozhatunk.

Lemez karbantartása

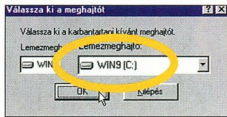
A gép működése során – például szöveg-szerkesztés, vagy böngészés közben – számtalan ideiglenes (tempo-ri) állomány keletkezik a merevlemezen.

A programok ezeket a fájlokat tudtuk nélküli hozzák létre, gyanúra legfeljebb az adhat okot, hogy időről időre halljuk a winchester jellegzetes ciripelését. Legtöbbször persze (hiszen ettől ideiglenesek) ahogy megszülettek, úgy el is tűnnek ezek az állományok. Csak akkor nem, ha az aktuális programot szabálytalanul hagyjuk el, vagy kényszerülünk elhagyni (magyarán: lefagyott a gépünk). Ekkor az ideiglenes állományokat nem takarítják el magukat, s ez az adatszemetét egyre csak gyarapodik. A Lemezkarbantartó segédprogram összegyűjti és letölti a merevlemezről a felesleges állományokat – legalábbis nagyobb részüket.

1.

A program indításához a Start – Programok – Kellékek – Rendszereszközök – Lemezkarbantartó menüsorozatban kell végighaladnunk.

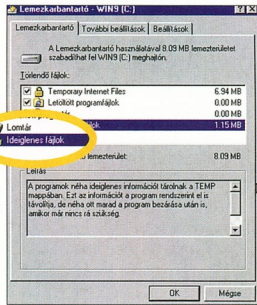

2.

A megjelenő kis ablakban állíthatjuk be, hogy melyik merevlemezben kívánunk helyet felszabadítani. A lemez kiválasztása után kattintsunk az OK gombra.

3.

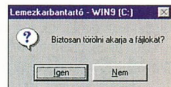
A Lemezkarbantartó összegyűjti azokat a fájlokat, melyek gond nélkül törölhetők. Az ideiglenes internet-fájlok mappája a merevlemezzen tárolt weblapok gyors megjelenítését teszi lehetővé. A letöltött programfájlok

őríti a Lomtárát, a fájlok nem törölődnek véglegesen. A programok néha ideiglenes információt tárolnak a TEMP mappában. Ezt a program rendszerint el is törlölte, de néha ott marad a program bezárása után is, amikor már nincs rá szükség. A törölni kívánt mappák mellé tegyünk (az egerrel) egy kis pipát, majd kattintsunk az OK gombra.

4.

A megjelenő üzenet a törlés jóváhagyását kéri. Kattintsunk az Igen gombra, s ezzel a fájlok sorsa megpecsétlődött.

NEMZETKÖZI
MENETREND SZERINTI
AUTÓBUSZJÁRATOK CÉLÁLLOMÁSAI:

eurolines
HUNGARY

- (A) Wien, Graz, Klagenfurt (B) Bruxelles, Liege, Gent (CH) Zürich, Basel (CZ) Praha, Brno (D) München, Stuttgart, Frankfurt, Berlin, Hamburg, Köln, Düsseldorf, Mannheim, Dresden, Ulm, Heidelberg (F) Paris, Strasbourg, Metz, Reims (GB) London
 (I) Roma, Milano, Torino, Venezia, Firenze, Bologna, Verona, Brescia, Ravenna, Rimini, Riccione, Lignano, Bibione, Lido di Jesolo (NL) Amsterdam, Arnhem, Utrecht, Rotterdam (PL) Kraków, Zakopane (RO) Cluj-Napoca, Targu Mures, Odorheiu Secuiesc, Miercurea Ciuc, Sfintu Gheorghe, Targu Secuiesc, Arad, Timisoara (S) Stockholm, Malmö, Göteborg, Huskvarna (SK) Bratislava, Banská Bystrica, Liptovsky Mikuláš, Poprad, Tatranská Lomnica (YU) Subotica

VOLÁNBUSZ NEMZETKÖZI INFORMÁCIÓ BUDAPEST, ERZSÉBET TÉRI AUTÓBUSZÁLLOMÁS ☎ 485-2100

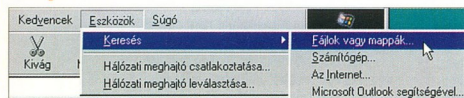
EURÓPAI EXPRESSZ KAPCSOLAT

Októberi számunkban már foglalkoztunk azzal, hogyan lehet előkeríteni

gépünkéről egy fájlt, ha nem emlékszünk rá, hová is mentettünk. Most azt szeretnénk bemutatni, hogy elkutyulódott állományaink előkerítése akkor sem reménytelen, ha egyáltalán nem emlékszünk arra, hogy vajh milyen néven mentettük el azt a lemezünkre. Az alábbiakban a Windows 98 olyan keresési lehetőségeit ismertetjük, melyek révén – a legkülönfélébb emlékfoszalányok alapján is – a siker reményében kísérletezhetünk az elkallódott fájllok megtalálásával.

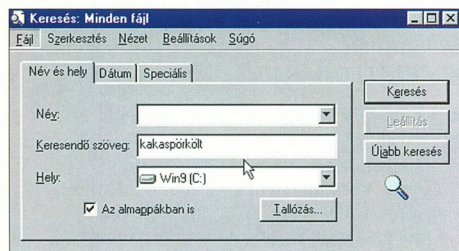
1. lépés

Mindenesetre indítsuk el a keresőt, akár az ismert (Start – Keresés – Fájlok és mappák) módon, akár a Windows Intéző Eszközök menüjének Keresés pontját használva. (A képen az utóbbi eset látható.)

2. lépés

A leggyakoribb – és talán a legtöbb eredménnyel kecsegtető – eset az, amikor a keresett szöveg tartalmáról vannak emlékeink. (Hiszen ezért vált most fontossá az adott állomány!) Ekkor a keresőablak Keresendő szöveg

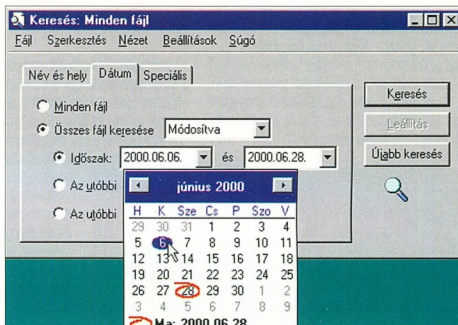

sorába írjuk be egy olyan szót (vagy szavakat), amelyek jól jellemzik az adott dokumentumot. Ha például kiterjedt levelezésünkben próbálunk valamit megtalálni, akkor a „tisztelt”, vagy a „kedves” szó beírása vélhetően nem sokat fog segíteni, viszont a címzett, megszólított neve már jelentősen szűkítheti a kört. Példánkban a „kakaspörkölt” szót tartalmazó állományt próbáljuk megkeresni az C: meghajtón. (Windows 95 esetén ezt a lehetőséget a Haladó/Advanced fülre kattintva érjük el.)

3. lépés

Tételezzük fel, hogy nem emlékszünk semmire sem a fájl nevéből, sem tartalmából: a keresőprogram még ekkor is kínál megoldási lehetőséget. Kattintsunk a keresőablak második fülére, a Dátumra. Kattintsunk az Összes fájl keresése melletti kis körbe, majd válasszuk ki

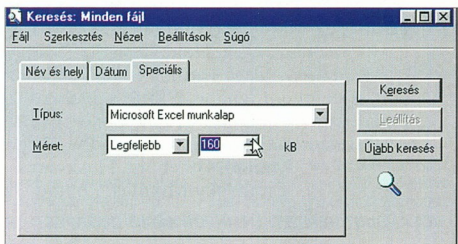
ELVESZETT? MEGKERESSÜK!

a Módosítva lehetőséget, és írjuk be a nyílak hatására megjelenő kis naptár segítségével azokat az időhatárokat, melyek között emlékeink szerint körülbelül dolgoztunk az állománnyal. Ekkor a gép azokat a fájlakat fogja megkeresni és kilistázní, melyekhez hozzányúltunk ezen időszakon belül. Abban az esetben, ha sikertelenül járunk, próbálkozhatsz még a hónapos, napos közelítéssel is.

4. lépés

Amennyiben emlékeink még halványabbak hön áhított állományunkról (ami már igazán valószínűtlen, de azért előadódhat), esélyeink ugyan jelentősen csökkennek, de még ilyenkor sem kell szakembert hívunk.

Segítségként ott van még a keresőablak harmadik „füle”, a Speciális. Persze ekkor is kell valamiféle kiindulási pontot adnunk a számítógépnek. Arra az egyre talán emlékszük mindenki, hogy milyen fájl volt, amit elvesztett. (Gondolunk itt arra, hogy Excelben, Wordben stb. csinálta-e). A Típus mellett – a legördülő impozáns hosszúságú listából – válasszuk ki a kívánt formátumot (ez bizony igényel némi rutint), majd – ha tudjuk – adjuk meg az állomány méretét, pontosabban annak határát. Ha ez megvan, akkor kattintsunk a Keresésre, és buzgón reménykedjünk...

B. D.

MOBIL- SÍTÚRA

KÁRTYA- ZSONGLÓRÖK

*A tél beköszönte mindenkit
sielni csábt, így mi is
elmentünk egy gondolatbeli
sítúrára, s magunkkal vittük
kedvenc mobilunkat is.
Írásunk segít eligazodni
a roaming útvesztőiben.*

*Tudjuk, hogy a díjsomagok igen
különböző arcukat mutatják
az egyes időszakokban, egyszer
az egyik, másszor a másik
az olcsóbb. Használjuk ki ezt:
cseréljessük őket!*

BESZÉLGESSÜNK. DRÁGASÁGAIM!

*Két különböző
– de igen előkelő –
családból származó,
eltérő egyéniségű
telefonnal, a Nokia
6210-es és
a Motorola Timeport
250-es készülékkel
kapcsolatos tapasztalatainkat osztjuk
meg olvasóinkkal.
Egy biztosan közös
bennük:
nem olcsóak...*

Mennyi lesz
a telefonszámla?

MOBILSÍTÚRA

Itt a tél, beköszöntött a totális síszezon. Mindenki felpakolja a léceket, nyakába veszi a sálát, aztán irány a hegyek! Telepakolt bőröndök, utazótáskák. Biztosan mindenki ismeri az elindulás előtti pillanatot, amikor a család összes tagja az utolsó pakkokat gyömöszöli be a csomagtartóba. Megvan minden? Iratok, pénz, telefon... Igaz is! Vigyem-e egyáltalán a mobilomat? Mibe kerül, ha viszem, ha haza akarok szólni az itthoniaknak? Úgy hiszem, érdemes ezt még jóval az indulás előtt tisztázni.

Az első kérdés, ami felmerül az emberben: vigyem-e egyáltalán? Mindenféleképpen javasolható, hiszen a mobiltelefon manapság már nélkülözhetetlen része életünknek. Nem elhanyagolható szempont, hogy

vézhelyzet esetén könnyen rá lehetünk utalva a használatára. A segélyhívószámok (többnyire a 112-es telefonszám) természetesen külföldön is ingyenesek, és akár SIM-kártya nélkül is hívhatók. Vinni tehát érdemes, de sieltetni? A kezdő síelő kissé bukdácsolós technikája elég strapabíró telefont kíván, ám ha készülékünk bírja az ütés- és vízpróbát, akkor semmi akadálya, hogy a – kevésbé törésálló gazdi – a lábcsonthajain keletkező folytonossági hiány (értsd: törés) észlelése után közvetlenül saját maga hívjon segítséget...

Amennyiben használni is akarjuk külhonban a telefonunkat, időlegesen meg kell válnunk kedvenc szolgáltatóunktól. Ők ugyanis csak az országhatárok innenső felén nyújtják a telefonálás lehetőségét, csak „c homloknyi országnál nem

nagyobb hazán” belül vannak adótornyai. Természetesen azért van lehetőség arra, hogy külföldről hacsacsörögjünk, mivel az egyes szolgáltatók előfizetői, nemzetközi szerződések értelmében használhatják egymás hálózatát. Amikor tehát átélve a határt bekapcsoljuk a telefonunkat, kijelzőnkön megjelenik egy – a mi hazai szolgáltatónkkal partneri szerződést kötött – mobilcég emblémája. Azt, hogy a készülék melyik rendelkezésre álló szolgáltatót válassza, érdemes nekünk beállítani, mert az itthoni számla láttán kellemetlen élményekkel záródhat sítúránk... Egyáltalán nem mindegy ugyanis, hogy mennyit fizetünk percnként a telefonon rögtönzött élménybeszámolóért, itthon maradt barátaink szíveinek sajtídtásáért. Táblázatunk kis segítséget nyújthat

a választásban. Ha már túl vagyunk a választáson, megkérdezhetjük az első hívást. Hogyan? Magyarországra a +36 előhívás szám tárcsázása és a körzetszám megadása után lehet az előfizető számát beütni. (Figyelem: ezéért célszerű a telefonkönyvbe mindig ilyen formában bejegyezni a hívószámokat, mert aki ezt eddig elmulasztotta, az ilyenkor igencsak szorgosan, és meglehetősen szaporán tárcsázza!) A legfontosabb kérdés: mennyibe kerül a hívás? Országonként változó lehet az ára, egy-két népszerűbb téli úti célt a táblázatunkban is feltüntetünk. Persze minket is hívhatnak hazai ismerőseink, s akkor jönnek csak az igazi (kellemetlen) meglepetések, mivel a külföldön fogadott hívásokért is fizetni kell! Ez azért van, mert aki minket hív, az nem tudja, hogy mi éppen melyik sípálya lejtőit kerítjük hatalmunkba, így őt nem is terheljük, csak az általános hívási díj. Nekünk viszont ki kell fizetnünk az erre meghatározott tarifában szereplő percenkénti összeget. Ez egyébként

minden esetben itthon, forintban, az adott ország pénzneméről – a mobilszolgáltatók közötti egyezmény, és az aktuális valutaárfolyam alapján – átszámítva, utólag történik. Az SMS-ek küldése természetesen kint is pénzbe kerül, fogadásuk viszont ingyenes. A hangposta-szolgáltatás lényegében hasonló az itthon megszokotthoz. Amikor feltétel nélküli átirányítást adunk meg, akkor a megszokott módon hagyhatnak nekünk üzenetet. Feltételes átirányítást választva, viszont amikor éppen egy fekete jelzésű pálya lejtőin síklunk, a hívó féllel egy automata közli, hogy pillanatnyilag nem vagyunk elérhetőek (Utolérhetőtlenek vagyunk a síelésben!). Ebben az esetben a hívónak egy újabb számot kell tárcsáznia, ahol közvetlenül, a telefonunk közbeiktatása nélkül hagyhat üzenetet. Ez azért fontos, mert így kimarad a külföldi mobilcég hálózatának használata.

Amit idáig leírtunk, azt a szolgáltatást nevezik roamingnak, vagy ahogy magyarul hívják: barango-

lásnak. A roamingot bármelyik magyar mobilcég előfizetője igénybe veheti. Nem használhatók viszont külföldön a prepaid kártyák, kivéve a Pannon Praktikum Roamingot. Ez egy olyan előre beszerezhető kártya, amit országátártól függetlenül lehet igénybe venni. Külön hívószámmal rendelkezik, tehát az eredeti kártyánkról erre kell átirányítani a hívásokat. Ezzel lehetséges a hívások fogadása, illetve az SMS küldése és fogadása külföldön is, de hívást nem kezdeményezhetünk.

Talán kiderült, érdemes komolyabban átgondolni, mit is szeretnénk kezdeni külföldön a telefonunkkal. Nem árt kicsit átbogarászni a telefonunk használati utasítását. Ha esetleg nem lennénk tisztában néhány menüpont kezelésével (hívásfogadás letiltása, átirányítás kérése és más effélék), nem árt tréningeket tartani az indulás előtt. Mindezt idehaza cselekedve meg, kint ugyanis nem marad más dolgunk, mint élvezni a napot, a száguldást a sílécek tetején.

Rata

Ország	Szolgáltató	Kódok	Hívás ára Magyarországra/perc Csúcsidőben	Hívás ára Magyarországra/perc Csúcsidőn kívül	Fogadott hívás díja	SMS-küldés díja	Melyik szolgáltatókkal áll kapcsolatban?
Ausztria	A1	A1, 232-01	302 Ft+100 Ft/hívás	302 Ft+100 Ft/hívás	75 Ft+áfa	86 Ft	Westel, Pannon, Vodafone
	One 1800	A one, one, 232-05	258 Ft	258 Ft	75 Ft+áfa	86 Ft	Westel, Pannon, Vodafone
	Max	A max, max, 232-03	198 Ft	198 Ft	75 Ft+áfa	72 Ft	Westel, Pannon, Vodafone
	Tele.ring 1800	A tele.ring, tele.ring, 232-07	197,50 Ft	197,50 Ft	75 Ft+áfa	71 Ft	Westel, Pannon, Vodafone
Franciaország	Itineris GSM	F Itineris, Itine, 208-01	285,30 Ft	178,10 Ft	100 Ft+áfa	50 Ft	Westel, Pannon
	SFR GSM	F SFR, SFR, 208-10	285 Ft	177,50 Ft	100 Ft+áfa	50 Ft	Westel, Pannon, Vodafone
	Bouygues Telecom	Bouygitel, 208-20	223 Ft	157 Ft	100 Ft+áfa	41 Ft	Pannon, Vodafone
Olaszország	Omnitel GSM	I-Omnitel, I-Omni, Omnitel, Omni, 222-10	175 Ft+102 Ft/hívás	175 Ft+102 Ft/hívás	100 Ft+áfa	33 Ft	Westel, Pannon, Vodafone
	BLU GSM 1800	I-BLU, BLU, 222-98	147 Ft+89 Ft/hívás	147 Ft+89 Ft/hívás	100 Ft+áfa	39 Ft	Westel, Vodafone
	TIM GSM	I-Telecom, TIM, 222-01	185 Ft+89 Ft/hívás	185 Ft+89 Ft/hívás	100 Ft+áfa	42,50 Ft	Westel, Pannon
	Wind Tel SpA GSM	I-Wind, 222-98	163 Ft	163 Ft	100 Ft+áfa	29,50 Ft	Westel, Pannon, Vodafone
Szlovákia	Eurotel GSM	Eurotel-SK, ET-SK, 231-02	197 Ft	131 Ft	75 Ft+áfa	33 Ft	Westel, Pannon, Vodafone
	Globtel	SVK GT, 231-01	196 Ft	131 Ft	75 Ft+áfa	32 Ft	Westel, Pannon, Vodafone
Szlovénia	Mobitel	SI-Mobitel, SI-GSM, 293-41	140 Ft	111 Ft	75 Ft+áfa	26,50 Ft	Westel, Pannon, Vodafone
	Sf. Mobil	SI-Mobil, 293-40	140 Ft	111 Ft	75 Ft+áfa	26,50 Ft	Westel, Pannon, Vodafone

Az árak tájékoztató jellegűek és az éppen aktuális árfolyamon lettek átszámítva.

BESZÉLGESSÜNK, DRÁGASÁGAIM!

Remélem, nem felejtkeztek el az újévkor kötelező, a következő évben gazdagságunkat biztosító lencselevesről. Ha jól laktak ezzel az étellel, akkor a pénz már nem is számíthat, itt az ideje tehát szétnéznünk a telefonok felsőbb kategóriájában is. Tesztünk két szereplője más-más egyéniség, egy azonban közös bennük: a prémium kategóriába tartoznak és nem is kifejezetten olcsók.

NOKIA 6210

2000 októberétől szerepel a szolgáltatók kínálatában a készülék, szerencsésebb olvasóink tehát már találkozhattak vele (sőt aki közülük lencsekedvelő, bizonyára a magáénak is tudhat egyet). Ez a nagyon sikeres készülék a 6110-es méltó utódja, formájában és a megcélzott közönség tekintetében is hasonló. Ez a telefon most a Nokia netovábbja, valódi csúcstechnikát megtestesítő termék. Nézzük, miben is nyilvánul ez meg!

Tudjuk, hogy a Nokia tud igen kicsi telefonokat is gyártani (gondoljunk csak a 8210-esre!), de a 6210-es nem mondható miniatúrának. A magassága és szélessége a 6110-essel összevetve szinte nem is változott. A tervezők szerint az ilyen méretű telefonok használhatók a legkényelmesebben, ez az „optimális telefonméret” (129,5x47,3x18,8 mm). A vastagságán azon-

ban szemből a változás, ugyanis laposabb az elődjénél.

A forma egyértelműen elegáns, a színek pedig érdekesek. A telefon „kaméleonszerűen” változtatja a színét, új megvilágításba kerülve más-más színűnek tűnik. Három változata létezik: fekete, szürke és vörös.

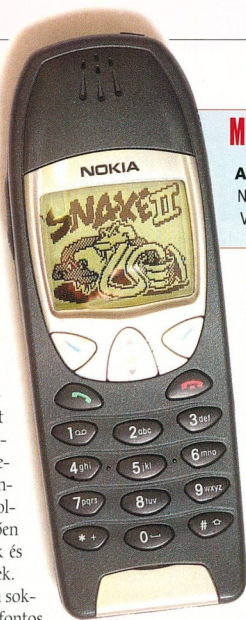
A felhasznált anyagok a tartósság érzetét kelтик, de az

akkumulátor kicsit lötyögött, bár lehet, hogy ez csak a tesztkészülék sajátossága volt. Az antenna, az újabb Nokia modellektől megszokott módon rejtve van, a vételi érzékenységre nem lehet panasz. A kijelző mérete elég nagy (bár kisebb, mint a Nokia első WAP-os készülékének, a 7110-esnek a kijelzője), 96x60 képpont áll rendelkezésre a grafikák és a betűk megjelenítéséhez. A kiírt információk mindig jól olvashatók, köszönhetően az igen nagy betűknek és a kontrasztos kijelzőnek.

Ez a telefon nagyon sokra képes, és ami igen fontos, könnyen kezelhető, jó és logikus felépítésű menürendszerrel. Bevált, jó megoldás a két kék (soft key) gombocskára, amelynek aktuális funkciója mindig a képernyőn alul látható. Nem spórolták le a hangerő-szabályzó nyomógombokat sem, melyek a készülék jobb oldalán találhatók.

A 7110-eshez hasonlóan a készüléknek hatalmas memóriája van. Legfeljebb ötszáz név tárolható (egy névhez több telefonszám és megjegyzés is), az SMS-einket sem kell

Műszaki adatok

Akkumulátor

Normál, Li-Ion, 900 mAh
Vékony, Li-Polymer, 600 mAh

Beszélgetési idő

2,5-4,5 óra
1,5-3 óra

Készletléti idő

55-260 óra
35-170 óra

Tömeg

114 g
100 g

nyelvet nem támogatja, így sajnos ez a funkció használhatatlan (hacsak nem SMS-ezik valaki németül vagy angolul).

A készülék igen nagy adatátviteli sebességre (43,2 kbps) képes. A számítógép-pünkhöz a telefontal vagy kábellel

keresztül, vagy pedig az infravörös port segítségével kapcsolódhatunk. Így lehetőségünk adódik neve, telefonszámok, naptári bejegyzések, valamint képzetenetek, hívócsoport-emblemák (csoportlogók), csengőhangok, hálózatuzezeltelemblémák (operátorlogók), illetve WAP-beállítások küldésére és fogadására infravörös csatlakozón keresztül (kábel nélkül) a kompatibilis telefonkészületek, s a számítógépek között. Sőt a telefont a villanyotesz (notebook) mögé téve (infrával, kábel nélkül) csatlakozhatunk az internetre. WAP-böngésző is van a telefonban, hiszen ha már az alappmodelleket is felszerelik ezzel a tudással, miért pont egy felsőkategóriás készülékből hiányozna? A telefon tartalmaz beépített naptárfunkciót, így az sem baj, ha otthon felejtjük a noteszünket, hiszen kezünkben van egy naptár, melynek tartalmát az előbb említett módon könnyen átvihetjük a PC-nkre. Kényelmes, jó bevált szolgáltatás a profilok közötti választás lehetősége, így könnyedén igazodhatunk a körülményekhez. Ennek és a rezgő hívásjelzésnek köszönhetően a készülék igen diszkrét módon jelezheti a hívásainkat. Negatívumként említhető, hogy a rezgést

keltő vibramotor elég hangos (egy kacska hápogására emlékeztetett a hangja), bár lehet, hogy ez is csak a tesztkészülékünk sajátossága. Az időzónákat automatikusan felismerő beépített órával, ébresztővel, s egy valutaátváltóval ötvözött számológéppel is ellátták (de ez már tényleg szinte magától értetődik). A játékosokról sem feledkeztek meg, négy játék közül lehet választani. Bőséges a csengőhangok választéka, de a termék maximalista vásárlója ügyis egyéni dallamra vágyik majd, melyet a dallamszerkesztő segítségével is készíthet, de persze SMS-ben is érkezhethet a „kotta”.

A hangminőség nagyon jó, tiszta és torzításmentes. Erősebb utcai zajban azonban elég nehezen hallható, mit is zomb a beszélgetőpartnerünk, egy kicsivel nagyobb maximális hangerő talán nem ártott volna.

Az akkumulátor teljesítményére sem lehet panaszunk, a nokiás hagyományoknak megfelelően hosszú készletléti és beszélgetési időre számíthatunk a gyárilag biztosított akkumulátorral is, hátt még a nagy kapacitású áramforrással felvezetett készülék esetén.

MOTOROLA TIMEPORT 250

Egy igen exkluzív készülék, mind a megjelenésében, mind pedig a szolgáltatásait tekintve.

Méretét nézve magasságban és szélességben (illetve tömegben) majdnem egyformák a Nokiaival, de a Timeport egy kicsit vastagabb.

Jelentősebb különbségnek számít, hogy a Motorolát nem belső antennával szerelik, ez kissé megnehezíti a telefon elbújthatóságát a ruházatban. A formatervezés révén igen izlées készírtket vehetünk kezünkbe. A tesztelt telefont szürkés-kékes színbe öltöztették,

Nokia 6210

Ár:	Új Pannon-előfizetéssel	69 900 Ft
	Új Westel-előfizetéssel	74 900 Ft
	Új Vodafone-előfizetéssel	87 499 Ft

olvasás után azonnal törölni, 150 tárolható belülről. Hívócsoportokba sorolhatjuk a neveket (család, barátok, kollégák stb.), tíz számhoz rendelhetünk hangazonosítót, melyet kimondva már hívja is a készülék a névhez társított számot. SMS írásakor segítségünkre lehetne az előjándó (prediktív) szövegbevitel (a telefon egy-két betű után „kitalálja”, milyen szót is szeretnénk írni), de a magyar

amelyen szűrke, műanyag gombokat viselt.

Figyelemre méltó a kijelzője: az úgynevezett Optimax-rendszer a jó olvashatóságot hivatott biztosítani erős és gyenge fényviszonyok között egyaránt. Néha úgy tűnik, mintha a háttérvilágítás állandóan működne, amikor azonban tényleg bekapcsol, akkor lepődünk meg igazán. Kék színben pompázik, amitől nem válik jobban olvashatóvá a kijelző (összehasonlítva a zöld megvilágítással), viszont különlegességet kölcsönöz a készüléknek. A kijelző természetesen grafikus (96x64 képpontból áll), bár a menürendszer inkább a betűparancsokkal, mint kis ikonokkal kommunikál.

A készülék kezelése egyszerű, de mindenképpen szoknia kell annak, aki még sohasem használt Motorola

Motorola Timeport 250

Ár: Lapzártaok még ismeretlen, információink szerint a régi Timeport modellnél valamivel drágább.

telefont. A navigáció a menüpontokban a fel-le billenthető középső és az OK gombbal történik. Ez utóbbival fogadjuk és fejezzük be hívásainkat is. Saját külön gomb szolgál a hangposta felhívására, azt hiszem a C (törlés) gomb funkcióját sem kell különösebben megmagyarázni.

Ezeket és a számbillentyűkön kívül még két gomb van az előlapon, a menü és a gyorsmenü. Ez utóbbiban könnyedén elérhetjük a kilenc leggyakrabban használt menüt, melyeket magunk választunk ki. Itt gondban is voltam, hiszen túlságosan kevésnek bizonyult ennyi gyorsmenühely, ugyanis bőven van mivel kitölteni!

A Timeport memóriája nem kicsi, háromszáz nevet+telefonszámot tudunk a telefonmemóriában tárolni, plusz még a SIM-en lévő számok. A hangtárcsázást ez a készülék is tudja, jó hatásfokkal működik a beszédelfismerése. A telefon bal oldalán lévő „okos gombot” kell csak megnyomunk, majd a mikrofonba mondani a kívánt nevet.

Magát a gyorsmenü pontjait is elérhetjük hangvezérléssel, tehát a kilenc bejegyzéshez rögzíthetünk egy hangmintát. Ez még a hanghívásnál is „vagányabb”. Például, ha az üzenetrögzítőt akarjuk előcsalogatni, csak szólnunk kell (pl. adjuk meg a „rögzítő” szót erre a célra), és már hallgathatjuk is a frissen érkezett üzeneteinket. Ez nem a szolgáltató által biztosított hangposta, a telefonnak külön üzenetrögzítője van (saját magunk kialakította bejelentkezőszóval). Így nem kell bosszankodnunk a magas hangpostahívásdíjak miatt (hiszen fel sem kell hívunk), mégsem maradunk le egyetlen üzenetről sem.

Ennyi hanggal kapcsolatos funkció után már nem is

meglepő, hogy hangjegyzeteket is rögzíthetünk (hasonlóan a diktafonhoz) a telefontal. Nagyon hasznos ez a funkció, hiszen így a legegyszerűbb rögzíteni például egy telefonszámot, amit a beszélgetőpartnerünk mond. A telefon jobb oldalán lévő gombbal indul a felvétel, és összesen három perc áll a rendelkezésünkre.

Ezekből a funkciókból már sejtethetjük, hogy ez a maroktelefon egy igazi „szervező”, hát nyilvánvaló, hogy a határidőnapló sem hiányozhat belőle. Ez infraporton keresztül könnyen kommunikálhat is a számítógépünkkel a készülék. Az információeshűgünk sem marad kielégítetlenül, mivel a WAP egyetlen gombnyomásra feltárul előttünk.

A rezgő hívásjelzés tudathatja velünk a bejövő hívásainkat, üzeneteinket. A gyári beépített csendőhangoknál – valljuk be őszintén –, el tudunk képzelni nagyobb zenei élményt is, de a dallamszerkesztővel javíthatunk ezen a hiányosságon.

Ebben a kategóriában szintén minimális követelmény a számológép: kipipálhatjuk ezt is.

A beépített három játék ismerősnek tűnhet (Hanoi tornyai, Bakkara, Téglá), de az biztos, hogy nem egy másik telefonban találkoztunk korábban velük.

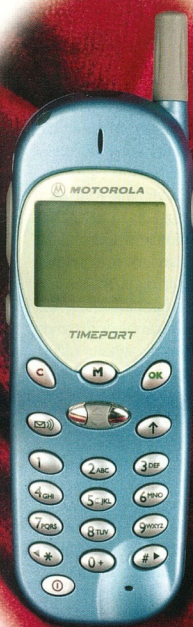
De mi az, amitől igazi egyéniség a Timeport? Az, hogy ez a készülék egy világpolgár, mindhárom frekvencián működő GSM-rendszerben elboldogul, legyen az Észak-Amerikában honos 1900 MHz-es, vagy például az Európában működő 900/1800 MHz-es hálózat. A készülék akkumulátora is ennek jegyében fogant, cserélhető dugaszolóvilláival minden konnektorra csatlakoztatható.

A PÁROS

A két készülék más gondolkodásmódban született, mindkettő más egyéniség, más érényekkel.

A Nokia egy nagyon komplex tudású, könnyen kezelhető készülék, a Motorola pedig a saját üzenetrögzítőjével és hangjegyzetfunkciójával lojba be magát a szívekbe. Mivel üres gyomorral nem lehet jó döntéseket szülni, együtt meg még egy tál lencsét...

Zolnai Balázs

Műszaki adatok

Akkumulátor	Beszélgéti idő	Készenléti idő	Tömeg
550 mAh, Lilon	120–210 perc	80–140 óra	97 g

A NAGYDARAB

SVÉD

Egy készülék sikerét talán még a műszaki paramétereinél is jobban befolyásolja az alakja, a megjelenése. Az Ericsson régebbi, szögletes telefonjai nem igazán jeleskedtek ezen a téren. Ideje volt már a megújulásnak.

A formai megfrissülés hulláma most elérte az alsóbb kategóriát is. Az újonnan belépő modell, az A2618s típusjelzést viselő készülék mindenképpen figyelemre méltó.

A KÜLCSÍN Kézbe véve a telefont azt tapasztalhatjuk, hogy korántsem tartozik miniatűr kategóriába (mérete: 131x51x25 mm). A fogása kényelmes, a nadrágszembünkben viszont már nem lapul meg észrevétlenül. A 140 grammos tömege miatt igazán ingzsebben sem hordhatjuk. Formatervezésének megítélése persze kétség kívül zűlés kérdése, de ettől a modelltől elvitathatatlan, hogy elegáns. Újdonság az Ericssontól a cserélhető elő-, illetve hátlap, így aki ennek szükségét érzi, egyedivé formálhatja készülékét. A könnyű átváltozóképesség nem ment a telefon merevségének rovására, a cserélhető alkatrészek sem tettek recsésre, ropogásra hajlamosabbá a telefont.

A régebbi, Ericsson egysoros olvasófelület (display) is a múlté. Az új modell hatalmas kijelzővel büszkélkedhet, amely négy sorban jeleníti meg a szövegeket. Dicséretet érdemelnek a szép karakterek is.

A BELBECS A kezelőgombok nem okoznak meglepetést, az Ericsson-hagyományt követik: a jobbra-balra (illetve a készülék oldalán lévő fel-le) gombokkal mozoghatunk a menüpontok között. A menürendszer kezelése biztosan nem okoz problémát az újdonsült telefontulajdonosnak sem, hamar megszokható a használata. Bosszantó viszont, hogy lassan reagál a telefon a gombnyomásokra. A bejövő üzenetek menüpontot kiválasztva például akár több másodperc is eltelhet, amíg a kijelzőn megjelennek a kapott SMS-eink (főképp, ha több is érkezett).

Szolgáltatásokban nincs hiány. A készülék kihangosítóval használva jó szolgálatot tesz a hangtárcsázás és a bejövő hívás hangvezérléssel történő fogadása is. A készülék memóriájában száz telefonszámot és tíz e-mail címet tárolhatunk. A hívásvizsgáló funkcióját bekapcsolva, csak arról a legfeljebb tíz számról érkező hívás esetén jelez a készülékünk, amelyet a szűrőlistában rögzítettünk.

Mind a hat profilhoz külön rögzíthetünk beállításokat (csengőhang-erő, hívásvizsgáló stb.), így csak ezek között kell váltogatnunk a mindenkori környezeti viszonyokhoz alkalmazkodva. Az SMS-sablonok alkalmazásával sok billentyűnyomkodástól kímélhetjük meg magunkat. Az Extrák menüpontban is jócskán találunk hasznos funkciókat. Ilyen például az ébresztőtóra, a visszazámláló stopper, a számológép, a játékok, illetve a WAP-böngésző. Ám csak SMS-ben történhet az adatátvitel, nem pedig on-line módon. A „saját menüben” (amelynek tartalmát magunk szerkeszthetjük meg) a leggyakoribb funkciók elérését könnyíthetjük meg.

A tesztelt készülékben a nagy kapacitású, 1400 milliampéras Li-Ion akkumulátor (bővebben a 78. oldalon foglalkozunk az áramforrásokkal) volt, ezzel a telefon majdnem egy hétig bírta egyetlen feltöltéssel kikapcsolás nélkül (elméleti készenléti idő: kétszáz óra, beszélgetési idő: kilenc óra). A standard akkuval a maximális száztíz óra készenléti idő, illetve négy óra beszélgetési idő érhető el.

Az Ericsson A2618s megbízható, ésszerű telefon. Ami igazán hiányzik belőle, az egyedül a rezgő hívásvizsgáló. Ne feledjük viszont, hogy alapmodellről van szó. Igaz, sok – nem éppen alapmodell idéz – extra szolgáltatással.

– ZB –

Hosszas töprengés, vagy éppen egy hirtelen döntés után kiválasztottuk a nekünk megfelelőnek tűnő díjcsomagot. Döntésünket azonban mégsem érezhetjük mindig jónak, hisz egyes időszakban az egyik, máskor pedig a másik fajta előfizetés kínálja a kedvezőbb percdíjakat. Tehetünk-e valamit, hogy egyesítsük a többféle díjcsomag kedvező tulajdonságait?

Játék a díjcsomagokkal

KÁRTYA- ZSONGLŐRÖK

fordulhat az is, hogy éppen a kártyacsere művelete közben hívának minket, amikor egyik számunk sem elérhető.

Maga a rendszeres kártyacsere sem túl kényelmes dolog. Számunkra is igen körülményes lehet (hiszen például gépkocsit vezetve nem biztos, hogy módunk adódik rá). A telefonnak sem tesz igazán jót a napi több kártyacsere (idő előtt elkophat az akkumulátor rögzítő kis szerkezet). Ezeket persze kikerülhetjük úgy, hogy mindegyik kártya külön telefont kap (így a SIM is nehezebben vész el), de valószínű, hogy két telefont hozozna nem kerülhetünk el egy-két szurkálós megjegyzést (főleg, ha éppen egyszerre csörög mindkét telefon...)

Költségnövelő tényező, hogy természetesen több készüléket is kell vásárolni. Megduplázódik a telefonok feltöltésével kapcsolatos kellemetlenség is: valószínű, hogy nem egy időben merülnek le az akkumulátorok, illetve a pre-paid kártyák esetén, az egyenlegük sem.

Nézzük meg, hogy az azonos szolgáltató két kártyájával (tehát kártyafüggetlően telefon esetén is) milyen lehetőségekkel számolhatunk!

WESTEL SZERVUSZ + DOMINÓ

Reggel 8-tól délután 4-ig használjuk a pre-paid Dominót, hiszen ez a havidíjas Szervusz – Westelen kívülre és hálózaton belülre egyaránt 124 forintos – percdíjat hálón kívülre 100, 30-as számot hívva 50 forintra szorítja le. Egy hívószám magadásával is végig elérhetőek vagyunk, hiszen a Szervuszt ingyenesen irányíthatjuk át a dominós számra. Délután 4-től pedig a Szervusz kívül-belül kedvező percdíjait élvezhetjük. Ha sok SMS-t küldünk, választhatunk Domino SMS-t (20 Ft/db), de alternatíva lehet a Domino Marathon, mellyel 11 hónapon keresztül az első tízpercnyi indított hívásunk és 10 elküldött SMS-ünk ingyenes.

PANNON PRAKTIKUM PRIVÁT + PRAKTIKUM PRO

Egy fizetési pre-paid kombináció, tehát nincs havidíj (sajnos, az előfizetéssel együtt járó extra szolgáltatások, mint átirányítás, hívásvárakoztatás, hívás-tartás stb. sem).

Ebben az esetben nem is az a kérdés, hogy mikor melyikkel hívjunk, hiszen

napközben a Pro biztosítja a kedvező percdíjakat (kívülre 80, belülre 56 Ft), csúcsideőn kívül és hét végén pedig a Privát kedvező tarifáit aknázhajtuk ki (kiemelkedő, a hét végi hálózaton belüli 15 forintos percdíjjával). Az átirányításra viszont nincs lehetőségünk, ezért vagy mindkét számunkat meg kell adnunk, vagy pedig csak a csúcsideőben hívások idejére tesszük be a telefonba a Prót (amедгг persze elérhetetlenek vagyunk). Nem árt, ha figyelemmel kísérjük a két kártya egyenlegének alakulását, nehogy egyszerre merüljön le mindkettő megfosztva minket a hívás lehetőségétől.

PANNON MINIMUM + PRAKTIKUM PRO

Hasonlóan a Westel Szervusz + Domino párosához, csúcsideőben a feltöltés Pro adja az elfogadható percdíjakat 18 óra után, pedig a havidíjas Minimum (40 forintos külső-percdíj percdíjjal, illetve a hét végi hálózaton belüli 20 forintos tarifával kímélve magát). Persze, ne feledjük el a havi másfél ezer forintnyi ingyenes beszélgetési lehetőséget sem. Ami azonban ennél fontosabb: itt is elég csak egyetlen hívószámot megadnunk, hiszen a Minimum már biztosítja az átirányítás lehetőségét. Így, amikor ez a kártyánk pihen, akkor is elérhetek minket ezen a számon. Alternatívaként a Minimum helyett választhatjuk a Momentumot is, ami 45 perces ingyenes beszélgetési időt és még kedvezőbb hét végi belső díjakat biztosít.

Még inkább szabadjára engedhetjük a fantáziánkat, ha nem ugyanazon szolgáltató díjsomagjai között keressük (ám továbbra se felejtjük el, hogy kártyafüggetlenül telefonra vagy két készülékre van szükségünk). Alternatíva lehet vidéki használat esetén a 0660 megbízható lefedettségével, valamint a Westel ZöldZóna díjsomagja rendkívül alacsony csúcsideőbeli percdíjával (kedvezményes területről!). A Vodafone-ról se feledkezzünk, főként, ha gyakran hívunk 70-es számot!

Összességében a kétkártyás (esetleg kétkészülékes) telefonálás biztosan nem egyszerűsíti meg az életünket, de egy jó párosítással és okos használattal súlyos ezeket spórolhatunk meg.

A szolgáltatók ügyesen kitalálták a díjsomagok árképzését, ezért is nehéz a választás. A havidíjas előfizetéseknél az alacsony havidíjat magasabb percdíjakkal sújtják és fordítva: a nagy havidíj kifizetése után már könnyebben beszélhetünk alacsonyabb percdíjakért.

Más a helyzet a feltöltőkártyás előfizetéseknél, hiszen ott nincsen havidíj! Itt más szempontok alapján választhatunk: vagy a drága csúcsideő párosul az olcsó csúcsideőn kívüli tarifával, vagy egyforma (nem túl drága, de nem is igazán kedvező) a percdíj mindkét időszakban! Esetleg más tényezők is közrejátszhatnak az árképzésben, mint például az SMS-küldés díja, vagy a nagyon kedvező hét végi tarifa.

A célnk tehát az, hogy ügyesen megtaláljuk a kedvező percdíjakat úgy a csúcsideőben, mint a kedvezményes időszakban. Ezt általában kétfajta előfizetéssel, tehát két SIM-kártyával érhetjük el. Amennyiben készülékünk „kártyafüggetlő” (azaz csak az eladó cég kártyáját fogadja el), akkor csupán az adott szolgáltató díjsomagjai közül válogathatunk. Akkor viszont, ha „kártyafüggetlen” a telefonunk (ez a ritkább eset), máris nagyobbak a lehetőségek, hiszen így már több szolgáltató tarifái közül válogathatunk. Megúszhatjuk a kártyacsereigétést, ha két különböző telefonban van a két kártya (ha pedig 0660-as szereplő is van a párosban, akkor pedig elengedhetetlen a pluszkészülék).

Ilyen egyszerű lenne tehát a telefonálási költségeinket lefaragni? Sajnos nem teljesen, hiszen rövid használat után kiderül egy-két árnyasabb oldala is az „ingázásnak”. Mivel több előfizetésünk, ezért több telefonszámunk is van. Körülményes lehet mindig az összes szám megadása. Megoldás lehet az átirányítás, azaz az éppen nem használt kártyánkra érkező hívást, átirányíthatjuk az éppen aktuális telefonra. ám sajnos erre a feltöltős (pre-paid) kártyák esetén nincs módunk, SMS-ek átirányítása pedig végképp nincs lehetőség. Elő-

A telefonhírmondó
mobil utódai 2001-ben

UTÁNAM A HÍRÖZÖN!

Manapság már egyre több telefon rendelkezik mobil-internet-elérési (WAP) funkcióval. Használója így mindig naprakész lehet, és minden fontos információhoz hozzájuthat (na igen, csúcsidőben nem kevés pénzért). Adódik-e, s ha igen, akkor milyen lehetőségünk van arra, hogy egy régebbi, nem WAP-os készülékkel hasonlóan jól informáltak lehessünk? Körülnéztünk a magyarországi szolgáltatók háza táján, mit kínálnak az információhiányban szenvedő mobiltelefonos társadalomnak!

WESTEL Kétféle szolgáltatás keretében juthatunk információhoz: az egyik SMS formájában küldi telefonunkra az aktuális híreket (Westel+Press), a másik pedig egy telefonszám felhívása után teszi meghallgathatóvá az általunk kért információkat (MegaPress 900). A Westel+Press szolgáltatás igénybevevőtelek különböző kategóriákban juthatunk értesülésekhez: ha már kiolvastuk az összes napilapot, de információéhségünk még mindig nem csökkent, további közéleti hírekhez, időjárás információkhoz, sporthírekhez stb. juthatunk ebből a forrásból, de akár lapszemlélt és időjárás adatakat is kérhetünk. A lekérdezés ropant egyszerű: egy SMS-t kell küldeni (ugye, ez már senkinek sem okoz problémát???) a 900-as telefonszámra, amiben csak az általunk igényelt információ kód-szavát kell megadni (pl. HIR – aktuális hírek, FOCI – a labdarúgás érdekesebb hírei, AUTO – az autósport legfrissebb hírei stb.). Persze, ez minden alkalommal egy SMS árba kerül ne-

künk. Amennyiben hosszabb távon szeretnénk igénybe venni a szolgáltatást (és miért ne tennénk, hiszen nem kerül több pénzünkbe), a kód-szó elé egy + jelet kell írni. Ezzel nem a legutóbbi hírt tudjuk lekérdezni az adott témában, hanem feliratkozunk egy listára, amelyről egy hétig megkapjuk az adott témákör összes hírt. Az egyes témakörök más-más számú SMS-t jelentenek, átlagosan 4-5 érkezik naponta. Természetesen egyszerre akár több témára is feliratkozhatunk, de persze csak külön-külön SMS-ben. A MegaPress 900 szolgáltatás igénybevételehez a Westel hálózatának 8000-900-as telefonszámát kell tárcsáznunk. Ezután egy menürendszer központjába érkezünk, ahol el-szorolják, melyik billentyűvel, milyen hírt hallgathatunk meg. A MenüÁsszal rendelkező előfizetők ennek a hívásnak a költségét meg-sporolhatják: náluk a MegaPress menüpont kiválasztása után legördülő listából közvetlenül az adott hírcsoport hívható. A MegaPress szolgáltatás egyébként más szolgáltató hálózatából is igénybe vehető (a Pannonnól ki is próbáltuk). Ezekben az esetekben a +36308000900 számot kell tárcsázni.

0660 Szép lassan bővül Hatvanék szolgáltatásainak listája, ugyanis a Westel és a 0660 között december 1-jén létrejött megállapodásnak kö-

szönhetően a 0660 előfizetői is használhatják a Westel+Press infoSMS szolgáltatást.

A Westelnél megszokott módon lehet híreket lekérni vagy a listákra feliratkozni. A friss híreket például az 500-900-as számra küldött +HIR tartalmú SMS-sel lehet megrendelni egy hétre.

PANNON GSM A szolgáltató csak az SMS-ben küldött híreket kínálja, a szolgáltatás neve: PannonIndex. Működése sokban hasonlít a Westel+Press működésére, itt is SMS-t kell küldeni a PannonIndex hívószámára, a 9000-749-re (figyelem, ilyenkor nem szabad a +3620 vagy a 0620 előhívó számokat tárcsáznunk), a küldött szövegben közölnünk kell, milyen hírekre is vagyunk kíváncsiak. Sajnos nincs lehetőség hosszabb időre szóló regisztrációra, minden lekérdezés egy-egy SMS árba kerül. Egy hír viszont gyakran hosszabb (hiszen az MTI híreiről van szó), mint az egy SMS-ben küldhető maximális 160 karakter, ezért ne lepődjünk meg, ha két üzenetet is kapunk egyetlen lekérdezésre. Amikor egy hír tovább folytatódik a következő üzenetben, akkor azt a Pannon egy + jellel jelzi az aktuális szöveg végén. Azt, hogy milyen információt kérünk, kódszámok vagy kódszavak segítségével adhatjuk meg. Például a sporthírekhez vagy a 7-es számot

Téma	Kódszó
A legfontosabb közéleti hírek	HIR
Lapszemle az országos napilapokból	UJSAG
Pletykák, érdekességek	SZINES
Bűnügyek, balesetek, katasztrófák	KRIMI
Eredmények, gólok, átigazolások a futballban	FOCI
Sporthírek, eredmények	NAPISPORT
Forma-1- és rallyhírek	AUTO
Budapesti napi időjárás-jelentés	METEO
Ötnapos előrejelzés (országos)	METEO5
Rendőrségi sebességmérések helyszínei (Bp.)	TRAFBP
Szerencsejátékok eredményei	OTOS, HATOS, HETES, KENO, TOTO
Viccek	VICC
Horoszkóp	HALAK, IKREK...
Ha az általunk lekérdezett témákat szeretnénk megtudni	LISTA

Teljes lista: www.westel900.net

vagy az SPO kódszót kell elküldeni, de ehhez még további menüpontok számát is mellékelni kell (pl. a foci kódszáma: 2). Az üzenet szövege tehát így fog kinézni: 7 2 vagy SPO 2. A Pannon egyébként ezen a szolgáltatáson keresztül csengőhangokat és képzüneteket is küld, a lekérdezés után. Az egyes főbb menüpontokat a táblázatban közöljük, az alponctok közé tételétől viszont, annak nagy terjedelme miatt eltekintünk. Segítségként annyit hozzátesszünk, hogy az egyes főbb menüpontok után 1-es számot küldve, többnyire a választható témákról kapunk listát. A

PannonIndex szolgáltatás csak a PannonGSM hálózatából vehető igénybe.

VODAFONE A társaság nem rendelkezik ilyen információk szolgáltatással, de a Westel megáPress elvileg ebből a hálózatból is elérhető. A cég közléséből megtudtuk, többek között a hírszolgáltatást kiváltandó kerül bevezetésre a WAP-rendszer. Mindenki tehát, akinek a telefonszáma 70-nel kezdődik: WAP-ra fel!

Valószínű, hogy a WAP teljes elterjedésével ez a szolgáltatás majd a háttérbe szorul, addig viszont nem lehet megkérdőjelezni létjogosultságát. Még a mobilinternet rohamos fejlődése mellett is juthat szerep ezeknek a hírforrásoknak, hiszen az SMS ára nem olyan jelentős költség, mint a WAP-é. Utóbbinál ráadásul az adott hír megszerzése esetenként több időt is vehet igénybe. Az információ gyors megszerzése pedig a mai rohanó világban létkérdés lehet...

- Rata -

Generációváltás,
de nem forradalom

SZÉP ÚJ MOBILVILÁG

A Nokia üzletfejlesztési igazgatójával, Kádas Endrével a mobiltelefon múltjáról, jelenéről és jövőjéről beszélgetünk. Kíváncsiak voltunk, hogy milyen változások előtt áll a mobilkommunikáció, lesznek-e olyan elérhető szolgáltatások, amelyekről ma még csak álmodni tudunk vagy továbbra is inkább beszélgetésre használjuk a készülkeinket.

– Ahhoz, hogy a jövőről beszélhessünk, ismernünk kell a múltat. Foglaljuk néhány szóval össze, hogy hogyan is jutott el a mobiltelefon a mai szintre!

– Az ember alapvetően társas lény, igényli azt, hogy a kommunikáció „időtől és helytől függetlenül” megvalósuljon. Ebben hozott nagyot a mobiltelefon. A technológia, amely az ilyen kapcsolattartást lehetővé tette még analóg rendszerű volt, ezt nevezzük az első generációnak. A második generációs hálózatok már digitálisak, de még mindig a szóbeli információcserére tervezték őket.

– Mi az, ami kényszeríti a változást? Hiszen a fő cél, a beszélgetés szabadsága lehetővé vált.

– Most egyfajta társadalmi változás előtt állunk. Úgy tűnik, hogy a társadalom az „erőforrás alapú” helyett egy „tudás alapú” társadalommá alakul át. A tudás lesz az, s nem a nyersanyagok, ami a profitot hozza. Mivel kezdődött az egész, mi a változás motorja? Az internet. Egyre több olyan információ található meg rajta, amely nemcsak egy adott közösség, hanem bárki más érdeklődésére is számot tart. Ebben kapcsolódik a mobiltelefonához, hiszen ezeket a fajta információkat, ezt a fajta tudást szeretnék az emberek akár útközben is hármikor igénybe venni és hasznosítani. A tudás hatalom, aki jobban informált, az jobban és könnyebben meg tudja valósítani az életcéleit. Gondoljunk csak az álláslehetőségekre, de említhetnénk ma-

gát a kapcsolattartást, barátságok kialakulását is.

Hogy ennek a tudáshalmaznak az elérését valóban időtől és helytől függetlenül megvalósíthassuk, ahhoz egy olyan technikai háttérrel kell létrehozni, ami túllép a kifejezetten hangátvitelre tervezett hálózatok biztosította lehetőségeken. Megalkotásakor már a GSM-szabványban is rögzítettek olyan lehetőségeket, amelyek bizonyos korlátozott adathozzáférést tettek lehetővé.

Az úgynevezett „két és feledek” generációs rendszereknél a telekommunikáció mellett az adatkommunikáció is lehetővé válik, ugyanazokkal a lehetőségekkel, mint például egy irodai számítógép előtt ülve, ahol egy bérelt vonalon keresztül állandóan kapcsolatban vagyunk az internettel, s ha szükségünk van információakra, akkor hozzáférhetünk. Miként az irodában a számítógépünk, ugyanúgy a mobiltelefonok is az internet részéivé válhatnak. A technológia útja nem forradalmakon, hanem folyamatos fejlődésen vezet keresztül, azaz a második generációs (például GSM) rendszer föl-készíthető az új feladatokra, és ez át-vezet a fejlettebb, harmadik generációs rendszerekhez.

– Más tényezők nem játszhatnak szerepet az újabb generáció bevezetésének felgyorsításában?

– Egy országnak a frekvenciákkal való gazdálkodás is nagyon fontos feladata. Maga a rádiófrekvenciás spektrum korlátozott. Magyarorszá-

gon a mobiltelefonja hatalmas fejlődés előtt áll. Sok országban, mint például Finnországban ez már bekövetkezett. Ott közel 80 százalékos a lefedettség, gyakorlatilag mindenkinnek van már készüléke. Ahhoz viszont, hogy kiszolgálhassuk ezeket a tömegeket, frekvenciára van szükségünk. A harmadik generációs mobilrendszerek kifejlesztésekor a frekvenciák hatékonyabb kihasználását is szem előtt tartották. A szolgáltatók most az 1800-as frekvenciával szabad kapacitáshoz jutottak, ez az, amikor majd a nagyobb sávszélességet igénylő alkalmazások (például videotelefonálás) realitássá válnak, önmagában nem lesz elegendő. Ennek okán egyrészt továbbfejlesztik saját hálózatukat, jobban sáfárkodva saját frekvenciáikkal – ez a két és feledek generáció: EDGE, illetve GPRS, HSCSD – de szükségük lesz arra is, hogy a harmadik generációs tenderen is induljanak. Így újabb frekvenciák, a frekvenciákat jobban kihasználni képes, a felhasználóknak nagyobb sávszélességet nyújtó technológiára alapozva tudják majd – még inkább értéknövelő – szolgáltatásaikat eljuttatni hozzánk.

Ez tehát a logika: egyrészt az igények, másrészt pedig a szükséges erőforrások követelik meg a változtatásokat.

- A WAP-pal, mint már rendelkezésre álló szolgáltatással mi fog történni?

- Ezt az SMS karrierjéhez szoktam hasonlítani. Egy évvel a GSM-szolgáltatás beindulása után a szolgáltatók már lehetővé tették SMS küldését, viszont érdekes módon ezt alig használta valaki. A technológia megvolt, csak éppen a tömeges társadalmi igény nem volt még jelen. Talán azért, mert a mobiltelefon nem került olyan felhasználói réteg kezébe, aki ezt saját hasznárára tudta volna fordítani. Most jutottunk el abba a fázisba, amikor az ifjúság is megengedheti magának, hogy mobilja legyen, és ők azok, akik ezt a szolgáltatást már természetes módon használják hangtalan kapcsolattartásra. Ez fog történni szerintem a

WAP-pal is, egyre több típusú készülék kínálja ezt a lehetőséget, és azok, akik ezt hasznosnak tartják, elkezdik majd használni. Viszont egy másik feltételnek is teljesülnie kell, azaz értékes információkat, szolgáltatásokat kell elérhetővé tenni. Arra számítok, hogy a csomagkapcsolt technológia (GPRS) megjelenése a

mobil távközlésben a WAP reneszánszát indítja majd el.

- Sokat hallani mostanában az e-commerce-ről. Az elektronikus kereskedelem milyen jövő előtt áll hazánkban? Van-e, lesz-e rá igény?

- Az igény, hogy az e-commerce szolgáltatások maroktelefonról is elérhető legyenek, már itt van. Egyre több úgynevezett m-commerce megoldás születik, akár már árukat is rendelhetünk WAP-os mobiltelefonnal. Rendelkezésre állnak a megfelelő szerverek, az átviteli csatorna biztonságos. Ami megoldásra vár – és ezen dolgozik gőzerővel az összes szereplője ennek a piacnak, így a mobiltelefon-gyártók is –, hogy miként lehetne azonosítani az ügyfelet egyszerűen. Olyan eszközökkel kellene ezt elérni, amelyek már amúgy is bevettek a mindennapi életben (például a bankkártya felhasználása a mobiltelefonokban). Tehát egy

olyan irányban haladunk, ahol a jövőben a mobiltelefonnak integrált részét fogja képezni a hitelkártyánk, ami gyakorlatilag on-line rendeléseket vagy akár szupermarketben való fizetéseket fog lehetővé tenni.

Az on-line szolgáltatások között (gondoljunk például a WAP-ra) már most vannak banki szolgáltatások. Ezek előfutárai az SMS-szolgáltatások (például minden bankkártyáról történő fizetés után értesítést kapunk egy SMS-ben).

Ez fordított irányban is elképzelhető: SMS-ben vagy WAP-on át is utalhatunk pénzt. Am ehhez még egy lépés szükséges, az, hogy azonosíthassam magam. Ez eddig jelszavakkal történt. Ez már a mai WAP-os alkalmazásokkal is lehetséges, ám amikor a bankkártya – maga a chipkártya – bekerül a mobiltelefonunkba, akkor nem kell majd jelszót megadni, mégis teljesen

biztonságosan tudunk átutalni pénzt, vagy vásárolni.

- Vajon mikortól élvezhetjük majd az új mobilkorszak gyümölcseit?

- Nemrég jelentettük be a kommunikátorunk újabb változatát, amely képernyőjén már videoklippeket nézhetünk majd, az internetet akár 43,2 kbit/s sebességgel színesben böngészhetjük, dokumentumainkat Word és Excel kompatibilis formában szerkeszthetjük és továbbíthatjuk, de akár prezentációkat is megjeleníthetünk, digitális kameránkkal készített albumainkat tárolhatjuk és továbbíthatjuk, vagy játszhatunk szabaddíonkben. Természetesen rendelkezésre áll az elektronikus kapcsolattartás összes formája a kihangsúlyozott telefonálástól az elektronikus levelezésig. Ez a termék, amely az üzletekbe az év első felében kerül, előfutára azoknak a lehetőségeknek, amelyeket a harmadik generációs hálózatok tesznek majd hamarosan lehetővé az új évezred küszöbén.

Zbalázs

IGÉNYTELEN RABSZOLGÁK?

Egy mobiltelefon csak addig mobil, ameddig rendelkezik a használatához szükséges energiával. Amikor ez elfogy (már pedig Murphy szerint ez akkor szokott bekövetkezni, amikor a legnagyobb szükségünk lenne rá), a telefon már csak egy fölösleges súly a zsebünkben. Mi az, ami erről az életető energiáról gondoskodik? A híres-hírhedt áramtár, az akkumulátor!

AKKU-FORMÁZÁS

A Ni-MH akkuk esetén az új akkumulátort célszerű az első két-három alkalommal hagyni teljesen (a kikapcsolásig) lemerülni. Ezt követően pedig (lehetőleg kikapcsolás állapotban) 14-16 óra hosszat egyfolytában tölteni. Ez az úgynevezett akkuformázás, amely során az energiatárolás elnyeri a teljes kapacitását. Hasznosságáról megoszlanak a vélemények (általában a kezelési könyvek nem is térnek ki rá), ártani azonban biztosan nem árt! A Li-ion akkuk esetén erre a procedúrának nincs semmi szükség.

A telefonokban használatos akkumulátorok főbb fajtái:

NIKKEL-KADMÍUM (NI-CD)

A mobiltelefonok első nemzedékét ilyen akkuk látták el árammal. Jó tulajdonságai ennek a típusnak, hogy nagy csúcsteljesítmény leadására képesek, könnyen, gyorsan tölthetők, olcsók és nagy az élettartamuk. Pontosabban éppen ez a sarkalatos pont, hiszen használatuk némi odafigyelést igényelt.

Hajlamosak voltak ugyanis az úgynevezett „memóriaeffektusra”, vagyis a nem teljes feltöltésekből és nem teljes lemeríté-

sekből adódó kapacitás-, illetve élettartam-csökkenésre. Az ilyen akkunál fontos, hogy kerüljük a még nem lemerült állapotra való rátöltést. Várjuk meg, ameddig a telefon annyira lemerül, hogy magától kikapcsol, és csak ezután kezdjük el a töltést, egészen addig, ameddig teljesen fel nem töltődik! Amikor erre nincs módunk, akkor havonta tartunk egy-két edzést az akkumulátor számára: merítsük le teljesen, majd töltsük fel! Kerülünk kell az akku rövidre záráásával (negatív és pozitív pólusainak összekötésével) történő lemerítést, ugyanis ez könnyen tönkrementelhez vezethet.

NIKKEL-MÉTÁLHIBRID (NI-MH)

A mai alsó és közép kategóriás telefonokban gyakran találunk ilyen áramtárakat. Nagyobb kapacitással bírnak, mint azonos méretű nikkeldkadmium társaik és kevésbé hajlamosak a „memóriaeffektusra”, bár ezeknél sem árt időnként (1-2 havonta) tréningeztetni. Sajnos az élettartamuk rövidebb, mint az előző típusé és drágábbak is.

LÍTIUM-ION (LI-ION)

Az akkumulátorok új generációjához tartozik. Jellemzője a kis súly, a nagy kapacitás. Szerencsére számukra nincs semmilyen „edzéstervre” szükség, úgy tölthetjük és merít-

hetjük ezt az akkut, ahogyan csak akarjuk, bár, ha tehetjük, kerüljük el a „csontra” kimerítést. Annak, aki főként autótészlemben használja a telefonját, ilyen rendszerű akkumulátor beszerzése ajánlatos, hiszen ilyen igénybevétel esetén a nikkelmétálhibrid akku élettartama igen csak megrövidülne. Sajnos ez a technológia meglehetősen drága, ami meg is látszik az ilyenellátott telefonok árán.

LÍTIUM-POLIMER (LI-POLYMER)

A legújabb generáció. Csak néhány felsőkategóriás készülékben találkozhatunk velük. Működésben, energiatárolási tulajdonságokban gyakorlatilag megegyezik lítium-ionos társaival. A különbség az, hogy a lítium-polimer akkumulátoroknál nincs folyékony elektrolit, ezért nem kell kemény, vastag burkolat. Helyette speciális polimer választja el a cellákat, amelyek felhasználásával nagyon könnyű akkukat lehet készíteni.

Összességében elmondható, hogy az akkumulátorok (főként a korszerűbb típusok), túl sok babusgatást nem igényelnek, de egy kis odafigyelést hosszú élettartamukkal hálálhatnak meg.

LAKJUNK MOZIBAN?

Amióta a videó létezik, lényeges a különbség a moziban és az otthon megtekintett filmek között. A helyzet azonban határozottan változik. A moziban és a házimoziban átélte filmélmény egyre jobban közelít egymáshoz – és a tökéleteshez.

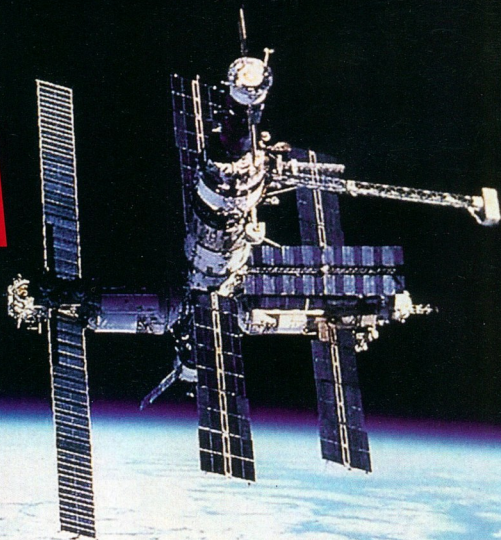
A tévécsatornák egyre inkább felfedezik maguknak az internetet. Persze nem felvásárolni, hanem használni akarják: be kívánják fogni a hálót is az információ továbbítása érdekében. A közönség egyre nagyobb részét ugyanis az internetről kell visszacsábítani a televízióhoz.

BEFOGJÁK A HÁLÓT

EZERELEGY CSATORNA MESÉI

Egy digitális műholddekvével megnyílik a mesés égbolt. Több száz kódolatlan csatorna közül választhatunk, de előfizetői kártyák segítségével akár ezeregy éjszakán át sem kell kétszer nézni ugyanazt a csatornát.

EZEREGY CSATORNA MÉSÉI

Akár ezeregy éjszakán át is más és más tévécsatornát élvezhet, aki akar, ha digitális műholdvevővel rendelkezik. A szabadon nézhető adások mellett rengeteg kódolt műsor is bővíti a kínálatot.

Előbb-utóbb a „műholdvevő” a „digitális műholdvevőt” jelenti majd, hiszen a jelenleg még analóg berendezéssel fogható csatornák száma kétségtelenül csökken. Egyre több tévéállomás választja ugyanis az olcsóbb és több szolgáltatást kínáló digitális műholdakat. Vagyis az analóg technika

főlött lassan eljár az idő, de nem kell azonnal a sutba dojni az ilyen készülékeket, jó pár éven át lesznek még használhatók.

Hogy miért terjed a digitális technika? Mert jobb minőségű, és mert olcsóbb. Olcsóbb, mert az analóg műholdakon egy transzponderen (nevezük ezt műhol-

das csatornának) egy tévéadás fogható. A videojellel, a képpel lehet ugyan több hangcsatornát továbbítani (gondoljunk például az Eurosportra, amely több nyelven is nézhető, vagy a tévéadások hangja mellett továbbított rádióadásokra), de a műszaki lehetőségek össze sem hasonlíthatók a di-

STRONG SRT 4350 CI
digitális műholdvevő
Ára: 83 250 Ft

SATSYSTEM, Budapest
XIV., Fogarasi út 14.

gítális műholdéval. Az ára sem, hiszen egy tévéállomásnak egyedül kell kifizetnie egy analóg transzponder bérleti díját, míg ha digitális műholdon fogható az adása, akkor több tévétársasággal osztozhat. Ott ugyanis 4-5 tévé-műsor is elfér egy digitális transzponderen. Hát ezért lesz fokozatosan kevesebb az analóg adás.

A digitális készülékekért ma még a többszörösét kell kifizetni, mint az analóg műholdvédekért. A Klikk decemberi számában épp az analóg berendezésekről írtuk, hogy a földi sugárzású adások vételére alkalmas antennával és szelvényekkel együtt 30 ezer forint alatt van az áruk. Nos, a digitális műholdvédek, például a képünkön is látható STRONG SRT 4350 ára 83 250 forint. Havi díja azonban ezeknek a készülékeknek sincs, tehát – a különböző előfizetési csomagokkal együtt – hosszabb távon ez is behozza az árát.

De mit is kezdjen az ember ezernyi csatornával? (A digitális műholdvédekön rendszerint 1000-1200 tévéállomást lehet beállítani.) Hát, a kérdés jó, hiszen ennyi csatornát úgysem lehet nézni. Még beállítani is sok. Ezért is veszi le ezt a terhet az ember válláról a gép. Mindegyik készülék tudja azt, hogy önműködően megkeresi és elraktározza a fogható csatornákat, nekünk már csak ámulni (és bámulni) kell.

Természetesen a beállításokat magunk is elvégezhetjük, csak

Hangolj rám!

Nem nehéz, de nem is egyszerű feladat egy tévéállomás behangolása a digitális műholdvédekön. A tévéhez csatlakoztatott készülék kényelmes menürendszerrel kínál fel, amelynek először is a nyelvét kell kiválasztanunk, majd eljutnunk a csatornák kézi beállításához. Ennél a pontnál több adatot kell megadnunk:

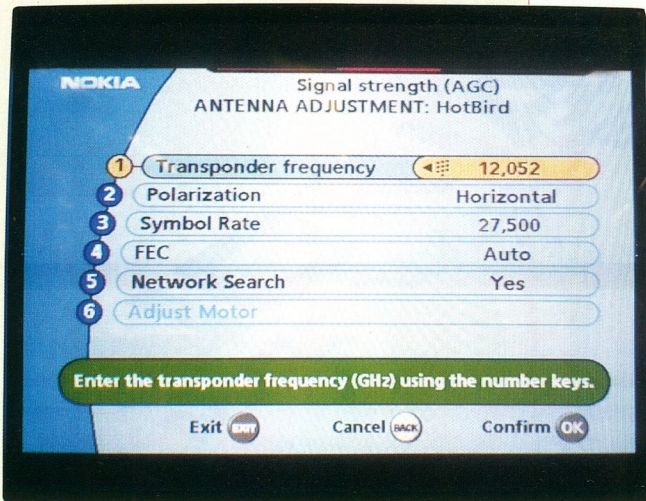
Frekvencia – általában GHz-ben

Polarizáció – V/H (vízszintes vagy függőleges)

SR (Symbol Rate) – Ms/sec (letöltési sebesség)

FEC (Forward Error Correction) – hibajavító képesség (tört szám)

A vevőfej ugyanaz: az analóg és a digitális jeleket ugyanazok a fejek fogadják

Kézi beállításra akkor lehet szükség, ha a berendezés nem tölt le egy állomást, mert megváltoztak bizonyos sugárzási paraméterek, műszaki adatok, és a műholdvévő szoftvere csak a régi adatokat ismeri fel. Ilyenkor, ha tudjuk a szükséges adatokat, akkor a megfelelő menüpontban minden beállítást elvégezhetünk.

nem biztos, hogy ehhez minden adat a rendelkezésünkre áll (lásd keretes írásunkat.)

A hatalmas mennyiségű televízióállomás fogadására az teszi képessé a digitális műholdvevőket, hogy rendszerint két parabolaantenna csatlakoztatható hozzájuk, darabonként két-két vevőfejjel. Ezek a nagy sávszélességű fejek egyébként ugyanolyanok, mint az analóg berendezéseknél. Ezeknek a dolga ugyanis csak a jelek vétele, a jelek értelmezése pedig a vevőkészüléké. Analóg vevő az analóg jelet, a digitális pedig a digitálisat érti meg.

Ha valaki nem elégedett a négy műhold vételének lehetőségével,

Magyar digitálisok

Vannak magyar adások is, amelyeket a digitális műholdvevőkkel lehet fogni. Például ezek esetében rendszerint több okból is a kézi beállítás útvesztőjéhez kell folyamodni, mivel az AMOS műholdon sugározott adásokat a berendezések szoftvere kódoltnak értelmezi, így nem tölti le őket, holott szabadon fogható adásokról van szó. A másik ok a kézi beállítás mellett az, hogy az AMOS műhold rendszerint nincs beprogramozva, hogy a berendezés automatikusan keresse az azon lévő adókat. Az Antenna Hungária által sugározott digitális csomagban látható a Magyar ATV, a SATELIT, a Filmmúzeum kísérleti adása, és a MiniMax is.

– mondjuk, csak néhány százat talál a beígért ezernyi helyett. Ilyenkor ugyanis csak az úgynevezett „free-to-air”, azaz szabadon fogható, vagyis kódolatlan adások láthatók. Ezeknek a vételéhez másra is szükség van. Modu-

A 30–40 ezer forint értékű modulok az Astra és a Hotbird, valamint a Thor és az Intelsat műholdon fogható egyes külföldi programcsomagok vételét teszi lehetővé – persze csak a hozzájuk megvásárolandó előfizetői kártyával

NOKIA MEDIA MASTER
 digitális műholdvevő
 Ára: 124 900 Ft

felszerelhetet forgatóberendezést is. Ez az elektronika számos különböző helyzetbe állíthatja, pozícionálhatja a parabolaantennát (innen a neve: pozicioner), aminek következtében a vevőfej mindig másik műholdról kaphatja a jeleket. Ilyen forgatóberendezés egyébként analóg műholdvevőkhöz is szerelhető.

A digitális műholdvevő beállítása után (ami tehát történhet automatikusan és kézi vezérléssel is) senki ne essen kétségbe, ha – végigpásztázva az összes csatornát

lokra és kártyákra. De ezektől senki ne rettenjen vissza.

Nem rendkívül bonyolult műszaki művelettel alkalmazható eszközökről van szó, hanem egy vékony meg egy még vékonyabb lapocskáról (amelyekben egyébként bonyolult elektronika található, de az minket nem érint). A vevőkészülék elejének lehajtása után ugyanis észrevehetünk két nyílást. Ide kell behelyezni mindkét lapocskát. Az egyik tulajdonképpen a dekóder, a másik pedig az előfizetés.

együtt. A modulok és kártyák nélkül tehát csak néhány száz tévéműsor nézhető szabadon a digitális műsorszóró műholdakon. Mivel ezek az előfizetéseket Magyarországon egyelőre nem egyszerű beszerezni, csak azért tettünk rólok említést, nehogy valaki az új készülék vásárlása után látva az előlap alatti nyílásokat azt gondolja, valami még hiányzik a berendezésből.

Udvarhelyi Tibor

**MINDEN, amit csak
a játékkonzolokról
tudni érdemes...!**

dreamcast
playstation
nintendo 64
playstation 2
gamecube
xbox

**Játékismertető, hírek, előzetesek,
végigjátszások, csalókódok!**

108 oldal, 100 oldalas könyv, két A2 poszter!

**Keressz az újságárusoknál,
bevezető áron most csak:**

644 Ft

A rádiózás és a televíziózás új korszaka

A KÖRÚTI NINDZSA ÉS AZ ESTI MÉRLEG

Szinte egy időben kezdte meg műsorszolgáltatóját az első hazai webrádió, és került fel egy magyar tévécsatorna az internetre. A világháló segítségével a világ bármely táján fogható az Indexradio.hu és a SATeLIT.tv műsora.

A kizárólagos magyar tulajdonban lévő szórakoztató- és hírtélevízió egy hónapos próbaidő után november 1-jén kezdte meg a rendszeres sugárzást, amelyet az Amos 1 műhold továbbít a

nézők felé. Az üzemeltető TV egy Kulturális és Műsorszolgáltató Rt. megállapodott a kábeltévé társaságok szövetségével, és ennek köszönhetően műsora már a sugárzás első napjaitól több százezer magyar háztartásba jutott el. Szerződést kötöttek a határainkon túli erdélyi és szlovákiai kábelhálózatok vezetőivel is, s ennek révén az ezredfordulóra közel nyolcszázezer magyar háztartásban élvezhetik műsoraikat.

A társaság programigazgatója szerint, nagy figyelmet kívánnak for-

dítani az internetes lehetőségek kihasználására, portáljukat – a Webconsult cég támogatásával – folyamatosan korszerűsítik. A nézőket erőteljesen bevonnák a programokba, egyik sorozatunk folytatásai megírásában is számítunk rájuk. Megbízható és kiszámítható televíziót szeretnénk, amely családtagként van jelen az otthonokban. Jelszavunk is úgy szól: a harmadik évezred családi televíziója – fejtette ki Jankai Béla, aki maga is tulajdonos a részvénytársas-

ságban. Vele együtt hat magánszemély birtokában áll a cég.

A televízió vezetői a végleges műsorstruktúra elkészítéséhez a kábelcégek képviselőit hívták segítségül, annak érdekében, hogy ne csak technikailag, hanem tartalmilag is újat nyújtsanak. A hazai kínálatból idéj hiányzó programokkal kívánnak jelentkezni. A VIII. kerületi stúdióiban működő televízió saját hírstábjában óránként készít hírműsort, este kilenckor pedig egy húszperces híradót – az Egyenleget idéző – Esti Mérélg címmel. Délután 6-tól kétórás szórakoztató magazinműsort vetítenek, de rendszeresen szerepel majd a kínálatban színházi közvetítés és kulturális háttérműsor is. A televízió kommunikációs igazgatója elárulta: tárgyalásokat folytatnak külső gyártókkal, ám számos műsort maguk fognak készíteni – tette hozzá Csipka Erzsébet.

Aki ellátogat a www.satelit.tv címre, a Live jelzésre kattintva betekinthez a csatorna programjába. Ehhez esetenként a www.realplayer.com címről még le kell tölteni a díjtalan Basic8 médialejátszót, és máris szólnak a kiválasztott klipek, láthatók a filmek és a talkshow-k. Azt az elvet követik, hogy az esti mozi köny-

hajhúzását nélkülöző korrek tájékoztatás – emelte ki Várnai Iván.

Az Indexradio kerekén egy hónap-pal később, éppen a magyar rádiózás 75. évfordulóján, december 1-jén indult azzal a – nem titkolt – szándékkal, hogy új korszakot nyisson a honi rádiótörténetben. A kizárólag interneten elérhető új médium a nap 24 órájában sugároz, és létélés nélkül lehet hallgatni. Létrehozza az az Index, amely 12 milliós havi oldalletöltésszámával és napi több mint száz ezer látogatójával a legolvasottabb magyar portál.

A folyamatosan frissülő hírek, információk és háttérműsorok mellett sport-, autós-, divat- és mozimagazinok, interaktív talkshow-k szórakoztatják a hallgatókat, nézőket. Megalkothatja mindenki a saját műsorát, összeállíthatja délelőtti zenerovatát, válogathat a dzsessz, a klasszikus, az elektronikus és popzenekből, melyek külön-külön oldalakon hallgathatók meg. Minden számról meg lehet tudni a címét, az előadóját és a kiadás évét, valamint hogy melyik lemezen jelent meg. A nyolc állandó és negyedszáz külsős munkatársból álló cég ügyvezetője azt tartja a legfontosabbnak, hogy az adásokhoz kapcsolódó interaktív beszélgetőcsatorna segítségével vitába szállhatnak a hallgatók egymással vagy akár a műsorvezetőkkel is. Egyzserre körülbelül 300 ember „foghatja” az adást, naponta pedig mintegy ötezer látogatóra számítnak – bizakodott Falus Dániel.

A műsorokat rögzíteni ugyan nem lehet, de a hatalmas archívumból naponta új meséket, dalokat és szövegeket lehet végighallgatni és megnézni. Igen, nem tévedés, nézni is! Különlegessége ugyanis a rádióknak – tudtuk meg Marinka Csaba kommunikációs igazgatótól –, hogy minden műsorához olyan képi információt közöl, amely teljesebb teszi az élvezetet, s így valóban úttörőnek számít a rádiózás történetében. A stúdiókban elhelyezett webkamerákon keresztül a hallgatók képet kaphatnak a műsorok készítéséről is.

Sterk Barbara főszerkesztő elmondta, hogy a műsorok vezetői, alkotói közt találjuk Nagy Kriszta festőművészt (alias Tereskova), Badár Sándor filmszínészt, Spitzer Györgyi

Soma és Bárdos Deák Ágnes énekesnőket, akik szokatlan és kötetlenebb műsorokban sokkolják, kapcsolják ki, nevetetik meg hallgatóikat, bálmulókat. Soma Mi, a pasik és a szex címre hallgató műsorában önismereti beszélgetéseknek lehetünk tanúi, csemegezhethünk például Fábry Sándor ügyeiből, várhatjuk Albert Györgyi meglepetéseit, Gangtza Zolee és Halász Péter jegét. Tereskova pedig Nem érdekel címmel vezet majd műsort a tőle megszokott módon, a tőle nem. Várt témákkal. A címben álló kijelentés paradox módon az érdektelenség ellenére politika, illetve sport területén ténykedőket kérdez majd az aktualitásokról. Ezen túl pedig vele készíthet a bátor jelentkező interjút. Mindennap más amatőr, de mindig Krisztával. Badár Sándor Köröti nindza fedőnevű akciója mit sem sejtő járókelőket csal lépre, egyfajta kérsz átverést „show-z” az utca emberé.

A magazinműsorokon belül Satu címmel indul politikai vitafórum, a Tőzsedekányter megáért beszél, a Dózis azonban nem a drogosoknak szóló ajánlat lesz, hanem a filmfüggők. A Forró fejek témája a másság körül forog, a toleráns és nyitott emberekhez szól majd a műsor. A legkisebbekről sem feledkezett meg a fiatal alkotógarda, zenével aláfestett Esti mesével ringatják el a tíz éven aluli, a nettel szimbiózisban élő apróságokat. A Rövidzárlat a sci-fi megszállottai, a Mimezin pedig az elektronikus zene iránt elkötelezett híveknak készül. Globális elektrokörképet adnak majd a tánczenektől a legújabb hanglémezekig. Ezenkívül van Wilde Style mint galaktikus hip-hop túra és Easyterror mint nosztalgiaevenet. A www.indexradio.hu címen elérhető oldalról máris ezerórányi zene hallgatható meg.

A hagyományos rádiózással és televíziózással szemben a netrádiózás, illetve -tévézés hatalmas előnye a vélteli körzet határtalansága, az információfolyam egyénre szabhatósága, a hallgató azonnali reagálásának lehetősége, az egyes műsorok hallgathatóságának időbeli szabadsága, amelyek a jövőben valószínűleg sokak figyelmét fogják az on-line rádiózás/tévézés irányába terelni.

Wolf Géza

nyed, szórakoztató legyen, tudatosan kerülve az erőszakot és a durvaságot – hangsúlyozta a főszerkesztő. – Programjainkat úgy készíjtük és válogatjuk, hogy inkább szórakoztatóak és tanulságosak, semmint elretentők legyenek. A hírműsoroknál, pedig alapvető szempont a szenzáció-

Magyar és külföldi tévék az interneten

Megnézem a CNN-en, mi történt – mondjuk gyakran, ha a világban olyan esemény zajlik, amelyről a legfrissebb információkra vagyunk kíváncsiak. Egy-két éve ilyenkor még biztos, hogy a tévékészülék csatornaváltó gombját nyomtuk meg, most azonban már lehet, hogy a számítógéphez megyünk, és az interneten töltjük be a CNN honlapját. S ami jó hír, hogy a magyar tévéállomások is igyekeznek lépést tartani a világgal.

BÉFOGJÁK A HÁLÓT

Egybekelnek – írtuk a Klikkben 2000 novemberében, a televíziós és számítástechnikai cégek (Time Warner/CNN – AOL) összeolvadása kapcsán. Nos, a tulajdonosváltás mellett – amely során általában a csúcstechnológia óriása szerzte meg a tévéársaságot – az is elmondható, hogy a tévécsatorna is felfedezte magának az internetet. Igaz, nem felvásárolni, hanem használni akarja: be

kívánja fogni a hálóat is az információ továbbítása érdekében – és ez már nem csak a CNN-re igaz.

A www.cnn.com legendásan jó honlap azok számára, akik azonnali, bőséges információkra vágynak a világról. A választék rendkívül széles: földrészenként, vagy akár országonként is kereshetünk hírosszeállításokat, hírmagyarázatokat, háttéranyagokat. Egy-egy témáról a korábbi napok hírei rendelkezésünkre állnak, hogy az előzményeket megismerhessük.

Nemesak a kemény politikai híreket

(a hardnews kategóriát) találjuk meg persze, hanem – a CNN műsorainak megfelelően a sport, a tudomány, a kultúra, a művészet, a showbusiness, vagy a környezetvédelem híreit is. A gazdasági, pénzügyi tudósítások külön honlapon (www.cnnfn.com) vannak. Az információk között nemesak szövegek tekinthetők meg, hanem képek és mozgóképek is. Az egyes híryanagok mellett kis kameraikon jelzi, hogy a képanyag letölthető.

Ahol ilyen jelet látunk, mozgóképet tölthetünk le az internetről. Nézni per-

sze csak akkor tudjuk, ha az ehhez megfelelő hardver és szoftver is a rendelkezésünkre áll.

Ami igen figyelemreméltó: az élő adásban a CNN folyamatosan hivatkozik arra, hogy melyik téma, milyen címszó alatt olvasható részletesebben az interneten is, vagyis: a tévéadás és a világháló szervesen kiegészíti egymást.

A CNN-nel közel egyenértékű információforrás a brit BBC televízió honlapja (www.bbc.co.uk) is. A tartalom annyiban tér el, mint amennyiben a BBC is különbözik az amerikai vetélytársától: a BBC ugyanis nem csak hírtelevízió. Két általános tematikájú, földi sugárzású közszolgálati csatornája van Nagy-Britanniában, és az azzal kapcsolatos információk is hozzáférhetők a honlapon, sőt a BBC rádióállomásairól szóló tudnivalók is. Itt már erősebben érezhető a televíziós honlapokra jellemző kettősség: a tartalomszolgáltatás mellett a műsorok népszerűsítése, a nézőkkel való kapcsolattartás is helyet kap a magának az interneten. A BBC, mint információforrás ennek ellenére a neten is jelentős, ami nagymértékben köszönhető az egész világon jelen lévő tudósítói hálózatnak. A letölthető videók mellett, itt a BBC rádióműsorait is hallgathatjuk.

A BBC honlapjáról elmondható, hogy a szörfölés végélcímének „webkikötőnek” is kiváló, de kiindulópontként is szolgálhat az innen elérhető számos más honlap, és ugropont néven.

Már a BBC-nél is ott vannak a különböző országrészek – Anglia, Skócia, Wales és Észak-Írország –, de az a regionalitás a „kontinensről” sem idegen. Az első számú német közszolgálati televízió, az ARD honlapja (www.ard.de) is felkínálja a választási lehetőséget minden tartományhoz, természetesen a tartományi televíziók saját honlapjain keresztül. Az osztrák tévé, az ORF is (www.orf.at) hasonló regionalis információs szolgáltatást ajánl. Mindkét német nyelvű honlapon ott a világpolitika és a gazdaság is, ám ezeket a site-okat inkább a helyi (német és osztrák) politikai hírekről érdemes látogatni.

Kérdés persze, mennyire a hírek jelentik a végcél az internetezők számára? Egy friss felmérés szerint ugyanis a 18 év körüli korosztály (a legnagyobb

internetfelhasználó korcsoport) 40-50 százaléka számára a legnagyobb vonzó erő a chat és az e-mail. A hírekre csak minden negyedik kíváncsi közülük. Ez lehet az oka, hogy a fiatalokat talán legjobban megelőző hazai televízió, az RTL Klub a (hazai és nemzetközi) híreknek nem szentel az említett külföldi példákkal párhuzamba állítható figyelmet. Van náluk mindenből – külön említett érdemel az archívumuk, amiből a korábbi adások tartalma is visszakereshető –, de náluk nem a hír a legfontosabb.

Az RTL Klub on-line (www.rtlklub.hu) egyébként szép, áttekinthető, és a célközönség (19-49 év közöttiek) idősebbjei közé tartozóknak is érdekes lehet például az Akták archívuma. Az adásban elhangzó riportok teljes szövege olvasható és visszakereshető. (Ugyanezt tudja egyébként a Fókusz archívuma is, ami talán egy másik korcsoportnak lehet érdekes.) A sztárműsorok – ha szabad ezt a szót használni – mindegyikének saját honlapja van: a Csífiúztól az Esti Showderig, amelyek közvetlenül elérhetők.

Látszik a honlapról, hogy ez a közönséggel való kapcsolattartás egyik fontos eszköze az RTL Klub számára. Lehet véleményt írni, a Vendégoldalon pedig népszerű személyiségektől lehet rendszeresen kérdezni, vannak fórumok, s e-mail is küldhető. Ugyanakkor például, ha telefonálni akarna valaki, hívószámot nem talál. (Egy levélcímert igen, de lefogadom, hogy nem az a leglátogatottabb oldal, amelyiken az meg lehet.)

A nagy vetélytárs, a tv2 honlapja épp most újult meg. Amikor eltervez-tük, hogy a televíziós honlapokról frünk, nem is sejtettük, hogy ilyen aktuálitása lehet. Mondhatnánk: profiltisztítást hajtottak végre – épp a tévés weboldalakra jellemző, már említett kettősség megszüntetése jegyében. A Tényeket a „folyosóra számították”. Vagyis a tv2-n kívüli hírei júli december eleje óta egy vadonatúj domainnéven (www.korridor.hu) olvashatók.

A köldökzsinórt természetesen nem vágták el, hiszen a vezető híryanagok a tv2 műsoraiból valók – ígérnek a CNN-hez és a BBC-hez hasonlóan letölthető videókat is –, de számos más információforrásból is merítenek (a lista ott van a lap alján, ha azt valóban mind folyamatosan figyelik, az igen szép teljesítmény).

Rendkívül bőséges a kínálat, jó a felhozatal, az ember hajlamos is elhinni, hogy megvalósul majd a nagy cél, és az egyik vezető tartalomszolgáltatóvá nőheti ki magát a frissen indult korridor. Jó benne, hogy nemcsak úgy interaktív, hogy adnak egy felületet, amit teleírhat mindenki azzal, amivel akar (ez ugye a fórum), hanem kérdeznek (egy-kereszt vetélkedő), illetve bizony előre meghatározott dolgokban a véleményemre kíváncsiak, magyarázhatnak „közvéleménykutatnak”. Noha ezzel könnyű beleszni a „nem elég reprezentatív” felmérés sokat bíralt csapdájába, a névtelen önkifejezés fontosabb formája alulkiulhat így ki, mint a máshol is meglévő fórumokból.

Van honlapja a „királyi” Magyar Televíziónak is (www.mtv.hu). Nem is rossz! A hírszolgáltatása jó, hiszen ők is sok helyről válogatnak, az m1 hírműsorai mellett a hírgyűnköskékből, a külföldi televíziókból és a lapokból is. Aprópó, lapok! Jó választás a külön rovatban lévő lapszemle is. Csak hosszú időn át nem lehetett elolvasni. Az címekre ráklickeltünk (ez most nem önreklám), és egy üres oldalt kaptunk. Hónapokig. (Nem hiszem, hogy ennyire ne lett volna visszajelzés. Törzsohelyüként én magam is írtam a webmesternek – jó régen, de végre működik.)

Az MTV on-line ezzel együtt nem webkikötőnek a leghasznosabb. Kiinduló portálnak, kapunak inkább, mivel linkgyűjteménye jól van összeválogatva. Intézmények, szervezetek, itthon, külföldön, külföldi lapok, tévéállomások, minden leginkább az információszerezésnek alárendelve. Annak, akit nem a chat meg a fórum érdekel, jól jöhet. (Pedig, hogy el ne feledjem, ilyen is van rajta.)

LAKJUNK MOZIBAN?

Ha a hegy nem megy Mohamedhez, Mohamed megy el a hegyhez – állítja az ősi közkeletű mondás. Nos, keletkezése óta sok-sok évszázad elszellett, így ma már a – számtalan esetre alkalmazott – hasonlat sem mindig állja meg a helyét. A harmadik évezred hajnalán például nem kell feltétlenül moziba mennünk, mert a mozi látogat el hozzánk.

Amióta csak létezik a videó, lényeges a különbség a moziban és az otthon, képmagnón megtekintett filmek között. Főleg a kép és a hang minősége különbözött. A helyzet azonban ma már határozottan változik. A moziban és a házi-moziban átél filmélmény, egyre jobban közelít egymáshoz – és a tökéleteshez. Erről legutóbb a Westend Hiltonban rendezett első házi-mozi- és híshow-n lehetett megbizonyosodni.

Hogy is jutottunk idáig? Kezdetben vala a némafilm, amelyet a vászon előtt ülve és az azon történeteket lesve kísért rögtönzött futamaival a zongorista. Ezt követé a hangosfilm, amelynél azonban csak a hang és a kép hagyott kívánnivalót maga után. A filmen egy-két vetítés után hosszú fekete csíkok száguldtak keresztbe-kasul, a hang pedig nem sokkal múlta felül a Szabad Európa Rádió légköri zavaroktól és zavaróadók támadásaitól tűzdelt hanghatásait. Ennek ellenére tömegek tolongtak a mozipénztáraknál, hiszen más olcsó szórakozás alig akadt.

A filmszínházak számára az első nagy kihívást a televízió megjelenése jelentette. Kénytelenek voltak hát újítani, hogy a panorámafilmek, illetve a többszatornás hangrendszer bevezetésével visszahódítsák a nézőket. Ezek az előadások azonban már korántsem voltak olyan olcsók. Nem csoda, hogy egyre

több mozi húzta le a rolót, mivel közben a tévét sem hagyta érintetlenül a fejlődés. A kis doboz egyre nagyobbá vált, a képernyő kiegyenesedett, az egy hangszórót pedig kettő váltotta fel.

A mozik felett akkor kongatták meg ismét a vészharangot, amikor a műholdas adások is megérkeztek az

senylőnyüket nem sokáig őrizhették meg a filmszínházak, mert ezek az újdonságok kisvártatva a televíziózátsba is begyűrűztek. Egyetlen szerencsésjük, hogy a házimozihoz szükséges minden-

Az élmény ára

JVC THA10R házimoziszett (képűnkön)
 Ára: 499 990 Ft (képernyő nélkül)

16/9-es üzemmódu 72 cm képátlő fölötti tévék
 200 000 Ft-tól

Projektoros tévék
 1 200 000 Ft-tól

Plazmaképernyők
 2 500 000 Ft-tól

éteren át. Új technikai megoldások után kellett nézni (s hallani). Először jött az öt audiosáv elkülönítését lehetővé tevő Dolby Surround Pro-Logic, majd a hátul is sztereó hangot produkáló Dolby Digital, illetve ennek alternatívájaként a DTS (Digital Theatre System), végül pedig a Lucasfilm által kifejlesztett THX, amely immár 7+1 csatornán képes a hangot elosztani. Ver-

Házimoziképlet

- 16:9 arányú képernyő
 - DVD-lejátszó
 - 6 hangcsatornás erősítő
 - 1 hangdoboz a képernyőn
 - 2 hangdoboz a képernyő jobb és bal oldalán
 - 2 hangdoboz a néző mögött a jobb és bal oldalán
 - + 1 mélyhangkiemelő hangdoboz elől a képernyő alatt
- Mozitélmény – otthon

tudó ketyerek meglehetősen borsos ára miatt, egyelőre elég kevesen engedhetik meg maguknak ezt a fajta fényűzést.

Mi is kell a moziélmény otthoni reprodukálásához? Először is egy 16:9 kép/oldal arányú tévékészülék, amely sokkal jobban megfelel az ember természetes látómezejének, mint a hagyományos 4:3 formátum. A szemnek tehát sokkal könnyebb befogadnia a látványt. Szükség van még két sztereoe erősítőre és egy sztereo képmagnóra, meg persze négy-öt hangszóróra, plusz a mély han-

goknak egy szubbasszus ládára, amely passzív (csak hangdoboz) vagy aktív lehet (ugyanaz végerősítővel).

Az összeállítás minden eleme egyformán fontos – hangsúlyozza a 2000–2001. év legjobb házimozirendszerének kikiáltott JVC TH-A10R együttest forgalmazó márkabolt üzletvezetője. Csonka Jenő szerint itt is érvényes a mondás, hogy minden lánc olyan erős, amilyen a leggyengébb láncszeme. Egyformán figyelni kell tehát a hangvisz-szaadásra (részletgazdagságára, dinamikájára, térhatására) és a képi világra (élességre, színhelyességre, torzításmentességre). A minőség persze attól is függ, hogy mi a műsorforrás: földi sugárzású csatorna, kábeltévé, saját videó vagy műsoros DVD (Digital Versatile Disc). Természetesen ez utóbbi a csúcs: 500-as felbontása áll szemben a VHS kazetta 240 sorával, 8 hangsvé vehető rá fel, és 32 nyelven lehet feliratozni.

A képi élmény fokozására egyébként elég sokféle lehetőség kínálkozik: a hagyományos, ám nagyobb képcsöves készülékektől kezdve a kivetítőkön át egészen a falra akasztható, lapos plazma-képernyőig. E három kategóriában a legjobbnak a Philips Matchline 32PW9616 márkajelű 82 centiméteres képátmérőjű televízióját, a Thomson Scenium 44RW65ES jelzésű projektoros tévét (amelyben a képcső nem olyan óriási méretű, mint maga képernyő, azon valójában kivetített képet látunk), és a Panasonic TH-42PW3E/B plazmamonitorját választották.

A Panasonicnak nemcsak plazmatévéje, hanem két további készüléke is megkapta az EISA-díjat: a DVD-RV60 típusú DVD-lejátszója és a DVD-LV75 jelű hordozható DVD-lejátszója. A két készülék a Dolby Digitalon kívül DTS-dekódert is tartalmaz, amellyel nem sok lejátszó büszkélkedhet. A kedvenc képsorok azonnal megnézhetőek (akár ötszörösen lassítva is), a DVD-olvasóval pedig ki lehet választani, melyik szögből kívánja a néző látni a

több kameraállásból felvett jeleneteket. A cég testvére, a Technics a show alkalmával mutatta be először a magyar közönségnek a vadonatúj DVD-audio formátumot. Ez a CD-nél hétszer nagyobb tárolókapacitással bír.

DVD-lemezek írására viszont csak a Pioneer készüléke használható. A legfejlettebb hangtechnika, a THX visszaadására is egyedül a japán cég erősítői

Pioneer PDR-W739

képesek. A forgalmazó BaSys Kft. ezért már egyenesen úgy reklámozza termékét, mint „a mozi, amelyben lakni is lehet”. A CD-írók már nem ilyen ritkák, de a Pioneer gépe mégis egyedülálló: egyesíti magában a CD-játszót és -váltót, vagyis akár három lemezről szerkeszthetünk egy válogatást. A PDR-W739 meg is kapta a legjobb audiófelvételnek járó díjat.

Végül, de nem utolsósorban érdemes megemlíteni a Sonyt, amely ugyancsak egyedülálló megoldásokkal rukkolt elő. A Digital Cinema Sound (DCS) rendszer három technológia egyesítésével éri el az igazi mozbizhatást. A Virtual Multi Dimension lehetővé teszi, hogy a hátsó hangszugárzók olyan hangmezőt hozzanak létre, mint amilyen a filmszínházakban veszi körül a nézőket. A Screen Depth Matching a mozivásznon mögötti hangszugárzókat helyettesíti, a Cinema Studio Reverberation pedig digitális feldolgozást használ a nagy filmszínházak hangzsmintáinak reprodukálására. A cég díjazott terméke a VPL-VW10HT videóprojektor, azaz kivetítő.

A Westend Hiltonban rendezett háromnapos bemutató szellemi atyja, Sol-tész Rezső, aki szerint az Európa nyugati felén már meghonosodott home theater vagy Heimkino szavak lassan magyarárul is mindenki számára ismerősen fognak csengeni. – Bár az értelmező szótárt egyelőre hiába is lapoznánk fel, nem találánk benne e kifejezést, minden esély megvan rá – véli a szervező –, hogy a második budapesti házimozi- és hifi-show idején már a számítógéphez épített helyesírás-ellenőrző programok sem fogják rosszként aláhúzni a két egybeírt szót.

Wolf Géza

JÓ KÉPET VÁGUNK HOZZÁ

Megnyomtuk a gombot, és készítettünk felvételeket. Kérdés, melyet? Hogyha rosszkor indultunk el, vagy nem időben álltunk le, azaz ha nem sikerült épp azt rögzíteni, amit szerettünk volna, akkor sok minden lehet a kazettán, ami nem volt megőrkítésre érdemes. Mit tegyünk?

Egyszerű azoknak, akik fényképeznek. Már az előhíváskor megkérdezik tőlük: papírképet csak a jókból? Így aztán, ahol életlen, sötét vagy világos a felvétel, az rögtön ki is marad. A videó ebből a szempontból (is) más. A rossz képsorok ott maradnak a kazettán. Lejátszáskor át lehet ugyan tekerescslni, de az félmegoldás, vagy még az sem.

Az igazi megoldást az kínálja, hogy a kamerában használatos kazetta általában csak a félkész termék. Elég körülményes dolog ugyanis minden videózáskor a kamerát csatlakoztatni a televízióhoz. Így aztán rendszerint át szokás másolni a képeket VHS-re, hogy ne a kamerán, hanem a mindennap használatos videóján nézegethesse az ember. Nos, ez az átmásolás teremti alkalmat a képek „selejtezésére”, vagy mondjuk szöveben: vágására, szerkesztésére.

A kamerát ilyenkor a videóval kábelezi össze az ember (a videó és az audio ki- és bemenetek segítségével), a videót és a tévét pedig AV állásba kapcsolja. A kamera képe ilyenkor a televízió képernyőjén látható. (Az átmásolás mellett persze nemcsak az a kényelmi szempont szól, hogy ne

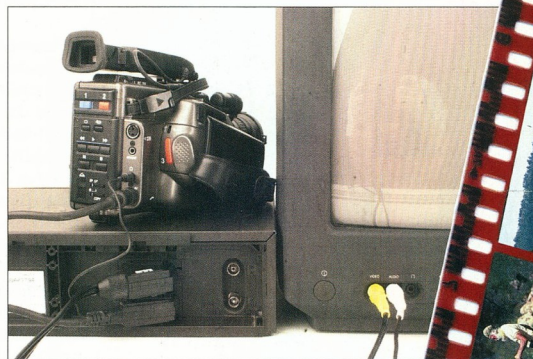
kelljen mindig „összedrótózni” a kamerát a videóval, hanem az anyagiak is. Egy kamerába való kazetta – a legelterjedtebb video8-asra gondolva – ezer forint körül van, és pont egyórányi felvétel fér rá. Ugyanezért az árért 3-4 órás VHS videokazettát kapunk.)

Nem a legszerencsésebb megoldás, de a legelterjedtebb mégis az, hogy a készülékek között semmiféle szerkesztő-vágó-vezérlő berendezés nincs kapcsolva. A vágás tehát emiatt pontatlan, ráadásul a vágás helyén rendszerint „folytonossági hiányok” is keletkezhetnek a képen, de talán még ezzel együtt is jobb a helyzet, mert a rossz felvételek nem kerülnek át a VHS-re, és összességében élvezhető képsorozatot kapunk.

Módszerében az ilyen beavatkozást úgy kivitelezük, hogy először

a kamerán keressük meg azt a pontot, ahonnan a jó felvételek következnek (vagyis a kihagyandó, rossz szul sikerült képek után állunk le, a pillanat/állj gombbal, hogy elinduláskor a kazettának ne kelljen felfűznie). A videomagnón lejátszásban haladunk, és közvetlenül azelőtt, mielőtt az a képsorozat véget ér, amit meg akarunk tartani, elindítjuk lejátszásban a kamerát, a videón pedig menet közben felvételre váltunk. (Nem egyszerű dolog ez, gyakran még a gyakorlatlaltal rendelkezőknek is többször kell próbálkoznuk, de nem szabad feladni).

Egyszerűbb a dolog akkor, ha editáló (azaz a korábban említett szerkesztő-vágó-vezérlő) berendezésünk van. Erre persze áldozni kell, még az amatőröknek szánt készülékek is sok-

Előlről is bedughatjuk...

...de van, ahol csak hátulról jó

ha a videokártya, a memória és a háttértároló mérete is alkalmas rá), annak feltétlenül erre érdemes törekednie. Még akkor is, ha az összes felvételt bedigitalizálni (rámásolni a számítógép winchesterére, hogy ott manipulálhassunk vele) időigényes dolog. Gondoljuk csak meg! Akkor is lejátsszuk az egész

tököztartóra gyakorlatilag leállás nélkül történhet.

A két út közül bármelyik választható, de leginkább a harmadik. A „gépből vágott” felvételhez természetesen kellő gyakorlatra van szükség a kamera kezelésében, a számítógépes vágáshoz pedig a komputert kell alaposan

képanyagot, ha VHS-re másoljuk. Igaz, hogy annak a vége már késztermék, ám a számítógépből sokkal több lehetőségünk nyílnak.

tízezres nagyságrendűek. Ráadásul nem is minden videomagnó hagyja magát vezérelni – belőlük is általában drágábbakra van szükség.

Lehet, hogy – ha mindent összeadunk – jobb megéri a számítógépes vágást választani. Annak, akinek már megvan a PC-je (főleg,

Van azonban más megoldás is. Igaz, ehhez a felvételkedzítést kell jobban tökélyre fejleszteni. Az operatőrök erre azt mondják: „gépből vágják” az anyagot. Vagyis úgy készítik a felvételt, mintha az már meg is lenne vágva. Nem készítettek túl hosszú snitteket, minden snittet egyszer (és jól!) vesznek fel, az egyes snittek úgy követik egymást, ahogy azt kell, tehát: totálra közeli és fordítva, két svenk vagy vario/zoom közé pedig egy vagy több fix. (Mindezekről a képfajtaokról a *Klikk* korábbi számaiban részletebben szoltunk.) Ha így van feldolgozva egy téma (és persze a képek jól vannak készítve), akkor az átmásolás a kamerából a VHS gyűj-

ismereni. Így kezdetben bizonyára a „harmadik utas” megoldás lesz a legnépszerűbb. Vagyis miközben a kamerából VHS-re másoljuk a képeket, akkor vágunk ki bizonyos részeket a felvett anyagból. Idővel észre fogjuk venni, hogy egyre kevesebbet kell kihagynunk, mert – ahogy nagyobb gyakorlatra teszünk szert a videózáásban – úgy fogjuk egyre tökéletesebben „gépből vágni” az anyagot.

Udvarhelyi Tibor

SZEM

FÜLES

Szem-füles

*Pletykák
itthonról
és a világból,
film-, videó-,
DVD- és CD-
ajánlók*

**Néhány napja, egy új évezredbe léptünk át, de az elmúlt év szomorkásabb és vidám pillanatai még élénken élnek bennünk. A Kлик most ezekből állított össze egy csokorra-
valót.**

EZREDEVÉGI PILLANATOK

Ücsi a legnagyobb

Míg a brazilok és az argentinok, majdnem öltre mentek az év vége felé, hogy Pelé és Maradona közül kit illet meg az évszázad legjobb labdarúgója cím, addig mi itthon **Puskás Ücsi** egészségéért aggódhattunk. A legendás labdarúgó több héten keresztül fektült kórházban, ahol még a Real Madrid képviselői is felkeresték. A spanyolokat, Ücsi bácsi hogyléte mellett, az érdekelte a legjobban: van-e valóság tartalma a hírnek, hogy nincsen pénze az orvosi ellátásra. Szerencsére kiderült, hogy mindez csak kacsa, így megnyugodva térhettek haza. Azóta, már „Senior Puskasz” is hazatérhetett, sőt talákozott az Aranycsapat még élő tagjaival is, akik biztosították róla, hogy számukra ő a legnagyobb.

Meglopták Merlinit

Az olasz-magyar származású **David Merlino** furcsa foglalkozást űz. Szabaduló művész, ráadásul ebben a műfajban a világon a legfiatalabb. A különleges tudással rendelkező Merlino – aki már tizenhat évesen Copperfielddel dolgozott együtt – elképesztő mutatványokkal kápráztatja el az embereket. Tavaly nyáron például arra készült, hogy egy hatalmas jégömbbe fagyaszthatja magát, és ezt meg is hirdette hivatalos internetes oldalán, a www.merlino.com-on. Sajnos, a szponzorjelöltekről kiderült, hogy csak ígéretésben jök, így az akció egyre csak halasztódott. Ezt használta ki egy amerikai vetélytárs, aki egyszerűen ellopva az ötletet, több mint hatvan órát töltött egy jégömbben. David természetesen nem repkedett az örömtől, de azonnal kijelentette, hogy az ő mutatványa sokkal izgalmasabb lesz.

Vadászatról kórházba

Sthol András, a népszerű színész és műsorvezető, vadászatról sietett ha-za egy bulira, amit ő rendezett volna a barátainak, ha egy defekt nem gátolja meg ebben. A fránya kerék azonban szétrobbant és András egy árokban kötött ki. Mivel balesetének nem volt szemtanúja, sorra száguldoztak el a súlyos sérült mellett. Ő azonban összeszedve minden erejét, fölkúszott a három méter mély árokból, így még időben kórházba került. Remélhetőleg, hamarosan úgy a színpadon, mint a tévé képernyőjén újra találkozhatunk vele.

Múlt, jelen, jövő

Talán ez a három szó, ami a legjobban illik erre a képre. A múlt azért, mert ez immár egy tavalyelőtti (sőt: egy évezreddel korábbi) kép. A jelen és jövő pedig azért, mert **Benkő Laci** talán éppen ma tart újabb ruhapróbat a közeljövőben megrendezésre kerülő **Metró-IIIés-Omega** szuperkoncerthez. Azért reméljük, idén megússza!

VIP, VIP, hurrá!

Volt oka ünnepelni a legnépszerűbb magyar fiúcsapatnak 2000-ben. Lemezüik villámgyorsan be-aranyozódott, és még az sem ront-hatta el jókedvüket, hogy néhány leány-rajongójuk összeve-rekedett a nyári táborukban. Az arany-lemezt egy lovagi

lakomával ünnepelték, a Brian lovagi étterem királyi tróntermében, ahol hatalmas csülök és csirkecombok estek áldozatul a négy srácnak.

Szeressük egymást gyerekek!

Íme ez a kép egy újabb bizonyítéka annak, hogy a pop-szakma képviselői, a műfajtól függetlenül jól kijönnek egymással. **Gansxta Zolee** és **Lang Györgyi**, a Hajrá, magyarok! című rádióműsorban próbálta bizonyítani, hogy többet tud a másiktól. Nem volt könnyű dolguk, mert Abaházi Csaba műsorvezető többek között olyan kérdéseket tett fel, hogy hányas melltartót hord Györgyi. Mint később kiderült, ez volt az, ami kifogott Zolee-n és ennek köszönhetően vesztette el a párbajt. Amint látjuk azonban, harag egy szál se.

Ákos a mesterszakács

A közgazdász végzettségű **Ákosról** eddig is tudtuk, hogy rendkívül sokoldalú. Énekel, zenét és verseket ír, saját maga készíti a videoklipjeit, és persze önmaga menedzsere. Az elmúlt nyáron egy másik oldaláról is megismerhették azok, akik részt vettek az EMI Kiadó partiján, Ákos ugyanis kötenyt akasztott a nyakába, és fenséges rostonsülttel kápráztatta el a meglelenteket.

Film

Apádra ütök

Rendező: Jay Roach
Szereplők: Robert De Niro, Ben Stiller, Teri Polo, Blythe Danner, Owen Wilson

Greg Beuck (Ben Stiller) fülig szerelmes barátjójébe, Pambe (Teri Polo), és kész rá, hogy feltegye a nagy kérdést. A leánykérését félbeszakítja azonban Pam hűgának telefonja arról, hogy férjhez megy. Greg rájön, hogy az út Pamela kezéhez apján, a félelmetes Jack Byrneson (Robert De Niro) át vezet. Amikor New Yorkba utaznak a hugica esküvőjére, Greg úgy érzi, ez a legmegfelelőbb alkalom, hogy megkérje Pam kezét. Csak hogy minden balul üt ki, ami csak balul üthet ki.

Bemutató: január 25.
UIP-Duna

A sebezhetetlen

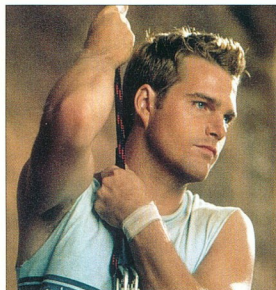
Rendező: M. Night Shyamalan
Szereplők: Bruce Willis, Samuel L. Jackson

A Hatodik érzék című filmért Oscarra jelölt forgatókönyvíró-rendező, M. Night Shyamalan ezúttal egy háborzongató thrillerrel rukkolt elő. A film főszerepét most is Bruce Willis játssza, aki David Dunnt, a tragikus vonatbaleset egyetlen túlélőjét alakítja. Samuel L. Jackson pedig a titokzatos Elijah Price-ként tűnik föl a vásznon, aki bizarr magyarázatot ad arra, miként üszhatta meg David egyetlen karolás nélkül az összes többi ember életét követelő végzetes balesetet. Okfejtése gyökeresen megváltoztatja, és fenekesült felforgatja David és családja addigi életét.

Bemutató: január 4.
InterCom

A blöff

Rendező: Guy Ritchie
Szereplők: Benicio Del Toro, Dennis Farina, Brad Pitt, Rade Sherbedgia

A gyémántokra specializálódott, minden hajjal megkent tolvaj, Franky Four Fingers (Brad Pitt), teljesítette legfrissebb megbízatását, s eltulajdonított egy hatalmas drágakövet jogos tulajdonosától. Ezután New Yorkba indul, hogy szállítsa az árut főnökének, Avinek (Dennis Farina). Útközben azonban egy szusszanásnyira megáll Londonban, ahol apróbb brilleket kell kézbesítenie Avi unokatestvérének és más ékszerkereskedőknek. Amikor itt találkozik Penge Borisszal (Rade Sherbedgia), még nem sejtji, hogy küldetésének befellegzett...

Bemutató: január 11.
InterCom

Video

South Park

Rendező: Trey Parker
 Abszurd, szemtelen, meghökkenítő és rettentő szellemes film, melyet a kényes izlésűek jobb, ha kerülnek, de mindenki másnak nagyon fog tetszeni. Egy békés amerikai kisvárosban elszaabodul a pokol, amikor a helyi moziban bemutatják a Terrance & Philip komédiás-páros legújabb vígjátékát. A kiskisoklásokat mind eltöltjük a filmtől, ők meg persze mind megnézik: ettől kezdve élvezettel használnák az ott tanult csúnya szavakat, gesztusokat és gondolatokat. A felháborodott szülők nem tudják, mit tegyenek. Azután rájönnek, de az még rosszabb. Először fogságba éjtik Terrance-t és Philipet, majd mikor a helyi gyerköcök ezután sem javulnak meg, háborút hirdetnek a színészek hazája, Kanada ellen.

InterCom

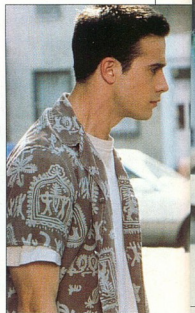

Az Álmos-völgy legendája

Rendező: Tim Burton
Szereplők: Johnny Depp, Christina Ricci, Miranda Richardson, Michael Gambon

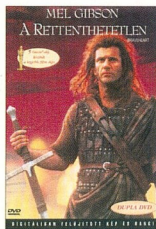
Az 1799-ben játszódó történet Washington Irvin klasszikus meséje. Az Álmos-völgy legendája alapján készült. Hűen az Irving történetében megrajzolt álomszerű világhoz, a film – ötvözve a horror, a mesét és a románcot – különleges szereplők egész sorát vonultatja fel, akik mindannyian belekóstolnak a természetfelettihez. Ez tökéletes anyag volt Tim Burton rendező számára.

UIP-Duna

DVD

A Rettenthetetlen

Rendező: Mel Gibson
Főszereplők: Mel Gibson,
Catherine McCormack

Amikor William Wallace szerelmét megérteszokolják, majd megölik a pertárazó angol katonák, valami megszabad benne. A mindenre elszánt skót férfit eleinte csak a bosszúvágy fűti, meg akarja találni a tetteseket, hogy leszámojlon velük. Hamarosan azonban ráébred, mi forog kokcán: országa és népe függetlensége van veszélyben. Félelmet nem ismerve harcba száll a betolakodókkal szemben. A Wallace-ról keringő hihetetlen, ám igaz történetek minden hazafi szívébe bátorságot öntenek, a felkelőkből hadsereg gyűlik, és megküzdenek az elnyomókkal. A XIII. század kegyetlen világában is létezett szerelem, s az igaz szerelem akkor is csak szenvedés, vér és küzdelem árán teljeshedhetett be.

InterCom

A függetlenség napja

Rendező: Roland Emmerich
Szereplők: Jeff Goldblum, Will Smith

Hatalmas űrhajók jelennek meg a semmióből és árnýékba borítják a világ fővárosait. Kíméletlenül, válogatás nélkül rombolnak és gyilkolnak. Csupán a túlélők egy kis csoportja veszi fel ellentük a harcot: közöttük egy vakmerő pilóta, egy újságíró és az Egyesült Államok elnöke. Rajtuk múlik a világ sorsa.

A lenyűgöző trükkparádával és sosem látott látványosságokkal szolgáló film minden perce új izgalommal szolgál. Szédítő sebességgel követik egymást az újabbnál újabb kalandok. A függetlenség napja az egész világon elképesztő sikert aratott – és nem véletlenül.

InterCom

Rád vagyok kattanva

Rendező: Kris Isacsosn
Szereplők: Freddie Prinze Jr., Julia Stiles

Mind átéstünk már rajta, mégis, örület, milyen durván földhöz tudja vágni az embert. Csak piálsz és dumálsz a haverokkal valami leppattant lebuiban. Monk például épp azt közli, hogy tegnap egy pornófilmben hegesztett két és fél rugóért, aztán fogad Hicksszel, hogy nem tudja megfektetni azt a helyes kis elsős feka csajt. Te meg nézed, hogy ezek tök hülyék, de a szádra fagy a mosoly, mert a zenegépnél meglátod Őt, és eláll a lélegzeted, másról nem is beszélve.

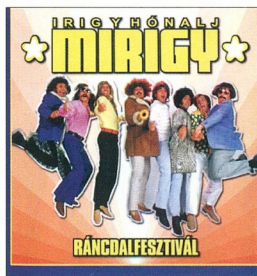
UIP-Duna

CD

Irigy Hónaljmirigy: Ráncdalfesztivál

A zenei humor nagygágyúinak legújabb műve, a 70-es éveknek tart görbe tükröt. A Szóljon hangosan az ének, a Lady Karneval és a Nika sa perimeno se kerülhette el, hogy jó alaposan átdolgozzák az Irigyek. A rajzfilmságerek és egy tízperces mirigyos mix előadása is garantálja a jókedvet.

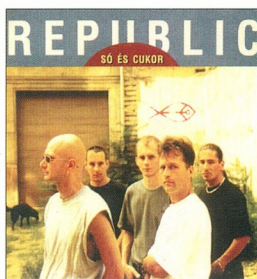
Universal

Republic: Só és cukor

A tízéves zenekar új albumát, a tőlük megszokott, a punk, a rock és a beat elemeit sajátos világga ötvöző dalok alkotják. Különlegessége, hogy ezen a korongon a Republic tagjai külön-külön is megmutatják zene- és szövegírói oldalukat is. A zenekar ismét bizonyította, hogy meghatározó szereplője a hazai könnyűzenének.

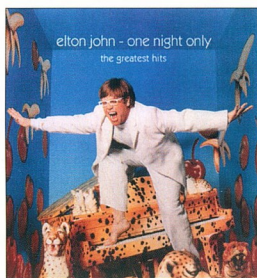
EMI

Elton John: One night only

Ez a CD az angol énekes októberi, Madison Square Garden-beli koncertjének felvétele, amelyen Kiki Dee, Ronan Keating, Bryan Adams, Anastacia és Mary J. Blige is közreműködnek. Az album egy hihetetlenül sikeres szerzői és előadói pályafutás legjobb dalait tartalmazza. Sir Elton büszke lehet rá.

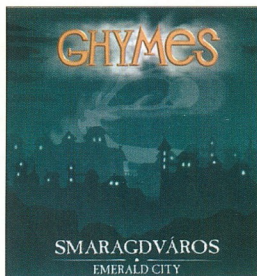
Universal

Ghymes: Smaragd város

A szlovákiai zenekar albumához elég egy idézet a BBC-ből: „A Ghymes az egyetlen zenekar, amely hitelesen tud új és új ötleteket megvalósítani népzenei alapokon anélkül, hogy középeurópai rípacskodás lenne belőle.”

EMI

Klik!**TOP 100****1****95**

videoeszközök

p témája:

Az adattárolás jövője

Van-e alternatívája a merevlemeznek?

A CHIP Magazinak ehhez a számához két CD-ROM tartozik.
Ha hiányoznának belőle, kérje az elárúsítótól!

magazin
1992 augusztus • 1092 Ft • E

Magyarítsunk alkalmazásokat
A.E. •

THE LOOP
SZORAKOZTATÓ
INFO

PC

VOGEL

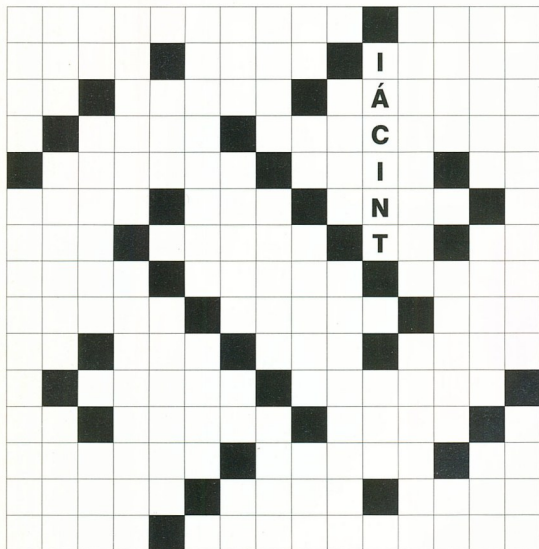
Műszaki Magazin
MM

2000
október
1 BŐVÍTI A M

- Kém a há
- Tartal
- G

...: Nagy
dolg, mondhatnánk.
Peri eddig is létezett
Windows alá –
csak hogy ez az új
változat már igaz
scriptmotor.

Ráadás egy csattanó

A megfejtéseket 2001. január 19-ig a lapunkhoz mellékelt levelezőlapon kérjük beküldeni! A helyes megfejtést beküldők között Harry Potter-könyveket sorsolunk ki.

Feld Zsigmond a nagy tekintélyű és vasszigorú színdirektor színháza egy rövid ideig anyagi nehézségekkel küzdött. A fizetési készség hanyatlása színészeit aggodalommal töltötte el, mivel az elmaradt gázsik miatt nekik is hamarabb pénzre volt szükségük. Ismerve az igazgató hirtelen haragját, alig akadt rá vállalkozó, hogy irodájában felkeresse és előadja a társulat kérését. Ketten végül egy névgyeg hátára betűrejtvényt szerkesztettek, s azt nyomták némán Feld kezébe. Ez állt rajta: „...ri csillagok”. Az igazgató egy ideig csak forgatta a vizitkártyát, majd szokásos idegeségével rájuk ripakodott. Mit jelentsen ez?! A megráid küldöttség készségesen magyarázni kezdett: „...ri csillagok”, elől az „eg” hiányzik a címből, azaz elől „eg” kell. Előleg kell, direktor úr!

Feld rövid ideig gondolataiba merült, majd széles mosolyra fakadt. Uram, a válaszomat már ismerik, hisz a rejtvényben azt is magukkal hozták. „...ri csillagok”, azaz.....

Amennyiben a közölt szavakat és betűcsoportokat helyesen írják be a rejtvényhálóba, a maradék három szót pedig megfelelő sorrendbe rakják, megláthatják az említett betűrejtvény megfejtését, az anekdota csattanóját.

Tízbetűsők: BEÍRÁSOKAT, KECSKEBÉKA, LASKAGOMBA, VÁLTOZATOS

Nyolcbetűsők: IRREÁLIS, PECSÉTEL, SIKKESEN, SÍSÁPKÁK

Hatbetűsők: CSERFA, IÁGINF, KORÁBB, MÁRKÁS, PALOMA, PIALVA, PINTÉR, RELUXA, SZIÁMI, TÓLTVE, VÉRTES, VIXTER

Ötbetűsők: AMICE, CSALÉ, ÉLTES, IRODA, LAKAT, LEMÉR, MÉNES, NINAS, NINCS, OBREA, ÓRIÁS, RATAP, REMIZ, TEREPI, TISSO, TOKKÁ, ZETIM

Négybetűsők: ADÁS, ALTE, BIÖK, BMTI, ELŐL, IDAR, ITAL, KÁFA, KATA, KÖBE, LTÉP, MIRE, MISE, PIRI, PUKK, SELL, STIC, SZEM, TÉKA, TILÁ, VÉNA

Hárombetűsők: AKT, ÁRT, CIA, EIL, ENL, IRB, SAS, LIK, LRL, ODA, OLS, POK, SEM, TOK

Kétbetűsők: AK, AR, CG, EE, EG, IE, ÍS, MÓ, OS, PÉ, SK, TE, TL

Lezárult a Klikk nagy sikerű, 3 fordulós totójátéka, több száz helyes megfejtés érkezett. Köszönjük minden játékos kedvű olvasónknak a megfejtéseket. A nyerteseket postán értesítjük, a sorsolásról februári számunkban adunk hírt.

Az előző számban megjelent totó helyes megfejtései:

2, 2, 1, 1, 1, 1, x, 1, x, 2, x, 1, 1, 2, 1

A decemberi számunkban megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése: „...MAGA FIA ÉS AZ ÉN FIAM VERI KÖZÖS FIUNKAT.

A helyes megfejtést beküldők közül GSM Enciklopédia CD-ROM-ot nyert: **Bednárík Krisztián** (Budapest), **Beöthy Zoltán** (Kisbér), **Brecska Attila** (Kiskunmajsa), **Dürgő Ágnes** (Ajka), **Faragó Béla** (Bicske), **Homitzky Gergely** (Budapest), **Kathi Júlia** (Hajdúböszörmény), **Kolozs Nikolett** (Dunaújváros), **Korin Zsolt** (Tatabánya), Kovács Gábor (Ózd), **Kummer Beáta** (Törlet), **Michtiov Mihályné** (Érd-Parkváros), **Mihály István** (Mezőtúr), **Muránszky Zsolt** (Szikszó), **Nagy Károly** (Domaszék), **Pálinkás Erika** (Budapest), **Radnaié Szabó Anita** (Dunaújváros), **Stánitz Antal** (Kapuvár), **Szabó Dániel** (Eger), **Terenyi Annamária** (Lajosmizse).

AJÁNDÉKOZZON KLIKKET – INGYEN!

Ha újságunk tetszik, szerezzen vele örömet barátjának, munkatársának

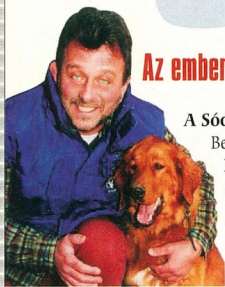
Ha úgy gondolja, hogy valakinek szívesen megmutatná lapunkat, de messze lakik, ha beszélné róla, de nem találkoznak, vagy ha csak egyszerűen megajándékozna valakit vele, mert őt is érdekelné a lap, most ingyen megetheti!

Ha az újságban található – a keresztrejtvény megfejtésének beküldésére is alkalmas – levelezőlapot legkésőbb 2001. január 30-ig visszaküldi szerkesztőségünk címére, mi elküldjük januári a lapszámunkat barátjának, ismerősének –

teljesen ingyen,

hogy barátai is velünk klikkelhessenek! Az ön üzenetét pedig mellékeljük az újsághoz! Valamennyi üzenetét továbbítjuk, küldőjét Klikk-ajándéktárgyakkal díjazzuk.

Előzetes

Az ember

A Söderman
Beszélgetés
Fábrý
Sándorral

A háló

Farsang havában

Közeleg a báli szezon, a télbúcsúztató vigasságsorozat. Mulatságok a világban.

El kéne indulni...

Melyek lehetnek hálovánádlásunk kiindulópontjai? Bemutatjuk a legnépszerűbb portálokat.

Miss...

Világszép lányok a hálóról.

A gép

Papírtermelők

Hogyan válasszuk ki a céljainknak legmegfelelőbb – és leggazdaságosabb – nyomtatót?

Játékgép

Hódít a PlayStation 2. Bemutatjuk a konzolgépek üdvöskéjét.

A program

A jó pap holtig tanul

Lehet-e számítástechnikát önképzéssel tanulni? Bemutatunk egy oktatócsomagot.

Világfordító magyarok

Szó esik – többek között – arról, aki Bill Gates a világ leggazdagabb emberévé tette.

Fortélyok

Mellékletek

E-leveleinkhez képeket, táblázatokat, dokumentumokat csatolhatunk. Hogyan?

A telefon

Elloptott, elhagyott telefonok

Mit tegyünk, ha megtörténik a baj?

Alcatel 300-as sorozat

A francia cég új modelljei

WAP-ra magyar!

Milyen infókat érhetünk el a WAP-on keresztül?

Hang & kép

Hol áll a fejtem?

Két-, négy- vagy hatfejves videót vegyünk?

A nagy balhé

Közös Illés–Metró–Omega-koncert lesz a nyáron!

Navigare necesse est

Mit tudnak az autórádiók épített navigációs berendezések?

A szerkesztőség:

Főszerkesztő: **Sütő Kálmán**. Felelős szerkesztő: **Várlaki Tibor**.
Olvasószervező: **Hegedűs Sándor**. Rovatvezetők: **Bánhegyesi Zoltán**
(A háló, A gép, A program, Fortélyok), **Zolnai Balázs** (A telefon),
Üdvárhegyi Tibor (Hang & Kép). Képszerkesztő: **Pető Zsuzsa**.
Művészeti szerkesztő: **Hamar Ildikó**. Korrektor: **Weber Krisztina**.
Webszerkesztő: **Szabó Viktor**. Szerkesztési asszisztens: **Mura Eszter**.
A szerkesztőség címe: 1139 Budapest, Hajdú u. 42–44. Levelezési cím:
1300 Budapest 3., Pf. 210. Telefon/fax: 340-3785
E-mail címünk: klikk@vogel.hu

A kiadó:

Főszerkesztő: **Sütő Kálmán**. Felelős szerkesztő: **Várlaki Tibor**.
Olvasószervező: **Hegedűs Sándor**. Rovatvezetők: **Bánhegyesi Zoltán**
(A háló, A gép, A program, Fortélyok), **Zolnai Balázs** (A telefon),
Üdvárhegyi Tibor (Hang & Kép). Képszerkesztő: **Pető Zsuzsa**.
Művészeti szerkesztő: **Hamar Ildikó**. Korrektor: **Weber Krisztina**.
Webszerkesztő: **Szabó Viktor**. Szerkesztési asszisztens: **Mura Eszter**.
A szerkesztőség címe: 1139 Budapest, Hajdú u. 42–44. Levelezési cím:
1300 Budapest 3., Pf. 210. Telefon/fax: 340-3785
E-mail címünk: klikk@vogel.hu

A kiadó: **Vogel Publishing Kft.**, a Magyar Terjesztés-ellenőrző Szövetség (MATESZ) tagja.
A kiadásért felel: **Ivanov Péter** ügyvezető igazgató. Telefon/fax: 350-8731
Lapigazgató: **Ali Mehdi**. Telefon/fax: 350-8731
Titkárságvezető: **Szalay Zsóka**. Telefon/fax: 350-8731

Hirdetésfelvétel:

Vogel Publishing Reklámiroda. Üzletkötők: **Czétényi Zsolt**, **Czidor Rózsa**,
Kálnoki Kis Emese, **Szabóné Véghelyi Anna**. Levelezési cím: 1300 Budapest
3., Pf. 210. Telefon/fax: (36-1) 350-8041 Hirdetési marketing: **Oláh Gabriella**
Telefon/fax: 350-8004

Terjesztés:

Terjeszti a Budapesti Hírlapkereskedelmi Rt. és a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt.
regionális részvénycsoporthoz. Terjesztési marketing: **Fehér Ildikó**, **Korbolt Pál**
Telefon: (36-1) 349-4768 E-mail: terjesztetes@vogel.hu
Megjelenik havonta, ára 396 Ft.

Előfizethető megrendelőivelben a kiadónál: Vogel Publishing Kft., Budapest.
Levelezési cím: 1300 Budapest 3., Pf. 210. Telefon: (36-1) 349-4768
Előfizetési díj egész évre (12 szám): 3792 Ft, fél évre: 1896 Ft
(20% kedvezmény).

Előfizető további a hírlapkézbesztőknél és a Hírlapelőfizetési Irodában
(Bp., Lehel út 10/A. Levélcím: HELIR, Bp. 1900)
Átutalással a HELIR 11991102-10212799 pénzforgalmi jelzőszámra, ezenkívül
Budapestben a Magyar Posta Rt. LHI kerületi ügyfélszolgálati irodáin,
vidéken a Postahivatalokban.

A törzdelés a Klikk szerkesztőségében készül.
Montírozás és nyomás: Offset és Játékkártya Nyomda Rt.

A magazin és havi száma 50 000 példányban készül.

Copyright by **Klikk, Vogel Publishing Kft., Budapest, Magyarország.**

A közölt cikkek fordítása, utáni nyomása, sokszorosítása és adattrendszerben
való tárolása kizárólag a kiadó engedélyével történhet. A megjelentett cikkekkel
szabadalmi vagy más védettségre való tekintet nélkül használjuk fel.

WEST MOVIE

Magyarország legmodernebb kültéri
televíziója a Nyugati téren.

Termékét, szolgáltatását 48 négyzetméteres színes televízió közvetíti.
A reggel 6-tól este 10-ig napi 16 órás szerkesztett műsort sugárzó
ÓRIÁS képernyőn, az Ön hirdetése is megjelenhet.

WEST MOVIE Kft. 1137 BP. Katona J.u.3
Telefon: (1) 339-9709, Fax: 339-8263

2001 MULTIMEDIA

HERTA

Videologic

CHERRY

THRUSTMASTER®

Bp. VII., Dohány utca 37. Tel./fax: 322-7846
(Számítástechnikai szaküzlet és szerviz)

Bp. III., Bécsi út (EURO Center) Tel./fax: 437-4622
Bp. IX., Könyves Kálmán krt. 12-14.
(Lurdy ház) Tel./fax: 456-1131

Bp. X., Kerepesi út 73.
(Park Plaza) üzletközp.) Tel./fax: 262-3164
Bp. XX., Kossuth L. u. 33. Tel./fax: 285-6004
(Erzsébet Áruház)
Bp. V., Belgrád rkp. 12. Tel./fax: 266-5052

Bp. VI., Ybl M. sétány 2. Tel.: 238-7393
Westend City Center (HERTA Multimédia szaküzlet)
Bp. XV., Szentmihályi út 131.
(Póts Center) Tel./fax: 419-4020

Bp. XXII., Nagytétényi út. 27-47.
(Campona Bevásárló Központ) Tel.: 424-3043
Bp. II., Gábor Áron u. 74-78.
(Rózsakert Bevásárló közp.) Tel./fax: 391-5840

www.orca.hu

HERTA